TOPMØDE-UDGAVE · TOPMØDE-UDGAVE · TOPMØDE-UDGAVE · TOPMØDE-UDGAVE

NATO *nyt*

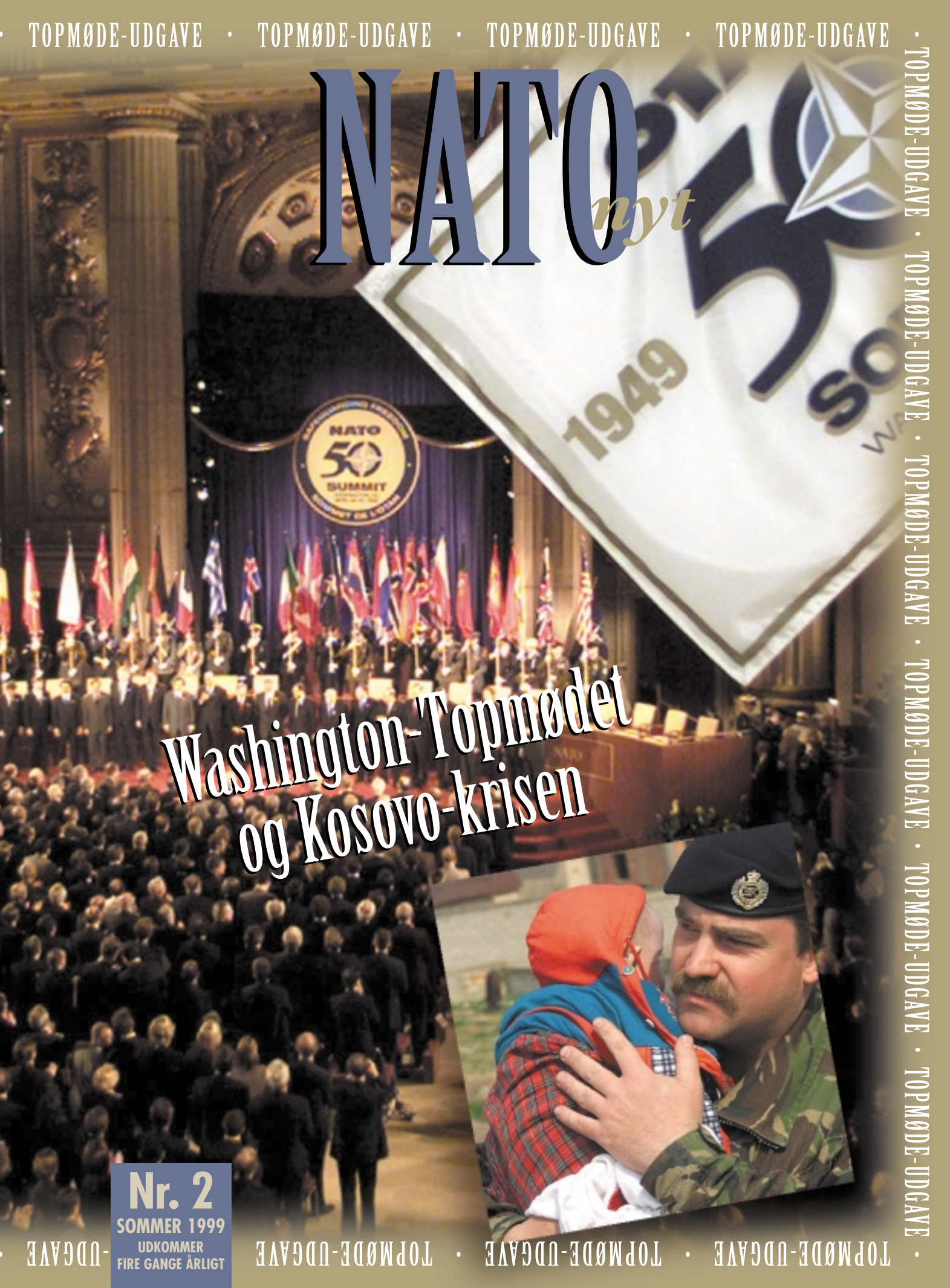

Washington-Topmødet og Kosovo-krisen

Nr. 2
SOMMER 1999
UDKOMMER FIRE GANGE ÅRLIGT

TOPMØDE-UDGAVE · TOPMØDE-UDGAVE · TOPMØDE-UDGAVE · TOPMØDE-UDGAVE

INDHOLDSFORTEGNELSE

Nr. 2 sommer 1999 - årgang 47

Forside: *Åbningsceremonien ved NATO's Topmøde i forbindelse med 50-års jubilæet i Mellon-auditoriet i Washington den 23. April (Foto: Reuters). En britisk NATO-soldat bærer en baby fra Kosovo i flygtningelejren Bejane tæt ved Skopje (Foto: Belga).*

Javier Solana

3 Milepæle i NATO's historie: Washington-Topmødet og Kosovo-krisen

Ambassadør Sergio Balanzino

9 NATO's humanitære støtte til ofrene for Kosovo-krisen

General Wesley K. Clark

14 Når magt er nødvendig: NATO's militære svar på krisen i Kosovo

Anthony Cragg

19 Et nyt Strategisk Koncept for en ny æra

Ambassadør Klaus-Peter Klaiber

23 Medlemsskabshandlingsplan: NATO's dør står fortsat åben

Frank Boland

26 NATO's Forsvarskapacitetsinitiativ - forberedelse til fremtidens udfordringer

Charles J. Dale

29 Partnerskab i det enogtyvende århundrede

Crispin Hain-Cole

33 Topmøde-initiativet om masseødelæggelsesvåben: baggrund og målsætninger

Fokus på NATO

28 *Ny formand for Militærkomiteen*

33 *Ny fast repræsentant for Portugal*

Topmøde-dokumentation

D1 *Washington-Erklæringen*

D1 *Erklæring om Kosovo*

D2 *Det 21. århundredes Alliance*

D7 *Alliancens Strategiske Koncept*

D13 *Medlemskabshandlingsplan*

D16 *Forsvarskapacitetsinitiativ*

Redaktør: Keir Bonine
Assisterende redaktør: Vicki Nielsen
Produktionsassistant: Felicity Breeze

Lay-out: NATO Graphics Studio
Illustrationer: NATO Fototjeneste
Ansvarlig overfor presseloven:
Troels Frøling,
Den Danske Atlantsammenslutning

Udgives under generalsekretærens myndighed. Hensigten med dette magasin er at bidrage til konstruktiv diskussion om atlantiske spørgsmål.
Derfor repræsenterer artiklerne ikke nødvendigvis medlemslandenes regeringers eller NATO's synspunkter eller politik.

Alle artikler må gengives efter tilladelse fra redaktøren og på betingelse af, at NATO nyt nævnes.
Signerede artikler må kun gengives med forfatterens navn.

NATO nyt offentliggøres på World Wide Web sammen med andre NATO-publikationer på:
HTTP:// www.NATO.INT/.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til:
NATO's kontor for information og presse:
NATO/OTAN
B 1110, Bruxelles, Belgien.
Fax: (+32-2) 707.4579
E-mail: NATODOC@HQ.NATO.INT

NATO nyt, der er gratis, og publikationer på dansk fås hos:

Atlantsammenslutningen:
Ryvangs Allé 1
Postboks 2521
2100 København Ø.
Tlf. 39 27 19 44.

(Alle henvendelser om abonnement, levering etc.).

Publisher: Peter Daniel - NATO, 1110 Brussels, Belgium
Printed in Denmark by Scanprint

Milepæle i NATO's historie: Washington-Topmødet og Kosovo-krisen

Javier Solana
NATO's generalsekretær

NATO's ledere traf på Washington-Topmødet i april i forbindelse med 50-års jubilæet en række betydningsfulde beslutninger. De skal forberede Alliancen til bedre at kunne imødegå de udfordringer mod sikkerheden, som det næstee halve århundrede måtte byde på. Disse beslutninger blev truffet midt under den værste krise i Europa efter afslutningen af Den Kolde Krig. Det er et vidnesbyrd om NATO's vilje til at handle, når det stilles over for en alvorlig trussel mod stabiliteten på kontinentet. Alliancens svar på Kosovo-krisen er et stærkt budskab om, at den vil forsvare det atlantiske samfunds grundlæggende værdier: frihed, demokrati, menneskerettigheder og retsstatsprincipper.

NATO's generalsekretær Javier Solana (til højre) ved siden af den amerikanske præsident Bill Clinton taler til pressen på NATO's topmøde i forbindelse med 50-års jubilæet i Washington i april.

(Foto: Belga)

NATO's halvtredsindstyvende år er allerede blevet et af de vigtigste i Alliances historie.

Bare i de seneste måneder har Alliancen med held gennemført en kompliceret og intensiv luftkampagne på Balkan og er nu den ledende kraft i en multinational Implementeringsstyrke i Kosovo (KFOR) på grundlag af FN-resolution 1244. Disse operationer har haft ét eneste mål, nemlig at gøre en ende Beograd-regimets rædselsfulde etniske udrensningspolitik og tillade de forflyttede Kosovo-albanere at vende tilbage til deres hjem i fred og sikkerhed.

Samtidig fortsætter Alliancen med at tilpasse NATO til det 21. århundrede.

Hver for sig ville disse aktiviteter være krævende

USA's præsident Bill Clinton (til venstre) og NATO's generalsekretær Javier Solana (i midten) i spidsen for en spadseretur under Washington-Topmødet.

(Foto: Belga)

nok. Sammenlagt illustrerer de, hvilken udfordrende politiske dagsorden, Alliancen står over for her på tærsklen til NATO's andet halve århundrede.

Washington-Topmødet i april fandt derfor sted på det rette tidspunkt. For Topmødet gav de allierede stats- og regeringschefer mulighed for at overveje Kosovo-situationen og Alliancens tilpasning. Vores ledere godkendte helhjertet linjen bag NATO's handlinger i begge spørgsmål.

Jeg tror, at NATO's indsats for at bringe varig fred til Kosovo er - og fortsat vil være - det rigtige og retfærdige svar på en fuldstændig uacceptabel undertrykkelsespolitik og brutalitet i de sidste måneder af det 20. århundrede. Alliancen kunne ikke se passivt til, mens den jugoslaviske regering gennemførte sine overlagte og rædselsvækkende handlinger mod Kosovo-albanerne - etnisk udrensning, massemord, fjernelse af et helt folks identitet. Disse grusomheder måtte ikke fortsætte uhindret, når vi var i stand til at handle.

Lige fra Kosovo-krisens begyndelse gjorde det internationale samfund og NATO alt, hvad der stod i deres magt, for at nå en fredelig løsning. De militære operationer var en sidste udvej, efter at regimet i Beograd havde afvist alle forslag til politisk løsning. Først da indledte Alliancen sine militære aktioner, som ene og alene tog sigte på at gøre ende på volden og få standset den jugoslaviske ledelses undertrykkelsespolitik. De var aldrig rettet mod det serbiske folk.

I dag, hvor de serbiske styrker trækker sig tilbage, nærer Kosovos befolkning fornyet håb. Vores enhed og beslutsomhed tvang præsident Milosevic til at imødekomme det internationale samfunds krav: standsning af volden, udtrækning af de serbiske styrker fra Kosovo, opstilling af en international sikkerhedsstyrke, tilbagevenden af flygtninge til deres hjem; og en varig politisk løsning for Kosovo, baseret på selvstyre inden for Forbundsrepublikken Jugoslavien.

Konflikten er nu ovre i Kosovo. Bortset fra enkelt-

Tusindvis af Kosovo-flygtninge passerer den 4. maj grænsen til Albanien ved Morina-grænseovergangen. Her kunne de rapportere, at konvojen var blevet beskudt af serbisk politi, som havde taget flere mænd til fange.

(Foto: Reuters)

Den finske præsident Martti Ahtisaari, EU's udsending (til venstre), og den russiske repræsentant, Viktor Tjernomyrdin (i midten), mødes den 3. juni med den jugoslaviske præsident Slobodan Milosevic (forrest til højre) i Beograd for at få hans accept af det internationale samfunds fredsplan for Kosovo.

(Foto: AP)

stående episoder er fjendtlighederne mod civile i Kosovo, begået af serbiske væbnede styrker og politi, hørt op. Og indsættelsen af KFOR er i fuld gang. Når KFOR er oppe på fuld styrke, vil den udgøre ca. 50.000 mænd og kvinder. KFOR vil garantere sikkerheden for de internt fordrevne civile i Kosovo, de tilbagevendende forflyttede og flygtninge samt de internationale humanitære organisationer, som hjælper dem. KFOR vil også beskytte alle Kosovos indbyggeres rettigheder, uanset etnisk oprindelse.

Kosovo-flygtningene i de midlertidige lejre i Albanien og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien[1] forbereder sig på at vende hjem. Flere hundrede tusind mennesker, som er ofre for præsident Milosevic' undertrykkelsespolitik, har været fordrevet. Alliancen har bistået disse to lande samt andre lande, der er grænser op til Jugoslavien, med at opretholde deres stabilitet. Vi begyndte allerede at yde bistand så tidligt som sidste sommer, da man så de første tegn på ustabilitet. NATO's humanitære aktioner var afgørende for at bringe katastrofehjælp til den tilsyneladende endeløse flygtningestrøm, der væltede ind over grænserne. Og når KFOR-tropperne opstilles, vil de gøre alt, de kan, for at opfylde de umiddelbare behov hos tusindvis af internt fordrevne personer i Kosovo, indtil civile hjælpeorganisationer er i stand til at tage over.

Luftkampagnen var en succes, fordi Beograd indså, at Alliancen ikke ville slække på de betingelser, som det internationale samfund stillede. Washington-Topmødet understregede vores budskab til Beograd om, at NATO ville fortsætte, indtil arbejdet var fuldført.

Topmødet handlede imidlertid ikke kun om Kosovo. Det var også et arbejdsmøde, hvor der blev vedtaget nye initiativer, og tidligere initiativer blev fuldført. Alle havde de ét eneste mål: at forberede NATO på fremtidens udfordringer mod sikkerheden.

En langsigtet vision for det sydøstlige Europa

Topmødet bød på mulighed for at søsætte en række initiativer med henblik på at øge sikkerheden i det sydøstlige Europa. Disse initiativer vil være et supplement til andre bestræbelser under udvikling i Den Europæiske Union og i Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE). NATO råder over en række midler, som er relevante i den forbindelse. Vi har skabt nye konsultationsarrangementer mellem Alliancen og Jugoslaviens nabolande. Vi vil også udbygge de eksisterende mekanismer fra Partnerskab for Fred (PfP) og Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd (EAPC) for at give vores løfte om at bidrage indhold. For eksempel vil vi fremme regionalt samarbejde inden for EAPC og oprette særlige NATO-sikkerhedssamarbejdsprogrammer for landene i regionen. Og vi vil give vores PfP-aktiviteter og -øvelser et stærkere regionalt fokus.

Disse foranstaltninger, der er et supplement til andre organisationers politiske og økonomiske bistand, er endnu et bevis på, at det internationale samfund ikke kun er optaget af den aktuelle krise, men også af det, der kommer bagefter. Vi bestræber os på at sikre, at Balkan ikke skal være dømt til evig ustabilitet.

NATO's militære kapacitet øges

Kosovo er et bevis på, at diplomati skal bakkes op af troværdig militær magt. For at få afgørende indflydelse på en krise - og uden at påføre civile skade eller udsætte vores egne tropper for unødvendig risiko - er det nødvendigt med en enhedskommando og moderne udstyr. NATO har begge dele, og Topmødet har sikret,

(1) Tyrkiet anerkender Republikken Makedonien ved dens konstitutionelle navn.

at Alliancen bevarer de rette aktiver og kapaciteter til at løfte opgaven.

NATO's nye kommandostruktur vil sikre, at Alliancen fortsat er i stand til hurtigt og effektivt at reagere på enhver udfordring. Kommandostrukturen er finjusteret til at udføre hele spektret af Alliancens opgaver, herunder krisestyring, og kan også rumme bidragene fra vores partnerlande. Vores nye Forsvarskapacitetsinitiativ *(Defence Capabilities Initiative)* er specifikt udformet til at håndtere den udfordring, det er at bevare de allierede styrkers interoperabilitet i en tid med hurtige teknologiske forandringer. Dette initiativ vil hjælpe med at bevare NATO's teknologiske forspring. Alliancens reviderede Strategiske Koncept, som også blev vedtaget på Washington-Topmødet, skaber en ny balance mellem NATO's traditionelle opgave med kollektivt forsvar og dens nye opgaver i form af krisestyring. På den måde vil det sikre, at Alliancen fortsat er et effektivt instrument for sikkerhed og stabilitet i den euro-atlantiske region.

Mere operationelle partnerskaber

Kosovo er en udfordring for alle lande i det euro-atlantiske område. Alle lande har interesse i at opretholde sikkerhed og stabilitet i området, og alle bør have mulighed for at yde deres bidrag. Derfor har NATO skabt mekanismer som for eksempel Partnerskab for Fred (PfP) og Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd (EAPC) for at inddrage alle lande på kontinentet i en fælles tilgang til sikkerhed. Disse mekanismer beviser deres værd nu. NATO yder humanitær bistand til de partnerlande, som grænser op til Jugoslavien, med henblik på at tage sig af de Kosovo-indbyggere, der er blevet fordrevet af de jugoslaviske sikkerhedsstyrker.

Disse landes fortsatte sikkerhed vil blive ved med at være afgørende for Europas generelle stabilitet. Topmødet vedtog at forbedre PfP med henblik på at styrke partnerne rolle i NATO-ledede krisestyringsoperationer og gøre vores fælles samarbejde mere effektivt på det operationelle område. Også EAPC har

Alliancens ledere i alvorlig diskussion om Kosovo ved begyndelsen af NATO-Topmødet i forbindelse med 50-års jubilæet den 23. april i Washington.

(Foto: Reuters)

fået en mere operationel dimension, især ved at gøre det lettere at gennemføre indsatser på det humanitære og katastrofeberedskabsmæssige område.

Dialogen og samarbejdet styrkes

I Washington mødtes Alliancens ledere med Ukraines præsident Leonid Kutjma. Det var det første topmøde mellem NATO og Ukraine. Selvom Rusland ikke ønskede at deltage i nogen af møderne, udtrykte Alliancens ledere ønske om og interesse i at opretholde stærke konsultations- og samarbejdsmønstre med Rusland gennem Det Permanente NATO-Rusland Fællesråd. De understregede, at NATO og Rusland er for vigtige til, at de kan tillade sig at ignorere hinanden. NATO's forhold til de seks Middelhavsdialoglande fik også et yderligere skub fremad med nye initiativer, der skal udvide samarbejdet i Middelhavsområdet.

NATO's stabilitetszone udvides

Kosovo er vidnesbyrd om, at det europæiske kontinent stadig plages af delinger, som skal overvindes. Vi ønsker at udviske enhver skillelinje, således som det blev bevist med optagelsen af Den Tjekkiske Republik, Ungarn og Polen i Alliancen. Denne proces vil fortsætte, og NATO's dør står stadig åben for nye medlemmer i fremtiden. Til det formål vedtog Topmødet en Medlemskabshandlingsplan: en række foranstaltninger til hjælp for lande, som ønsker optagelse, så de bedre kan forberede sig til fremtidigt medlemskab. På den måde vil vi sikre, at NATO's udvidelsesproces fortsæt-

ter med at give incitament til reform i Central- og Østeuropa og dermed fremmer udviklingen mod stabilitet i Europa på lang sigt.

Opbygningen af en Europæisk Sikkerheds- og Forsvarsidentitet

NATO's fremtid vil også kræve en stærkere rolle for de europæiske allierede og en ny balance i det transatlantiske forhold. Derfor bød NATO's ledere den nye bestræbelse på at styrke den europæiske sikkerheds- og forsvarsdimension velkommen og bekræftede Alliancens støtte til denne indsats. Topmødet anerkendte det betydningsfulde fremskridt, der er sket i opbygningen af Den Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsidentitet inden for Alliancen på grundlag af beslutningerne i Berlin og besluttede, at den skulle videreudvikles. Alliancen er parat til at definere og godkende de nødvendige arrangementer med henblik på et tæt samarbejde med EU, nu hvor den organisation påtager sig en større rolle i sikkerhedsspørgsmål. Det vil ske med udgangspunkt i arrangementer mellem NATO og WEU. For Alliancen er det særlig vigtigt, at alle europæiske allierede inddrages i denne udvikling. Den nye kommandostruktur i NATO og konceptet om de multinationale, værnsfælles indsatsstyrker (CJTF) vil være værdifulde redskaber for Alliancen. Det gælder ikke kun for dens egne operationer, men også til støtte for europæiske operationer, hvor Alliancen som helhed ikke er engageret.

*NATO's generalsekretær hilses velkommen af Kosovo-flygtninge i Cegrane-flygtningelejren i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien**

(Foto: Belga)

(*) Tyrkiet anerkender Republikken Makedonien ved dens konstitutionelle navn. den 12. maj.

Bevarelse af et dynamisk atlantiske fællesskab

Kosovo-krisen beviser frem for alt, at der er behov for, at Europa og Nordamerika står sammen. Transatlantisk enhed og beslutsomhed er fortsat vores dyrebareste aktiv. Det skyldtes enhed og beslutsomhed, at vi bevarede vores sikkerhed under Den Kolde Krig. Det var gennem enhed og beslutsomhed, at vi sejrede i Kosovo-krisen, hvorved vi nåede en politisk løsning og nu arbejder på at bringe det sydøstlige Europa tilbage til Europas midte. Partnerlandenes overvældende støtte til os på Washington-Topmødet bekræftede en grundlæggende sandhed, nemlig at landene i Europa og Nordamerika deler ikke blot en fælles arv, men også en fælles skæbne.

Skæbnen venter ikke med sine overraskelser, til vi er parate til dem. Det er klart, at vi havde ønsket at fejre denne Alliances 50-års jubilæum under andre omstændigheder. Vi havde ønsket alene at fremhæve NATO's resultater, snarere end at være optaget af en krise i en region, hvor dette kontinent viser sine mørkeste sider. Men med beslutningen om at engagere sig, om gøre skabelsen af fred og stabilitet på lang sigt på Balkan til vores anliggende, har vi sendt et stærkt signal om, at værdier virkelig betyder noget i vores atlantiske fællesskab.

Det var det centrale budskab på Washington-Topmødet. Det var et budskab, som vil styrke de mange initiativer, som dette historiske møde har skabt til glæde for stabiliteten og sikkerheden i Europa. Det er et budskab vores atlantiske fællesskab kan være stolt af. ◆

NATO's humanitære støtte til ofrene for Kosovo-krisen

Ambassadør Sergio Balanzino
NATO's vicegeneralsekretær

Som svar på de serbiske styrkers masseuddrivelse af flygtninge fra Kosovo gennemtvang NATO med sin luftkampagne en afslutning på denne etniske udrensning, ydedede humanitær bistand til ofrene for tragedien og vil snart begynde at hjælpe flygtningene med at vende hjem. NATO har uafbrudt støttet de humanitære organisationers indsats for at lette flygtningenes lidelser ved at koordinere luftbro og opbevare nødhjælpsforsyninger, skabe beskyttede områder og anden infrastruktur, yde hastende lægehjælp og meget mere. Nu, hvor NATO-styrker indleder gennemførelsen af freden, vil udfordringen bestå i at hjælpe over en halv million flygtninge med at vende hjem til sikre omgivelser i Kosovo og genopbygge deres hjem og liv.

NATO's vicegeneralsekretær ambassadør Sergio Balanzino lytter til en italiensk hjælpearbejder under et besøg til en midlertidig flygtningelejr uden for Kukes i det nordlige Albanien den 7. april 1999.

Foto: Belga)

Kortet er gengivet med velvillig tilladelse fra on-line Perry-Castaneda Library kortsamling, Texas Universitet i Austin.

Vi har i år været vidne til den værste flygtningekrise i Europa siden Anden Verdenskrig. Det serbiske militærs og de serbiske politistyrkers aggression mod jugoslaviske borgere af albansk oprindelse i Kosovo tvang mere end 1,5 millioner Kosovo-indbyggere væk fra deres hjem. Heraf var der ca. en million, som flygtede eller var tvunget ud af Kosovo. Denne masseflugt førte til hidtil usete trængsler og lidelser for mennesker i Kosovo og havde store konsekvenser for Albanien, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien[1], Montenegro og Bosnien-Hercegovina, der alle grænser op til Kosovo.

Som svar herpå gennemførte det internationale samfund en storstilet hjælpeindsats med henblik på at yde hjælp til flygtningene og til de mest berørte lande. Denne indsats, der blev ledet af FN's Højkommissær for Flygtninge (UNHCR), medførte et omfattende samarbejde mellem internationale og frivillige organisationer (NGO'er), donorlande og berørte lande. Vigtigst var den omfattende inddragelse af NATO, NATO's medlemslande og partnere i den overordnede humanitære indsats. Selvom NATO ikke er en humanitær organisation, kan

(1) *Tyrkiet anerkender Republikken Makedonien ved dens konstitutionelle navn.*

NATO's betragtelige kapacitet være et supplement til hjælpeorganisationernes, og NATO kan bistå med at opfylde nogle af flygtningenes mange grundlæggende behov.

NATO's svar på flygtningekrisen har omfattet tre områder. NATO's luftoperationer mod Forbundsrepublikken Jugoslavien (Serbien-Montenegro), som blev indledt den 24. marts, førte til standsning af den jugoslaviske aggression, som tvang så mange af dens borgere til at flygte fra deres hjem. Samtidig har NATO ydet hidtil uset humanitær støtte for at lette disse flygtninges lidelser. Nu, hvor de serbiske styrker endelig overholder det internationale samfunds krav om at trække sig ud af Kosovo, står NATO i spidsen for en international fredsimplementeringsstyrke, som vil hjælpe disse flygtninge med at vende hjem.

Koordineret katastrofeindsats

NATO's støtte til den UNHCR-ledede humanitære operation i Albanien og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien har været koordineret gennem Det Euro-Atlantiske Koordinationscenter Vedrørende Katastrofeberedskab (Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre, EADRCC). EADRCC indledte sin hjælp til UNHCR tilbage i juni 1998, da det var blevet oprettet, det vil sige et godt stykke tid før den seneste fase i flygtningekrisen. Efter sin indledende opgave, der bestod i at bistå UNHCR med at flytte nødforsyninger til flygtninge fra Sarajevo til Tirana sidste år, opretholdt EADRCC kontakt med UNHCR vedrørende den krisen i og omkring Kosovo. EADRCC skabte gode arbejdsrelationer til sine samarbejdspartnere i UNHCR – i Tirana, Skopje, Bruxelles og, ikke mindst, i UNHCR's hovedkvarter i Genève. Da den jugoslaviske aggression mod etniske albanere begyndte at føre til mange tvangsmæssigt fordrevne og flygtninge, rettede UNHCR atter henvendelse til NATO for at få bistand med hensyn til:

- at styre luftbroen til nødhjælpsforsyninger,
- at lette presset på Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien ved midlertidigt at flytte nogle flygtninge til NATO-lande,
- at aflæsse og tilvejebringe umiddelbar oplagring af nødhjælpsforsyninger,
- at oprette flygtningelejre, samt
- at fremskaffe information vedrørende antallet af internt fordrevne personer *(internally displaced persons, IDPs)* og oplysninger om, hvor de befandt sig.

Nu, hvor de serbiske styrker endelig har forladt Kosovo, sørger den NATO-ledede KFOR-styrke for grundlæggende eksistensstøtte til internt fordrevne og flygtninge, reparation af infrastruktur og minerydning.

En italiensk soldat hjælper den 6. maj en grædende flygtning fra Kosovo, som venter på at blive evakueret til Elbasan-flygtningelejren længere mod syd og væk fra farerne ved beskydning nær den nordalbanske grænse.

(Foto: Belga)

Styring af luftbroen

Den massive fordrivelse af flygtninge fra Kosovo ind i Albanien førte til en spontan indsats fra mange lande for at flyve nødhjælpsforsyninger ind i disse lande. Ingen af disse operationer var i begyndelsen koordineret med UNHCR. For at UNHCR kunne skabe sig et mere omfattende billede af den humanitære bistand, som blev ydet, foreslog EADRCC, at humanitære nødhjælpsfly kun kunne få adgang, hvis de var blevet verificeret og prioriteret af UNHCR. EADRCC førte de vigtigste aktører inden for luftpassage sammen: Eurokontrol, Den Regionale Koordination og Kontrol af Bevægelser i Luftrummet *(Regional Air Movement Coordination Control*, RAMCC), SHAPE's Koordination og Kontrol af Flygtningestøtte og NATO's Afdeling for Forsvarsstøtte med henblik på at udvirke et sæt af procedurer, som nu bruges til at koordinere humanitære og militære flyvninger.

EADRCC yder også direkte bistand til UNHCR's nyligt etablerede Luftkoordinationscelle *(United Nations Air Coordination Cell*, UNACC) ved UNHCR-hovedkvarteret i Genève. Næsten alle, der arbejder i UNACC, kommer i dag fra NATO. Mange lande havde sendt specialister i luftoperationer til EADRCC, men det stod hurtigt klart, at medmindre UNACC fik tilført mere personel, ville der ikke være nogen FN-luftoperationer at støtte. Derfor overførte EADRCC adskillige af sine specilister til UNACC i Genève.

Midlertidig flytning

NATO-landene besvarede UNHCR's og Skopje-regeringens appeller ved at give mere end 110.000 flygtninge fra Kosovo i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien midlertidigt asyl. NATO stillede fly til rådighed til at flytte de mere end 60.000 men-

En fransk UNHCR-helikopter fragter hjælp til flygtningelejrene i Albanien. Her letter den hen over en lastbil, der medbringer nyankomne amerikanske faldskærmssoldater til Tiranas Rinas lufthavn den 19. april.

(Foto: Reuters)

nesker til alle 19 NATO-medlemslande. Partnerlandene svarede også ved at give midlertidigt asyl til mere end 10.000 flygtninge. Tilsammen har NATO og dets partnerlande skaffet midlertidig bolig til mere end 95% af alle humanitært evakuerede til dato. Det har givet landet en grad af sikkerhed og stabilitet, sikret UNHCR's humanitære evakueringsprograms succes og, ikke mindst, forbedret forholdene i flygtningelejrene i landet samt betingelserne for de evakuerede.

Logistisk støtte

Alliancens militære styrker har også ydet et stort bidrag til støtte for den humanitære hjælpeindsats i både Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og i Albanien. NATO's militære personel ydede direkte støtte til lufthavnene i Skopje og Tirana gennem aflæsning, tilvejebringelse af midlertidig lagerplads og i mange tilfælde ved at omskibe last til dens sidste destination.

I Skopje, da flygtningekrisen var værst, ydede NATO-personel afgørende støtte, da store mængder hårdt tiltrængt humanitær hjælp ankom med fly. Nu, hvor krisen i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien ikke længere er så akut, er UNHCR og andre internationale organisationer bedre i stand til at påtage sig et større ansvar for modtagelsen og den videre formidling af nødhjælpen. Ikke desto mindre står NATO-personel parat til at yde logistisk støtte, hvis det atter bliver nødvendigt.

Operation Allieret Havn

Med henblik på at effektivisere koordinationen af civile og militære flyvninger i Albanien overlod regeringen kontrollen med landets luftrum til NATO. NATO's militære styrker overtog derfor den direkte ledelse af lufthavnen ved Tirana, herunder kontrol af lufttrafik og betjening på landjorden af alle humanitære og militære flyvninger. NATO og allierede lande fremskaffede også specialiseret udstyr til betjening på landjorden og mandskab til modtagelse og aflæsning af nødhjælp. NATO-hold tilvejebringer yderligere midlertidig oplagring i lufthavnen samt sikkerhed for nødhjælpen. Og endelig yder NATO direkte logistisk støtte til den videre flytning af livsvigtig nødhjælp, både ved hjælp af militære lastbilskonvojer og helikoptere.

Selv før Rådet den 15. april vedtog Operation Allieret Havn (NATO's operation til støtte for den humanitære nødhjælpsindsats i Albanien), var de militære styrker fra de enkelte NATO-lande allerede i gang med at hjælpe flygtningene. Der var her tale om den første NATO-operation af specifikt humanitær karakter, selvom NATO også tidligere har ydet støtte til humanitære operationer. Enheder fra NATO og lande uden for NATO deltager i denne NATO-ledede operation, koordinering af indsatsen af militære styrker til direkte støtte for den albanske regering og UNHCR.

Opbygningen af flygtningelejre

Den hidtil usete flygtningestrøm ind i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og det store antal etniske albanere, der var tvunget fra deres hjem, og som var strandet i et "ingenmandsland", overvældede Skopje-regeringen, UNHCR og de forskellige nødhjælpsorganisationer i landet. For at opfylde det presserende behov for at

Franske soldater rejser telte i Stankovac-flygtningelejeren den 30. april for at hjælpe med at huse ca. 20.000 flygtninge fra Kosovo, som er strømmet ind i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien i løbet af de foregående fire dage.*

(Foto: Belga)

(*) Tyrkiet anerkender Republikken Makedonien ved dens konstitutionelle navn.

kunne give flygtningene husly, blev NATO-styrker i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien sat til at arbejde i døgndrift for hurtigt at opbygge et antal flygtningelejre. På kun få dage blev der oprettet fire store flygtningelejre, som kom til at fungere, hvilket gav ophold til alle flygtningene i landet. Der blev efterfølgende oprettet en femte lejr.

Disse flygtningecentre blev bygget af NATO på anmodning af UNHCR og i overensstemmelse med UNHCR's specifikationer og blev umiddelbart overdraget til udpegede NGO'ers kontrol. Imens fortsatte NATO med at yde afgørende teknisk støtte frem til det tidspunkt, hvor den nødvendige civile støttekapacitet kunne blive bragt på plads. FN's flygtningehøjkommissær Sadako Ogata påskønnede offentligt dette som det perfekte eksempel på, hvordan NATO kan støtte UNHCR-operationer.

I Albanien var den udfordring, som NATO's Albanske Styrke (AFOR) stod overfor, endnu større. Antallet af flygtninge er væsentligt større end i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, og chefen for AFOR, generalløjtnant John Reith, måtte derudover overtage kontrollen med de enkelte landes militære styrkers indsatser for at skabe tilstrækkeligt med husly. Som deres kolleger i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien har general Reith og de styrker, han havde kommandoen over, udført et fremragende arbejde ved at opføre 14 lejre, der kunne huse 68.000 flygtninge.

KFOR og flygtningenes sikre tilbagevenden

NATO-personel har klart vist Alliancens vilje til at støtte flygtningene i den afsluttende humanitære indsats, som består i at sikre deres tilbagevenden til Kosovo.

NATO's styrker forstår fuldt ud, at denne lemlæstede provins totalt mangler civile og økonomiske strukturer og systemer, som er forbundet med normalt liv, og er parat til at håndtere den situation. Genoprettelse af anstændige levevilkår i Kosovo kræver umiddelbar livreddende hjælp til dem, som har været skjult i bjergene og skovene under rædselsvækkende betingelser, skabelse af lov, orden og civil administration og genoprettelse af ødelagt infrastruktur. Når der en gang er skabt en civil administration, som ikke længere kræver NATO's militære støtte - også selvom den stadig kræver støtte af andre internationale og frivillige organisationer - vil KFOR's civilt-militære (CIMIC) ansvar slutte.

Spydspidsen for NATO's CIMIC-indsats vil være en multinational, værnsfælles civil-militær indsatsstyrke *(Combined Joint Civil-Military Task Force*, CJCMTF), der arbejder direkte for chefen for KFOR med henblik på at støtte styrken og det civile miljø. CJCMTF vil også indgå forbindelser med internationale og frivillige organisationer for at lette deres endelige overtagelse af projekter og ansvarsområder. Alle NATO's CIMIC-operationer er planlagt i den klare forståelse at, når de umiddelbare behov er opfyldt, er de civile organisationer bedst egnet til at fortsætte hele den humanitære indsats.

Jeg besøgte selv regionen i april og var førstehåndsvidne til flygtningesituationen i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og i Albanien. Det var de lidelser, som disse flygtninge var udsat for, som styrkede de allieredes beslutsomhed med hensyn til at gøre en ende på den etniske udrensning i Kosovo og gøre det muligt for flygtningene at vende hjem. Alliancen og dens partnere vil nu hjælpe dem med at genopbygge deres hjem og liv i sikre omgivelser. ◆

En kvindelig flygtning fra Kosovo på vej for at hente vand nær flygtninge-teltbyen ved Kukes i det nordlige Albanien den 15. maj.

(Foto: AP)

Når magt er nødvendig: NATO's militære svar på krisen i Kosovo

General Wesley K. Clark
Øverstbefalende for de væbnede styrker i Europa

Efter måneder hvor undertrykkelsen af Kosovo-albanerne blev optrappet, og stribevis af aftaler med det internationale samfund blev brudt, satte NATO sig den 24. marts 1999 op mod Slobodan Milosevic militære maskine. NATO's luftoperation havde til formål at tvinge Beograd til at standse den brutale etniske udrensningskampagne i Kosovo, samtidig med at NATO-styrker ydede humanitær bistand til ofrene for hans angreb. Luftangrebenes succes tvang Milosevic til at imødekomme NATO's krav og lagde grunden for gennemførelsen af freden. En NATO-ledet styrke blev indsat, straks efter at serberne havde trukket sig tilbage. Dens opgave er at gennemføre fredsaftalen og sikre hundredtusinder af Kosovo-flygtninges tilbagevenden.

General Wesley Clark, SACEUR, i cockpittet i et jagerfly den 29. maj under sit besøg til Istrana-lufthavnen i det nordlige Italien.

(Foto: AP)

Fra luften over Kosovo, i flygtningelejre i Albanien og i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien[1] blev Alliancens militære styrker dagligt konfronteret med de rædselsvækkende konsekvenser af den "etniske udrensning" - den systematiske fordrivelse af et helt folk fra deres fædreland. Selv 15.000 fod over Kosovo var beviset kun alt for klart: tomme og ødelagte landsbyer, hundredtusinder af mennesker i bevægelse, røgen af tusinder af brændte huse. På jorden hørtes historierne om grusomheder og misbrug - summariske henrettelser, organiseret voldtægt og pryglinger af både unge og gamle. De beretninger bragte Forbundsrepublikken Jugoslaviens terrorkampagne mod dens albanske mindretal endnu tættere på. Operationerne Allieret Styrke *(Allied Force)* og Allieret Havn *(Allied Harbour)* havde til hensigt at standse og rette op på følgerne af denne forbrydelse.

En række serbiske militærkøretøjer forlader det sydlige Kosovo. Her passerer de en KFOR-enhed af US Marines på vej til at blive indsat i Pozaranje den 14. juni.

(Foto: AP)

(1) *Tyrkiet anerkender Republikken Makedonien ved dens konstitutionelle navn.*

Magt og bistand

Disse to NATO-operationer, hvor den ene brugte direkte magt, og den anden ydede humanitær bistand sammen med fortroppen i den senere fredsimplementeringsstyrke, var eksempler på brug af militære styrker til at nå NATO's politiske mål. Det var de sidste i en række militære svar fra Alliancens politiske ledere, som blev indledt næsten straks efter den jugoslaviske regering havde startet den voldelige undertrykkelse af de etniske albanere i Kosovo.

NATO viste sin beslutsomhed med hensyn til at dæmme op for den stigende bølge af undertrykkelse i Jugoslavien ved i juni 1998 at gennemføre en allieret luftværnsøvelse, en måned efter at foretage et havnebesøg i Durres af Den Stående Flådestyrke i Middelhavet og i august og september 1998 at gennemføre to regionale PfP-øvelser. Alliancens politiske ledere anvendte de velprøvede planlægningskapaciteter i kommandostrukturen i Alliancens Europakommando til at signalere til den jugoslaviske regering, at de var fast besluttet på at komme problemet til livs. Præsident Milosevic ænsede ikke budskabet, og i oktober 1998 var situationen næsten ikke til at redde.

I takt med at de jugoslaviske angreb på Kosovos civile befolkning i efteråret 1998 voksede i grusomhed, indså Det Nordatlantiske Råd *(North Atlantic Council*, NAC), at skrappere midler måtte tages i anvendelse. Som konsekvens af, at serberne nægtede at imødekomme Rådets krav om at overholde FN Sikkerhedsrådsresolution 1199, der krævede tilbagetrækning af de ekstrastyrker fra Kosovo, og i lyset af den overhængende humanitære katastrofe, forberedte Rådet ordrer til allierede styrker om at organisere luftoperationer mod Jugoslavien. Hundredvis af allierede fly samledes til angreb, og der kom på ny fart på de diplomatiske bestræbelser på baggrund af den direkte trussel om NATO-angreb.

Milosevic indvilgede i at standse fjendtlighederne, indsætte OSCE-verifikationspersonel på jorden samt en NATO verifikationsmission fra luften. Efter at NATO havde udstedt aktiveringsordre (ACTORD)[2], blev han tvunget til at gå med til at trække sine ekstra tropper tilbage og fjerne tunge våben fra sit politi, lade politiet gå tilbage til normale fredstidsaktiviteter og kun besvare provokationer med magt, der stod i rimeligt forhold til dem. Alliancens militære styrker ydede den afgørende støtte til Kosovo Verifikationsmissionen (KVM) med dens egen verifikationsmission fra luften, et verifikationskoordineringscenter og en udtrækningsstyrke for OSCE-missionen.

Volden eskalerer

Milosevic brød selv denne aftale. I december stod det klart, at militær forstærkning var kommet til i form af en bataljon nær Podujevo og en anden bataljon på transportvejen fra Stimle. Den jugoslaviske regering påstod, at disse bevægelser var rutinemæssige træningsøvelser, men havde undladt at underrette OSCE om dem, således som der tidligere var truffet aftale om. Disse "træningsøvelser" udviklede sig til egentlige offensive oprationer. På flere møder i slutningen af december i Beograd mindede vi den nye jugoslaviske forsvarschef general Ojdanic og politichef general Djurdevic om, at de ikke handlede i overensstemmelse med, hvad de havde lovet NATO.

I januar og februar kom der flere styrker til i strid med aftalen fra oktober. Selv under møderne og fredsforhandlingerne i Rambouillet og efterfølgende i Paris gennemførte den jugoslaviske hær og specialpoliti angreb omkring Vucitrn og Kosovska Mitrovica. Alt pegede på massiv opbygning, øgede kamphandlinger og bevidste forberedelser til fremtidige operationer.

Et britisk Harrierjagerfly med raketter og luft-til-luft missiler bryder gennem skyerne.

(Foto: Reuters)

Operation Allieret Styrke

Efter det var mislykkedes ad diplomatisk vej at få Milosevic til at gå med til en fredsplan, der var godkendt af NATO og Kontaktgruppen[3], inklusive Rusland, svarede NATO den 24. marts. Operation Allieret Styrke lancerede en systematisk luftkampagne med henblik på at angribe, afbryde og nedbryde serbisk militært potentiel og afskrække fra yderligere serbiske angreb. Allierede styrker stod over for en formidabel fjende, men på grund af deres mod og professionalisme er denne fjende langt mindre imponerende i dag, end da konflikten begyndte.

NATO's luftkampagne fulgte fra starten to spor. Operationerne tog sigte på at ødelægge, isolere og nedkæmpe de militære styrker og politistyrkerne inden for

(2)
En ACTORD sætter nationale styrker, der er tilmeldt operationen under den operationelle kommando af den ansvarlige NATO-chef, i dette tilfælde SACEUR, og giver ham myndighed til at indlede operationerne på et tidspunkt og under omstændigheder, som om nødvendigt præciseres nærmere af Det Nordatlantiske Råd.

(3)
Kontaktgruppen vedrørende Det Tidligere Jugoslavien består af Frankrig, Tyskland, Italien, Rusland, USA og Storbritannien.

Storm over Kosovo som observeret på en radarskærm i Kampinformationscentret ombord USS Gonzales på Adriaterhavet.

(Foto: Reuters)

og omkring Kosovo og forebygge en fortsættelse eller intensivering af deres aggression. Samtidig hermed forfulgte de også en række strategiske mål. Det drejede sig blandt andet om logistikstyrker uden for Kosovo med mulighed for at forstærke eller støtte styrker i Kosovo, det integrerede luftforsvarssystem, kommando- og kontrol på højere niveau, benzinlagre og andre mål, som forsynede Serbiens militære og sikkerhedsmæssige maskineri.

I takt med at kampagnen blev skred frem, blev den også øget i intensitet. Men det var ikke en kampagne mod det serbiske folk. Den fokuserede specifikt på undertrykkelsesstyrkerne fra top til bund for at gennemtvinge en ændring i deres adfærd, eller, hvis det skulle mislykkes, at nedkæmpe og i sidste ende ødelægge deres undertrykkelsesmidler. Planlæggere og piloter fra Alliancen arbejdede omhyggeligt på at hindre sårede og dræbte blandt den civile befolkning og at forebygge utilsigtede skader.

Til hjælp i denne bestræbelse havde de præcisionsvåben, som reducerede utilsigtede skader og begrænsede flyenes udsathed over for serbisk luftforsvar. Kampagnen anvendte flere præcisionsvåben, end der nogensinde har været anvendt i en luftoperation. Præcisionsvåben blev anvendt mod punktmål, og i nogle tilfælde angreb fly individuelle kampvogne på jorden med laserstyrede våben.

Under ugunstige vejrforhold fløj piloterne ofte gennem tykt skydække og skyer, hvilket gjorde det vanskeligere at se målene. Selvom luftangreb blev aflyst, og der var ganske få dage med meget gunstige vejrforhold, taler kampagnens resultater for sig selv.

Allierede piloter lettede 37.465 gange, hvoraf 14.006 var angrebsmissioner. Sammenlignet med tidligere kampagner var der flere støtteflyvninger end angrebsflyvninger. Denne kampagne, som stod over for jugoslavisk forsvars uforudsigelige reaktioner, krævede beskyttelse fra patruljerende kampfly flere steder. Nogle dage op til syv i hele området. Episoden med to MiGer, der blev skudt ned af en kampflypatrulje over Bosnien-Hercegovina den 26. marts, illustrerer behovet for at bevare disse patruljer og deres effektivitet.

Den lange afstand mellem målene og luftbaserne krævede et stort antal støtteflyvninger med henblik på optankning. Tankfly holdt vores kampfly og bombefly i luften i forlænget tid, hvilket øgede fleksibiliteten og operationstiden over Kosovo. Antallet af flyvninger afspejlede også den betragtelige støtte af anden karakter: opklarings- og luftbåren tidlig varsling og kontrolfly. I den henseende var dette den mest omfattende luftkampagne nogensinde.

Luftkampagnens succes

Det integrerede jugoslaviske luftforsvarssystem blev alvorligt ødelagt. Uden fortsatte angreb kunne det hurtigt være kommet til kræfter. Det var et kapløb mellem Alliancens ødelæggelse og serbisk genopbygning og reparation. Som dagene gik, mistede Jugoslavien sine tidlige varslingsradars, missiler og kampfly. Og langsomt, men støt, mistede de jugoslaviske styrker evnen til at bevare overblikket over luftkampagnen.

En britisk Puma militærtransporthelikopter bringer KFOR-soldater og udstyr ind i Kosovo den 13. juni.

(Foto: Belga)

Kommando og kontrol, der er hjernen bag brutaliteten, blev nedbrudt, men var stadigvæk funktionsdygtig, da kampagnen sluttede. Dette netværk, der i årtier var hærdet med overflod af kommando- og kontrolfaciliteter, kom ofte til kort. Betydningen af disse nederlag blev afspejlet på jorden og i afbrydelse af kommandokædens evne til at styre på slagmarken. TV-stationer og -sendere blev ramt, fordi de var del af hans militære maskine og dermed forlængede og fremmede denne konflikt.

Af andrel betydningsfulde strategiske mål ramte NATO-operationen det serbiske el-system, fordi alting i det militære system afhænger af det, på samme måde som blodomløbet i kroppen. Luftangrebene ødelagde også olie- og benzinfaciliteter og de lagre, der er nødvendige for at holde kampvognene kørende. Serbien havde importeret brændstof på skibe gennem Bar og op ad Donau for nå op på den mængde, det behøvede. Analytikere rapporterede om midlertidige afbrydelser i den jugoslaviske forsyningslinje. Enheder i Kosovo blev bedt om at indstille operationerne, holde sig tilbage, spare brændstof og vente. Nogle enheder var endda løbet tør for benzin.

Det var livsvigtigt at afskære de forsyningsruter, som tillod Milosevic at holde sine styrker gående og gjorde ham i stand til at forsætte den etniske udrensning. Ødelagte broer hindrede serbiske styrker i at flytte forstærkninger ind i Montenegro og sænkede hastigheden i forstærkningerne ind i Kosovo.

I takt med at kampagnen skred fremad, nærmede allierede styrker sig serbiske styrker på jorden i Kosovo, hvilket var højt prioriteret i kampagnen. I godt vejr følte disse styrker den fulde vægt af NATO's luftmagt. Serbiske styrker blev nødt til at gemme sig om dagen og manøvrere om natten. Når de serbiske styrker stillede op for at bekæmpe UCK, de Kosovo-albanske væbnede enheder, udsatte de sig for NATO-angreb. De spredte sig i mindre enheder, hvilket gjorde dem mere sårbare over for UCK, som serberbe - efter et års operationer - ikke kunne nedkæmpe. Dette var en hær i tilbagegang, og den vidste, at den var ved at tabe.

Serbiske styrker blev omdannet fra veludstyrede, effektive og dødbringende enheder til isolerede styrker, der gradvist blev mere svækket i deres brutale kampagne. Hver eneste dag markerede endnu en begivenhed, som understregede opbruddet i deres rækker, herunder massedeserteringer, højtstående hærofficerers opsigelser og generaler i husarrest.

Humanitært svar

I Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og i Albanien har styrker fra ACE's[4] Hurtige Reaktionsstyrke *(ACE Rapid Reaction Corps,* ARRC) og ACE's Mobile Styrker (Land) *(MCE Mobile Force (LAND),* AMF(L)) taget sig af de direkte resultater af Milosevics handlinger mod Kosovo-albanerne, hvorved de har lettet hundtusindvis af flygtninges lidelser. Samtidig forpurrer de Milosevics forsøg på at destabilisere Jugoslaviens naboer.

Da omfanget af den humanitære krise voksede eksponentielt i begyndelsen af april, beordrede Alliancens politiske ledere dens reaktionsstyrker i aktion. ARRC havde indledt deployeringen i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien under Rambouillet-forhandlingerne med henblik på at forberede omgående indsættelse som Kosovo-implementeringsstyrken i tilfælde af en fredsaftale. Da tusinder af flygtninge strømmede ind i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, blev ARRC hurtigt reorganiseret med henblik på at kunne levere mad, vand og andre forsyninger, bygge flygtningelejre og transportere mennesker væk fra grænseområderne. AMF(L) etablerede sit hovedkvarter i Albanien og tog i det, der blev til Operation Allieret Havn, kontrollen over de nationale styrker, der hastede til stedet for at hjælpe de flygtninge, der strømmede ind i landet.

I begge tilfælde bragte NATO's reaktionsstyrker orden i kaos inden for ganske få dage.

ARRC og AMF(L) frelste talløse liv og leverede en afgørende første indsats, indtil andre organer, ikke mindst FN's Flygtningehøjkommissær (UNHCR) og frivillige organisationer (NGOer), kunne komme frem

(4) Alliancens Europakommando

En Kosovo-albansk dreng i Stankovac-flygtningelejren vinker til en KFOR-helikopter, der bringer tropper og forsyninger ind i Kosovo den 13. Juni.

(Foto: Reuters)

på scenen. Selvom UNHCR har taget over som det førende organ i dag, fortsætter ARRC og AMF(L) med at yde støtte til humanitære hjælpeoperationer i begge lande.

Mod en afslutning

Samtidig med at det serbiske regimes styrker blev svækket, blev vores styrket. Alliancen vandt luftherredømmet. Serbiske fly blev skudt ned, når som helst de udfordrede NATO's fly. Allierede piloter ødelagde mere end 90 jugoslaviske fly, heraf seks på vingerne. Vi nedkæmpede et stort antal jord-til-luft missilaffyringsramper og radars. Og for hver dag, der gik, var det i stigende grad NATO, der dikterede på landjorden. Da luftkampagnen blev standset den 10. juni, besad Operation Allieret Styrke 912 fly og mere end 35 skibe, hvilket er næsten en tredobling af de styrker, som kampagnen startede med.

Alt i alt var luftkampagnen en succes. Vi gennemførte kampagnen effektivt, planmæssigt, og systematisk, hvorved vi undgik unødvendige ofre, minimerede utilsigtede skader og nåede vores mål. Den var fremadskridende og blev intensiveret i løbet af sine 78 dage, hjulpet på vej af forårets komme og det bedre vejr.

Det er klart, at præsident Milosevic var parat til at tage imod en betydelig afstraffelse. Men på trods af det, var de jugoslaviske styrker sårbare over for at sammenbrud. Undergravelsen af støttestruktur og moral havde en samlet effekt, som ikke kunne skjules i lang tid bag propaganda eller hans tavshed over for det internationale samfund. Han tog fejl, da han satsede på, at Alliancen skulle falde fra hinanden. I stedet blev NATO's beslutsomhed og vilje styrket. Milosevic vidste, at han havde forregnet sig og ikke kunne vinde. Det stod i stadigt højere grad også klart for hans væbnede styrker og for den serbiske regering, hvilket førte til underskrivelsen af Den Militære Tekniske Aftale af de jugoslaviske myndigheder og NATO den 9. juni.

Nu er NATO fuldt optaget af sin næste opgave, at få de serbiske styrker ud og den NATO-ledede styrke ind. Kosovo-fredsimplementeringsstyrken (KFOR) blev indsat den 12. juni, straks efter at serberne havde trukket sig ud. Det er en enorm operation, som ikke er fri for risici. Vores styrker rykker ind i et vanskeligt område, men nærmer sig opgaven med mod og professionalisme. Men operationen vil ikke være fuldstændig før flygtningene er vendt sikkert tilbage, sådan som det er vores centrale mål.. Først da vil de militære chefer betragte deres opgave som fuldført med succes. Succes betyder her en ny begyndelse. Afslutningen på racekonflikt og etnisk udrensning vil være et vendepunkt og pege frem mod en ny fremtid på Balkan, hvor demokratiet blomstrer fremfor intolerancens og undertrykkelsens ondskab. ◆

Jublende Kosovo-indbyggere hilser på tyske KFOR-tropper, der ankommer til Prizren, Kosovo, den 13. juni.

(Foto: AP)

Et nyt Strategisk Koncept for en ny æra

Anthony Cragg
Assisterende generalsekretær for Forsvarsplanlægning og operationer

Et af de vigtigste resultater fra Washington-Topmødet var vedtagelsen af Alliancens nye Strategiske Koncept. Dokumentet er den autoritative fastlæggelse af Alliancens mål. Det opstiller NATO's politiske og militære strategi inden for rammen af den overordnede udvikling i europæisk sikkerhed siden afslutningen af Den Kolde Krig og bekræfter Alliancens grundlæggende vilje til kollektivt forsvar. Det nye Koncept bygger på Det Strategiske Koncept fra 1991, hvis tilgang til europæisk sikkerhedsarkitektur var baseret på samarbejde og partnerskab, snarere end politisk konfrontation og militær styrkeprøve. Det nye Koncept afspejler også nye opgaver inden for krisestyring og partnerskab med henblik på at styrke sikkerheden og stabiliteten i det euro-atlantiske område.

Forberedelserne

På Topmødet i Madrid i 1997 gav Alliancens stats- og regeringschefer til opgave at ajourføre Det Strategiske Koncept. De ønskede, at Alliancens strategi skulle tage fuldstændigt hensyn til udviklingen i europæisk sikkerhed, og at den skulle sætte den politiske ramme for udviklingen i NATO's militære kapaciteter med henblik på at møde det nye århundredes udfordringer. Det krævede en detaljeret analyse af Alliancens politiske og militære rolle på baggrund af de dybe ændringer, som er sket siden vedtagelsen af Det Strategiske Koncept i 1991. Analysen koncentrerede sig om centrale spørgsmål som Alliancens grundlæggende sikkerhedsopgaver, et strategiske miljø i konstant forandring, NATO's øgede forpligtelse til at udføre krisestyring og konfliktforebyggelse, fremme af sikkerhed og stabilitet gennem partnerskab og dialog, NATO-udvidelse, udvikling af Den Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsidentitet samt våbenkontrol.

Denne grundige analyse fandt sted i to trin. I første halvdel af 1998 afholdt Alliancen en række begrebsmæssige diskussioner om de vigtigste emner, som skulle tages op i ajourføringen. Dette arbejde var startskuddet til en detaljeret gennemgang af Alliancens strategi med udarbejdelsen af en lang række udkast. Denne gennemgang strakte sig over en periode på 15 måneder, og de sidste spørgsmål faldt først på plads på selve Topmødet den 23. og 24. april 1999.

Alliancens centrale forpligtelse

Det Strategiske Koncept bekræfter Alliancens grundlæggende og blivende formål som forpligtelsen til at værne om dens medlemmers frihed og sikkerhed

Under Washington-Topmødet mødtes Alliancens og partnerlandenes ledere i Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd (EAPC), som er et af Alliancens vigtigste redskaber for sin langsigtede politik for partnerskab, dialog og samarbejde med demokratiske lande i det euro-atlantiske område.

(Foto: NATO)

(Fra venstre til højre) Frankrigs premierminister Lionel Jospin og præsident Jacques Chirac, Tysklands kansler Gerhard Schröder og udenrigsminister Joschka Fischer samt Frankrigs udenrigsminister Hubert Vedrine på EU-Topmødet i Köln, Tyskland, den 3. juni 1999. EU's ledere vedtog at oprette en forsvars- og sikkerhedsgren for at mindske europæernes afhængighed af USA's militære styrke.

(Foto: Belga)

ad politisk og militær vej. Den bekræfter de allieredes fælles værdier i form af demokrati, menneskerettigheder og retsstatsprincipper, og deres beslutning om at bidrage til freden og stabiliteten i det bredere euro-atlantiske område.

På den baggrund opstiller Konceptet Alliancens fundamentale sikkerhedsopgaver. De skaber balance mellem kontinuitet og forandring i sammenligning med Konceptet fra 1991. Kollektivt forsvar har selvfølgelig stået centralt i Alliancen siden dens oprettelse. Derudover var det vigtigt, at de nye opgaver inden for krisestyring og partnerskab, som Alliancen nu udfører med henblik på at styrke sikkerheden og stabiliteten i det euro-atlantiske område, blev afspejlet i Konceptet. Alliancens grundlæggende sikkerhedsopgaver er sammenfattet i boksen på modstående side.

Et sikkerhedsmiljø i stadig forandring

Et af Konceptets hovedformål er at overvåge det strategiske miljø og vurdere forudseelige udfordringer og risici mod sikkerheden. Det slår fast, at de positive forandringer som helhed er fortsat, og at Alliancen - sammen med andre gensidigt forstærkende organisationer - har spillet en afgørende rolle for at styrke den euro-atlantiske sikkerhed siden afslutningen af Den Kolde Krig. Det bekræfter konklusionen fra 1991-Konceptet om, at selvom truslen om en storkrig i Europa faktisk er forsvundet, står Alliancen og andre stater i det euro-atlantiske område over for andre risici og usikkerheder. De omfatter etnisk konflikt, overtrædelser af menneskerettigheder, politisk ustabilitet og økonomisk skrøbelighed.

Alliancens sikkerhed kan også blive påvirket af andre risici af mere generel karakter. Spredningen af atomare, biologiske og kemiske våben og deres fremføringsmidler er for eksempel genstand for alvorlige bekymringer. Den verdensomspændende spredning af teknologi kan også føre til, at mulige fjender kommer til at råde over avanceret militær kapacitet.

De kommende års sikkerhed

Et af de særlige kendetegn ved Alliancens strategi fra 1991 var viljen til sikkerhed i bred forstand, i hvilket politiske og militære midler supplerer hinanden, og hvor vægten er lagt på samarbejde med stater, der deler Alliancens mål. Denne omfattende tilgang er blevet væsentligt udviklet, om end den stadig udgør et centralt træk ved det nye Strategiske Koncept. Den omfatter følgende centrale elementer:

Bevarelse af den transatlantiske forbindelse. Det understreges, at europæisk og nordamerikansk sikker-

hed er udelelig, ligesom et stærkt partnerskab mellem Europa og Nordamerika til støtte for de værdier og interesser, som de har til fælles.

Opretholdelse af effektive militære kapaciteter. Der opfordres til passende militære kapaciteter, som vil være effektive i forbindelse med hele spektret af forudseelige omstændigheder - fra afskrækkelse og kollektivt forsvar til krisestyringsoperationer.

Udvikling af Den Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsidentitet inden for Alliancen. Det Strategiske Koncept bekræfter, at ESDI fortsat vil blive udviklet inden for Alliancen på grundlag af Alliancens udenrigsministres beslutninger i Berlin i 1996 og derefter, og at processen vil kræve tæt samarbejde mellem NATO, Den Vesteuropæiske Union (WEU) og, hvis og når det er passende, Den Europæiske Union.

Konfliktforebyggelse og krisestyring. For at udføre sine grundlæggende sikkerhedsopgaver (se boksen) vil Alliancen sammen med andre organisationer

søge at forebygge konflikt, eller at bidrage til effektiv krisestyring, hvis en krise opstår, i overensstemmelse med folkeretten, herunder med mulighed for at gennemføre krisestyringsoperationer. Det Strategiske Koncept definerer Alliancens politik på dette område.

Partnerskab, samarbejde og dialog. Det understreges, at Alliancen ønsker at fortsætte sin langsigtede politik med partnerskab, samarbejde og dialog med alle demokratiske euro-atlantiske lande. Den har til formål at bevare freden, fremme demokrati, bidrage til velfærd og fremskridt. Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd, Partnerskab for Fred, det særlige forhold til Rusland og Ukraine samt Middelhavsdialogen bekræftes som de vigtigste instrumenter i denne politik.

Udvidelse. Det Strategiske Koncept bekræfter, at intet europæisk demokrati, hvis optagelse ville opfylde Washington-Traktatens formål, vil blive udelukket fra at komme i betragtning til medlemskab af Alliancen. Det gentager, at det forventes, at yderligere invitationer til at slutte sig til Alliancen vil blive udstedt i kommende år.

Våbenkontrol, nedrustning og ikke-spredning. Alliancens støtte til våbenkontrol, nedrustning og ikke-spredning bekræftes sammen med viljen til at søge at styrke sikkerheden og stabiliteten på lavest mulige styrkeniveau, som er i overensstemmelse med NATO's evne til at udføre hele spektret af sine opgaver.

USA's præsident Bill Clinton (til højre) og Storbritanniens premierminister Tony Blair taler sammen under Washington-Topmødet og viser den stærke og dynamiske transatlantiske forbindelse, som understøtter Alliancen.

(Foto: Belga)

Militære retningslinjer

Den afsluttende del af Det Strategiske Koncept opstiller principper og opgaver for Alliancens styrker

og er dermed omsættelsen af dens politiske formål og opgaver i retningslinjer for NATO's militære myndigheder, som derefter kan udarbejde detaljerede koncepter og planer. Strategien opfordrer til fortsat udvikling af de militære kapaciteter, der er nødvendige for at kunne udføre hele spektret af Alliancens opgaver fra kollektivt forsvar til fredsstøtte og andre krisestyringsoperationer. Disse opgaver omfatter evnen til effektivt at tage kampen op med modstående styrker, deployeringsevne og mobilitet, styrkers overlevelsesevne og infrastruktur, udholdenhed og interoperabilitet. Fleksibilitet med hensyn til at opstille styrker til at udføre hele spektret af Alliancens opgaver er også understreget ligesom behovet for at være i stand til at operere i multinationale og værnsfælles formationer. Det Strategiske Koncept bekræfter, at selvom omstændigheder, hvor det kunne blive nødvendigt at overveje brug af atomvåben, er ekstremt usandsynlige, spiller de fortsat en nøglerolle i bevarelsen af fred og forebyggelse af tvang og krig.

Det nye århundredes udfordringer imødegås

Med det nye Strategiske Koncept har Alliancen udstukket retningslinjen for sine fremtidige politiske og militære aktiviteter. Det udgør et varigt begrebsmæssigt grundlag for Alliancens rolle med hensyn til at værne om dens medlemmers sikkerhed og fremme fred og stabilitet i det euro-atlantiske område som helhed og vil blive en afgørende rettesnor, nu hvor Alliancen forbereder sig på det nye århundredes udfordringer og muligheder. ◆

Det oprindelige grundlag for NATO's strategi var kendt som "Det strategiske koncept for forsvaret af det nordatlantiske område". Det blev skabt i perioden oktober 1949 til april 1950 og opstillede en strategi bestående af store operationer med henblik på territorialforsvar. I midten af 1950erne blev strategien om "massiv gengældelse" udviklet. Den understregede gengældelse baseret på den trussel, at NATO vil besvare enhver aggression mod dets medlemslande med alle til rådighed stående midler, inklusive atomvåben.

Diskussioner om mulige forandringer i denne strategiske tilgang begyndte senere i 1950'erne og fortsatte frem til 1967, da "massiv gengældelse" efter intense diskussioner inden for Alliancen blev erstattet med strategien om "det fleksible gensvar". Sidstnævnte koncentrerede sig om at give NATO fordelen ved fleksibilitet og skabe usikkerhed i bevidstheden hos enhver mulig aggressor vedrørende NATO's svar i tilfælde af trussel mod ethvert enkeltstående medlemslands suverænitet og uafhængighed. Konceptet tog sigte på at sikre, at aggression af enhver slags ville blive anset for at indebære uacceptable risici.

De ovenfor nævnte strategier var nedfældet i klassificerede dokumenter, som gav retningslinjer til nationale regeringer og anbefalinger til militære planlægningsaktiviteter. De henvendte sig ikke til offentligheden. Selvom de grundlæggende begreber var velkendte, var det ikke muligt at diskutere detaljerne offentligt, fordi deres effektivitet i stor grad afhang af hemmeligholdelsen. De afspejlede Den Kolde Krigs realiteter, den politiske deling af Europa og den konfrontationsprægede ideologiske og militære situation, som karakteriserede Øst-Vest forholdet i mange år.

Under Den Kolde Krig forsøgte Alliancen imidlertid også at mindske farerne og lægge fundamentet for fremskridt mod et mere positivt forhold mellem Sovjetunionen og andre medlemmer af Warszawapagten. Harmel-rapporten, som blev offentliggjort i 1967, etablerede således forsvar og dialog, herunder våbenkontrol, som de to søjler, som Alliancens tilgang til sikkerhed hvilede på.

Med afslutningen af Den Kolde Krig ændredes den politiske situation i Europa og den generelle militære situation sig fuldstændigt. Et nyt Strategisk Koncept så dagens lys i de to år, der fulgte Berlin-murens fald. Det blev behandlet og diskuteret inden for Alliancen og blev fuldendt i november 1991. Det har kun ringe lighed med tidligere koncepter og fremhæver samarbejde med tidligere fjender i modsætning til konfrontation. Det fastholdt, at medlemslandenes sikkerhed fortsat er NATO's grundlæggende mål, men kombinerede dette med en specifik forpligtelser til at arbejde for forbedret og større sikkerhed i Europa som helhed. Det Strategiske Koncept fra 1991 adskilte sig også dramatisk fra de foregående på andre måder: det blev offentliggjort og således gjort tilgængeligt for diskussion og kommentarer fra parlamenter, sikkerhedsspecialister, journalister og den brede offentlighed.

I 1997 vedtog NATO's ledere, at Konceptet skulle analyseres og ajourføres med henblik på at afspejle de forandringer, som havde fundet sted i Europa siden dets vedtagelse, samtidig med at det bekræftede de allieredes forpligtelse over for kollektivt forsvar og den transatlantiske forbindelse og sikrede, at NATO's strategi fuldt ud er tilpasset til det 21. århundredes udfordringer. Der blev gennemført et intensivt arbejde i hele Alliancen for at gøre revisionen færdig til Washington-Topmødet.

Ligesom alt andet, der foregår i Alliancen, krævede vedtagelsen af Konceptet enighed blandt alle Alliancens lande om både indhold og sprog. På grund af optagelsen af tre nye medlemslande var repræsentanter fra Den Tjekkiske Republik, Ungarn og Polen til stede fra begyndelsen af diskussionerne. Det nye Strategiske Koncept blev formelt godkendt af Alliancens stats- og regeringschefer på Washington-Topmødet den 24. april 1999.

Medlemsskabshandlingsplan: NATO's dør står fortsat åben

Ambassadør Klaus-Peter Klaiber
NATO's assisterende generalsekretær for politiske anliggender

NATO's ledere bekræftede deres vilje til at holde døren åben for nye medlemmer, da de fremlagde en Medlemskabshandlingsplan (MAP) på Topmødet i Washington i april. MAP er et supplement til de allerede eksisterende partnerskabsstrukturer og vil bistå lande, som ønsker medlemskab, med at opstille praktiske og planlægningsmæssige mål i deres bestræbelse på at blive medlemmer. MAP giver også landene tilbagemelding om deres fremskridt i forhold til disse mål. MAP er ikke en automatisk adgangsbillet til medlemskab, men giver mulighed for at styrke et lands kandidatur til medlemskab, hvilket i sidste ende vil hjælpe fremtidige medlemmer med at bestige de trin, der fører op til NATO's åbne dør.

NATO er et åbent fællesskab - ikke en lukket klub. Dette har været tydeligt, siden Den Atlantiske Alliance blev dannet, hvilket Washington-Traktaten da også gør klart. Og det har været bevist flere gange i praksis siden da. NATO har udvidet medlemskredsen igennem hele sin historie: Grækenland og Tyrkiet sluttede sig til Alliancen i 1952, Forbundsrepublikken Tyskland i 1955, Spanien i 1982, og senest blev Den Tjekkiske Republik, Ungarn og Polen fulde medlemmer i marts i år, hvilket udvidede antallet af medlemmer til 19.

> *"Deltagerne kan ved enstemmig beslutning opfordre enhver anden europæisk stat, som er i stand til at fremme grundsætningerne i denne traktat og bidrage til det nordatlantiske områdes sikkerhed, til at tiltræde denne Traktat. (...)"*
>
> **Den Nordatlantiske Traktat, Artikel 10**
> Washington D.C., den 4. april 1949

Lederne fra de tre senest ankomne medlemmer blev formelt budt velkommen i Alliancen på Washington-Topmødet den 24. april 1999. Samtidig hermed bekræftede NATO's stats- og regeringschefer deres vilje til at holde Alliancen åben og forsikrede om, at Alliancen ville fortsætte med at byde nye medlemmer velkommen. Men de gik længere end til at udstede en hensigtserklæring. De lancerede også en Medlemskabshandlingsplan *(Membership Action Plan*, MAP), som er er aktivitetsprogram, der skal bistå lande, som ønsker at blive

Den tjekkiske præsident Václav Havel taler under en ceremoni på Capitol under indledningen af Washington-Topmødet den 23. April. Det var den første formelle lejlighed til at bringe lederne fra Den Tjekkiske Republik, Ungarn og Polen sammen med andre ledere fra Alliancen, siden de tre nye medlemmer blev medlemmer af Alliancen i marts.

(Foto: NATO)

medlemmer af Alliancen i deres forberedelser til muligt fremtidigt medlemskab.

NATO's udvidelse: før, nu og i fremtiden

Da Den Kolde Krig sluttede for ti år siden, var de allierede i NATO af samme, grundlæggende overbevisning, nemlig at Europa ikke kunne vokse sammen, så længe dets institutioner var lukket for den østlige del af kontinentet. Hvis vi ikke gav vores østlige naboer mulighed for at slutte sig til NATO og Den Europæiske Union (EU), kunne vi have fortsat delingen af Europa i et selvsikkert og sikkert Vest og et ængsteligt og usikkert Øst. NATO's udvidelse var således både nødvendig og uundgåelig.

Ikke desto mindre mente de allierede, at hvis NATO's udvidelse skulle kunne yde et betydeligt bidrag til europæisk sikkerhed som helhed, måtte processen håndteres på en måde, så der ikke skabtes nye skillelinjer. Og som NATO's indsats for at løse Kosovo-krisen viste, giver medlemskab af Alliancen ikke kun rettigheder og pligter. Det stiller også krav om konkrete militære midler og kapaciteter. Af den grund ville fremtidige NATO-medlemmer have brug for en tid som "lærlinger" for at bringe deres styrker op på NATO's niveau. Hvis udvidelsen skulle nå sit mål, var der, kort sagt, behov for en struktureret proces.

På Bruxelles-Topmødet i 1994 var der generel tilslutning til, at NATO skulle udvides mod øst. Denne tilslutning blev i 1995 blev fulgt op af "NATO's udvidelsesstudie", som forklarede Alliancens tilgang i detaljer. Baseret på resultaterne fra studien gennemførte Alliancen en "intensiveret dialog" om medlemskab med interesserede partnere. Den intensiverede dialog var kilde til værdifuld information om individuelle partneres forberedelser til medlemskab og gjorde det muligt for deltagende lande, der ønskede medlemskab af NATO, at erhverve sig større viden om Alliancens måde at arbejde på og det ansvar og de forpligtelser, det indebar.

På Madrid-Topmødet i juli 1997 blev Den Tjekkiske Republik, Ungarn og Polen inviteret til at indlede optagelsesforhandlinger med Alliancen. Dermed opfyldte Alliancen sit løfte om at optage lande, som kan og vil yde et bidrag til opfyldelsen af målene i Washington-Traktaten. Disse optagelsesforhandlinger blev fulgt op af underskrivelsen og den efterfølgende ratifikation af optagelsesprotokollerne. Den formelle optagelse af de tre nye medlemmer fandt sted den 12. marts 1999.

I Madrid bekræftede NATO's ledere, at Alliancen står åben for andre nye medlemmer, der er i stand til at fremme Den Nordatlantiske Traktats principper og bidrage til sikkerhed i det nordatlantiske område. De besluttede også at fortsætte og uddybe de intensiverede dialoger og gennemgå udvidelsesprocessen på deres næste møde i 1999. Fra det tidspunkt blev dialogen med interesserede partnere gennemført på to niveauer: på møder i Det Nordatlantiske Råd med deltagelse af stats- og regeringschefer, premierministre, udenrigs- og/eller forsvarsministre samt en løbende dialog mellem højtstående embedsmænd fra partnerlandene og et hold fra NATO's internationale stabe.

I hele denne proces har interesserede partnere bedt om bedre praktiske råd og tilbagemelding, så de bedre kunne forberede sig til fremtidigt medlemskab. På Washington-Topmødet i april 1999 blev dette ønske opfyldt. Med udgangspunkt i erfaringerne fra de seneste tre års intensiveret dialog og integrationen af de tre nyeste medlemmer i Alliancen skabtes Medlemskabshandlingsplanen, MAP. MAP giver vurdering og tilbagemelding til de partnere, der ønsker at blive medlemmer af NATO.

MAP-mekanismerne

MAP omfatter følgende elementer:

- Hvert ansøgerland inviteres til hvert år at indsende et nationalt program om deres forberedelser til muligt medlemskab. Programmet skal dække politiske og økonomiske, forsvarsmæssige/militære, ressourcemæssige samt sikkerhedsmæssige og juridiske aspekter. Det skal opstille målsætninger og mål vedrørende alle de emner, der er relevante for medlemskab. Det skal også informere om de skridt, de ansvarlige myn-

De tre nye medlemmer bydes velkommen i Alliancen med flaghejsning i NATO's hovedkvarter den 16. marts.

(NATO Foto)

digheder har taget og, hvor det er passende, opstille en tidsplan vedrørende specifikke aspekter.

- Der skabes en målrettet feedbackmekanisme i forhold til ansøgernes programmer med henblik på at yde politisk og teknisk rådgivning. Møderne vil finde sted i 19+1-format[1] med Det Nordatlantiske Råd og andre NATO-organer, hvis der er behov for det, samt med NATO-hold. NATO-holdene vil omfatte specialister fra NATO's stab, den internationale militære stab og NATO's overordnede kommandoer vedrørende de emner, der skal tages op. Tilbagemelding og rådgivning vedrørende MAP vil blive ydet gennem mekanismer, baseret på dem, som for øjeblikket er i anvendelse med partnere (for eksempel inden for rammen af PfP), samt 19+1 møder og workshops med NATO-hold. Workshop'erne vil være særligt værdifulde, fordi de vil gøre det muligt med dybtgående diskussioner blandt eksperter vedrørende alle de emner, der er relevante for medlemskab.
- Årlige clearingmøder med hvert ansøgerland i 19+1-format skal bistå til koordination af forsvarsmæssig og militær bilateral og multilateral bistand til det pågældende land med henblik på at maksimere effektiviteten af bistandsprogrammerne.
- Planlægningsmål vil blive udarbejdet sammen med ansøgerlandet med henblik på at dække de mest relevante områder for de lande, som ønsker at indrette deres styrkestrukturer og kapaciteter med de ansvarsområder, der følger af et muligt medlemskab af Alliancen. De vil bygge på eksisterende Partnerskabsmål[2] og vil blive genstand for analyser, dermuliggør detaljeret tilbagemelding.

Om foråret udarbejder Alliancen en rapport for hver ansøger med tilbagemelding om deres fremskridt på de områder, deres nationale programmer omfatter. Dette dokument danner grundlag for Det Nordatlantiske Råds årlige forårsmøde med den enkelte ansøger.

MAP erstatter ikke Partnerskab for Fred-programmet. Ansøgerlandets deltagelse i PfP er fortsat afgørende, idet det udgør en velprøvet måde at videreudvikle evnen til at fungere sammen med Alliancens styrker. Derudover etablerer Washington-Topmødet en samlet pakke, der skal skabe et mere operationelt partnerskab med henblik på at styrke de allieredes og alle partnerlandenes - herunder dem, som søger om medlemskab - evne til at arbejde sammen. Elementerne i MAP vil supplere de aktiviteter, der er indeholdt i PfP, ved at tage fat på det bredere spektrum af forberedelser, der er påkrævet for medlemskab.

MAP tilbyder ansøgerlandene en bred vifte af muligheder. Det er så op til dem efter eget skøn at vælge og gøre brug af elementerne i MAP, der som PfP er styret af princippet om selvudvælgelse. Det står ansøgerlandene frit for at afpasse deres deltagelse i forhold til deres egne nationale prioriteringer og forhold samt at vedtage deres egne gennemføringsforanstaltninger og tidsplaner.

MAP giver tilbud om en række aktiviteter med henblik på at styrke et land, der søger om NATO-medlemskab. Programmet udgør imidlertid ikke en checkliste, som ansøgerlandene skal opfylde, og deres deltagelse i programmet foregriber ikke Alliancens beslutning om at invitere til at indlede optagelsesforhandlinger. Beslutninger om invitation til medlemskab vil fortsat blive truffet af alle allierede, i enighed og ud fra en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, idet der tages hensyn til politiske, sikkerhedsmæssige og militære forhold.

Døren står åben

De tre nye medlemmer af NATO er ikke de sidste. NATO's dør står fortsat åben og Medlemskabshandlingsplanen er et klart vidnesbyrd om Alliancens vilje til at fortsætte udvidelsesprocessen. De allierede anerkender den store indsats, som ansøgerlande gør, og MAP er udformet med henblik pål at bistå dem med at afspejle NATO's medlemskabskrav i deres egne nationale planer og forberedelser, der er rettet mod dette mål. Selvom MAP ikke giver garanti om fremtidigt medlemskab, bør den rådgivning, der sker gennem MAP, kunne hjæle ansøgere til at tage de vanskelige beslutninger, der er nødvendige for at omdanne deres nationale væbnede styrker og forberede sig på muligt, fremtidigt medlemskab af NATO. MAP er dermed endnu et skridt i retning af et Europa, hvor enhver stat kan finde sin retmæssige plads. ◆

(1) De 19 allierede plus ansøgerlandet.

(2) Partnerskabsmål udvikles sammen med partnerlandet inden for rammen af PfP Planlægnings- og Gennemgangsprocessen (PARP). De behandler spørgsmål som styrker og kapaciteter, som Partnerlandene stiller til rådighed for NATO-ledede PfP-operationer.

NATO's Forsvarskapacitetsinitiativ - forberedelse til fremtidens udfordringer

Frank Boland
Chef for Styrkeplanlægningskontoret i NATO's Afdeling for Forsvarsplanlægning og -operationer

På Washington-Topmødet i april fremlagde Alliancens ledere et Forsvarskapacitetsinitiativ med henblik på at udruste NATO til det 21. århundredes forsvars- og sikkerhedsudfordringer. NATO har allerede siden begyndelsen af 1990erne gennemgået en grundlæggende omstilling, der har medført betydelige ændringer i styrke- og kommandostrukturen og nye opgaver som for eksempel en stadig større krisestyringskapacitet, således som vi så det i Bosnien-Herzegovina og senest i Kosovo. NATO har også udviklet evnen til at støtte WEU-ledede operationer. Men der forestår stadig et stort arbejde, for eksempel med at udvikle en effektiv og hurtig indsættelseskapacitet og med anvendelse af mere avancerede teknologier. Det er netop hensigten med det nye Initiativ.

En F-16 Fighting Falcon fra 510. Kampeskadron, baseret i Aviano, Italien, tanker under flyvning fra en KC-135 Stratotanker under en mission for at yde luftbeskyttelse under Operation Allied Force den 6. maj 1999.

(Foto: Reuters)

Forsvarskapacitetsinitiativet udspringer af en anerkendelse af, at Alliancens krisestyringskapacitet skal forbedres, hvis Alliancen fortsat skal kunne leve op til udfordringerne, der følger af de grundlæggende forandringer i sikkerhedsmiljøet. Under Den Kolde Krig fokuserede NATO's planlægning på forsvar mod en storstilet aggression rettet mod Alliancens territorium. Dette scenario krævede faste forsvarsplaner og gjorde det muligt at forudsige behovene med hensyn til de allieredes kapacitet. De store nationale bidrag og deres koncentration i få geografiske områder betød, at landene kunne sørge for deres egen logistiske støtte, selvom denne ofte blev forstærket af værtslandet. Transport til indsættelse af styrker og udstyr kunne udskrives fra den private sektor i beredskabssituationer.

Styrkeindsættelse skulle lettes af aftaler om støtte fra værtslandet og den eksisterende infrastruktur, hvoraf en del var finansieret af Alliancen. Planlægningsscenariet antog, at en sådan stor konflikt ville vare relativt kort, før den blev afsluttet ad militær eller politisk vej. Derfor var der ikke noget stort behov for forholdsregler med henblik på at støtte styrkerne i en længere periode gennem for eksempel udskiftning af styrker. Behovet for interoperabilitet mellem alliancens styrker var også relativt begrænset.

Siden da har sikkerhedsmiljøet ændret sig betydeligt, hvilket afspejles i Alliancens nye Strategiske Koncept, som blev vedtaget på Washington-Topmødet. NATO vil bevare kapaciteten til at håndtere en aggression i stor målestok mod et eller flere af dets medlemmer, selvom en sådan trussel er usandsynlig i forudseelig fremtid, og selvom den sandsynligvis vil indebære en relativt lang varslingstid. Mulige trusler mod Alliancens sikkerhed kommer nu snarere fra regionale konflikter, etniske stridigheder eller andre kriser - især i Alliancens periferi eller længere væk. Disse faktorer kræver fortsat solidaritet i Alliancen og opretholdelsen af effektiv militær kapacitet med større vægt på elementer, som svarer til det nye sikkerhedsmiljø, for at minimere risici og forebygge kriser fra at true selve Alliancen.

Hurtig indsættelse

NATO må derfor være parat til at gennemføre operationer uden for eller i periferien af Alliancens område, hvor det ikke altid kan drage fordel af den eksisterende militære infrastruktur. Truslen om et militært svar med henblik på at styre kriser og forebygge optrapning vil kun være troværdig og effektiv, hvis det står klart, at Alliancen råder over evnen til hurtigt at indsætte styrker. Hvis det rent faktisk kommer til militære operationer, vil hurtig indsættelse også være påkrævet for at hindre en modstander i at konsolidere sin position.

Styrkebidrag fra de enkelte allierede (eller partnere og andre deltagende lande i tilfælde af krisestyrings-operationer) kan være relativt små og kan eventuelt indgå i multinationale enheder. Det kræver, at kommandoførings- og især informationssystemer kan fungere sammen på lavere niveau end førhen. Det stiller også krav om en ny tilgang til logistik.

Jo mindre de enkelte nationale styrkebidrag er, desto mindre effektiv vil rent national logistik og forsyning være, og desto vigtigere vil det derfor være for operationen som helhed, at de logistiske ressourcer koordineres multinationalt. Operationer kan være langvarige, og muligvis skal mere end en operation gennemføres på samme tid, hvilket kræver et logistisk støttesystem, der er i stand til sende forsyninger over længere tid og støtte sideløbende operationer. Det er også sandsynligt, at det vil være nødvendigt at udskifte styrker i operationsperioden, hvilket vil kræve styrkestrukturer, der kan indsætte friske enheder, når det er nødvendigt. Det vil samtidig have konsekvenser for genoptræningen af enheder, der vender hjem fra en operation.

Avanceret teknologi

NATO's mulige fremtidige modstandere vil sandsynligvis ikke være i stand til at indsætte styrker i samme omfang, som dem Alliancens forsvarsplaner var udformet til at bekæmpe under Den Kolde Krig. Den stadigt hurtigere teknologiske udvikling betyder imidlertid, at en modstander alligevel kan besidde våben, der kan påføre allierede styrker betragtelige skader. Det stiller krav til NATO's anvendelse af avancerede defensive og modoffensive systemer. Alliancen må også have større kapacitet til at bruge militær magt for at opnå meget præcise mål, så risikoen for utilsigtede skader og civile ofre bliver mindst mulig. Og det er vigtigt, at et bredt spektrum af allierede kan bidrage med avancerede kapaciteter til fremtidige operationer, således at byrden ikke falder uforholdsmæssigt på nogle få. En fordel ved anvendelse af sådanne systemer kan være, at det bliver muligt at reducere størrelsen af de styrker, der kræves for at løse opgaven.

Fremtidige operationer, som omfatter europæiske allierede, og som eventueltledes af Den Vesteuropæiske Union (WEU) eller Den Europæiske Union (EU), vil kunne udgøre lige så store udfordringer i henseende til håndtering af multinationalitet som Alliancens operationer. Udviklingen af mere omfattende og målrettet interoperabilitet med henblik på at understøtte multinationale operationer og anskaffelsen af avanceret kapacitet hos en bredere kreds af allierede vil derfor også bidrage til at opbygge Den Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsidentitet inden for Alliancen.

Et F/A-18 Hornet jagerfly på hangarskibet USS Roosevelt gør parat til at lette for at flyve en mission over Den Jugoslaviske Føderation den 11. april 1999.

(Foto: Reuters)

Forbedring af Alliancens kapacitet

På baggrund af ovenstående analyserede NATO's Forsvarsrådgiverkomite, forstærket med højtstående embedsmænd fra de nationale hovedstæder, mulighederne for at forbedre Alliancens kapacitet. Det skete med særlig fokus på at forbedre interoperabiliteten mellem Alliancens styrker, og, hvor det var hensigtsmæssigt, mellem Alliancens og partnernes styrker. Arbejdet var rettet mod en række brede områder med henblik på at identificere de skridt, som måtte tages på både kort og lang sigt for at skabe større fremskridt inden for eksisterende projekter og indlede arbejdet med andre nødvendige kapaciteter. De områder blev udvalgt, hvor forbedringer i kapaciteterne ville bidrage betydeligt til at imødegå fremtidens udfordringer.

Vigtige emner for analysen var de allierede styrkers opstillingsevne og mobilitet. Blandt de faktorer, der blev overvejet, var tilgængelighed af transportmidler, herunder forskellige muligheder for anvendelse af civile ressourcer, og på hvilket niveau det skal være muligt at indsætte infrastruktur, for at en NATO-styrke kan indsættes på kamppladsen. NATO-styrkernes udholdenhed og logistik blev også berørt. Det er sandsynligt, at en højere grad af multinationalitet med hensyn til logistisk støtte - som oprettelsen af Et Multinationalt Værnsfælles Logistikcenter - kunne øge effektiviteten af operationerne. Vi kan også få brug for at opfordre til en ændret sammensætning af enheder i nationale styrkestrukturer med henblik på at øge andelen af støtteenheder.

Studien dækkede også overlevelsesevnen for Alliancens styrker og deres evne til effektivt at bekæmpe en modstander. Blandt de emner, der blev overvejet i denne sammenhæng, var behovet for flere og bedre opklaringssystemer, et identifikationssystem til brug i kamp, præcisionsstyrede våben, som kan fremføres om dagen eller om natten under alle vejrforhold, samt kapaciteter til at håndtere de risici, som stammer fra masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler. Forbedringer i kommando- og kontrol- samt informationssystemer blev også analyseret for at undersøge mulighederne for større interoperabilitet og med henblik på at sikre, at der bliver flerekommunikationsmidler til rådighed for indsatser. Alle disse områder skal suppleres af et større fokus på udviklingen af fælles militære koncepter, der kan anvendes i en lang række fremtidige situationer. Og de skal også tage hensyn til faktorer som træningsniveau, øget standardisering, bedre militære kapaciteter og større effektivitet i multinationale enheder. I nogle tilfælde var Forsvarsrådgiverkomiteen på dette tidlige stade i stand til at fastslå, hvordan bestemte kapaciteter kunne forbedres. I andre tilfælde vil fremtidigt arbejde være påkrævet for at analysere forskellige muligheder og fremsætte mere håndfaste anbefalinger om de forbedringer, der skal ske.

De næste skridt

Med henblik på at fremme dette arbejde oprettede Washington-Topmødet en Styregruppe af Højtstående Repræsentanter, der skal kontrollere gennemførelsen af Forsvarskapacitetsinitiativet og sikre en bedre koordinering og harmonisering af relevante planlægningsdiscipliner i NATO. Vicegeneralsekretæren vil være formand, og gruppen vil bestå af højtstående embedsmænd fra nationale hovedstæder for at sikre, at Initiativet fremmes hurtigt og med størst mulig politisk støtte. Styregruppen vil arbejde i to år og vil foruden at fokusere på de allieredes kapaciteter søge at inkludere partnerne i passende arbejdsområder. Målet er at opnå varige forbedringer i kapaciteten og interoperabiliteten for bedre at udruste Alliancen til fremtidige udfordringer. ◆

FOCUS

Ny formand for Militærkomiteen

(NATO Foto)

Ved en ceremoni den 6. maj i NATO's hovedkvarter overdrog afgående formand for NATO's Militærkomite general Klaus Naumann (til venstre), efter tre år på posten, formandskabet til sin efterfølger admiral Guido Venturoni fra den italienske flåde.

Admiral Venturoni blev født i 1934 og tog afgangseksamen fra Flådeakademiet i Livorno i 1956. Senere modtog han Flådepilotvingerne og Hangarskib-beviset fra Den Amerikanske Flådes flytræningsskole i 1959. I sine helt tidlige år i den italienske hær tjente han om bord på forskellige flådeenheder som navigations- og kommunikationsofficer. Han fløj maritime patruljefly og blev taktisk instruktør i antiubådskrigsførelse (ASW). Han har også kvalificeret sig som helikopterpilot.

Fra 1969 til 1971 tjente han i staben hos chefen for de allierede flådestyrker i Sydeuropa, først på Malta og senere i Napoli. Han havde kommandoen over tre korvetter, den 2. Helo-eskadron, en frigat og en krydser. Senere var han chef for 1. Flådedivision og tjente senere i et år som øverste chef for Flåden og var NATO-chef for det centrale Middelhavsområde (1991-1992).

Siden har han haft adskillige betydningsfulde poster inden for De Centrale Stabskontorer, herunder: udøvende assistent for forsvarschefen, chef for Planlægnings- og Operationsdepartementet både i Flådestaben og Generalstaben, chef for Det Økonomiske Planlægningskontor i Flådestaben, vicechef for Flådestaben og stabschef i den italienske flåde.

Endelig var admiral Venturoni chef for den italienske generalstab fra januar 1994 og frem til det tidspunkt, hvor han overtager formandsposten i Militærkomiteen. Med denne nyudnævnelse får han ansvar for at rådgive Det Nordatlantiske Råd om militær politik og strategi.

Partnerskab i det enogtyvende århundrede

Charles J. Dale
Direktør for Forsvarsplanlægning og Samarbejde i NATO's Afdeling for Forsvarsplanlægning og Operationer

Partnerskab blev et centralt gennemgående tema på Washington-Topmødet. Stats- og regeringscheferne vedtog at styrke Partnerskabet og gøre det mere operationelt, så det kan udgøre endnu et redskab for Alliancen i det nye århundredes euro-atlatiske sikkerhedsmiljø. Endvidere opregner det ajourførte Strategiske Koncept, som blev vedtaget i Washington, krisestyring og Partnerskab som grundlæggende sikkerhedsopgaver for Alliancen. Det styrkede Partnerskab vil også bidrage til at gøre to andre initiativer fra Topmødet mere effektive, nemlig Forsvarskapacitetsinitiativet og Medlemskabshandlingsplanen. Samlet befæster disse beslutninger Partnerskabets rolle som en fast bestanddel i euro-atlantisk sikkerhed i det næste århundrede.

NATO-Topmødet i Washington i april godkendte et styrket og mere operationelt Partnerskab for Fred, hvilket yderligere vil konsolidere Alliancens rolle i euro-atlantisk sikkerhed. Partnerskab er - sammen med krisestyring - blevet en af Alliancens grundlæggende sikkerhedsopgaver og er stadig vigtig i sig selv. Det enogtyvende århundredes Partnerskab, som var resultatet af Washington, vil også styrke andre Topmøde-initiativer rettet mod partnere, som ønsker at tilslutte sig Alliancen, såsom NATO's Forsvarskapacitetsinitiativ *(Defence Capabilities Initiative*, DCI) og Medlemskabshandlingsplan *(Membership Action Plan*, MAP). Partnerskabet supplerer DCI ved at tage fat på udfordringerne ved interoperabilitet i forbindelse t med fremtidige multinationale krisestyringsoperationer, og den forstærker MAP ved bedre at fokusere PfP-deltagelse på centrale forsvarsmæssige og militære spørgsmål, der er knyttet til medlemskab. Derudover vil PfP

Ledere fra allierede og partnerlande efter et møde i Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd på Washington-Topmødet den 25. april 1999.
(Foto: NATO)

sandsynligvis spille en nøglerolle ved skabelsen af sikkerhed og stabilitet i Balkan-området i kølvandet på Kosovo-krisen.

Et styrket Partnerskab

Washington-Topmødet realiserede en række vigtige forbedringer i Partnerskab for Fred, som var blevet søsat på Madrid-Topmødet i 1997, og som havde til formål at gøre PfP mere operationelt og give partnerne en større rolle i planlægningen og beslutningsprocessen i PfP. Denne styrkelse udgør hjørnestenen i det fremtidige Partnerskab.

Endelig vil PfP blive videreudviklet på grundlag af et styrket forsvarsrelateret og militært samarbejde, som blandt andet tillader en langt mere omfattende inddragelse af partnerne i NATO-komiteernes PfP-arbejde, tilstedeværelse af partnerkontorer i NATO's militære strukturer samt større og mere komplekse NATO/PfP-øvelser.

De operationelle kapaciteter styrkes

Washington-Topmødet bebudede også et nyt skridt i den fortsatte udvikling af PfP. Allierede og partnere erklærede sig villige til at give partnerskabet en mere

SFOR-soldater fra Sverige, der er et partnerland, bemander en kontrolpost nær Tuzla, Bosnien-Hercegovina, i marts.

(Foto: Belga)

Den nye Politisk-Militære Ramme *(Political Military Framework*, PMF) for NATO-ledede PfP-operationer vil gøre det muligt at inddrage partnerne i politisk konsultation og beslutningstagen, operationel planlægning og kommandoarrangementer for NATO-ledede PfP-operationer. PMF vil supplere og understøtte Alliancens koncept om de multinationale, værnsfælles indsatsstyrker (CJTF).

Den udvidede og tilpassede PfP Planlægnings- og Gennemgangsproces *(PfP Planning and Review Process*, PARP) vil komme til at minde mere om Alliancens styrkeplanlægningsproces. PARP vil indføre Partnerskabsmål, der definerer styrker og kapaciteter, som partnerne tilmelder PfP-aktiviteter. Politiske retningslinjer *(Ministerial Guidance)* vil bidrage til at forme disse styrker og kapaciteter.

operationel rolle ved at udvikle en samlet pakke, der skal styrke PfP's operationelle kapacitet.

Erfaringerne fra Bosnien-Hercegovina har klart vist, hvor vigtig PfP-samarbejdet er for effektive multinationale fredsstøttende operationer. PfP's øgede operationelle rolle vil tage hensyn til læren og den praktiske erfaring fra IFOR/SFOR-operationerne i Bosnien og behandle de specifikke udfordringer til den militære effektivitet og interoperabilitet ved denne type multinationale operationer.

Inden for PfP vil der blive udviklet et nyt Operationelt Kapacitetskoncept *(Operational Capabilities Concept*, OCC), som skal forbedre Alliancens og partnernes evne til at samarbejde i fremtidige NATO-ledede PfP-operationer. Det vil også øge fleksibiliteten med hensyn til sammensætning af skræddersyede

styrkepakker til opstilling og opretholdelse af fremtidige NATO-ledede PfP-operationer. OCC vil fokusere på de styrker og kapaciteter, der kan stå til rådighed for sådanne operationer. De styrkede arbejdsrelationer mellem partnernes og Alliancens hovedkvarterer og stabe samt mellem enheder fra Alliancen og partnerlandene i fredstid vil lette integrationen af disse styrker i en NATO-ledet styrke. Et andet centralt træk vil være mekanismer til at vurdere og melde tilbage om den operationelle kapacitet af de styrker, partnerne udpeger.

Fremtidens PfP vil også omfatte et program, der skal øge trænings- og uddannelsesindsatsen med henblik på at opfylde eksisterende og fremtidige behov i forbindelse med Partnerskabet. Dette program vil søge at forbedre interoperabiliteten og fremme større samarbejde og dialog mellem forsvars- og sikkerhedsmiljøerne i NATO- og partnerlandene.

Fuld udnyttelse af Partnerskabets muligheder inden for krisestyring

Beslutningerne fra Washington-Topmødet markerer endnu et skridt - men ikke det sidste - i udviklingen af Partnerskabet. Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd *(Euro-Atlantic Partnership Council,* EAPC), som også modnes, giver sammen med det styrkede og mere operationelle PfP NATO og dets partnere stærkere redskaber til at bidrage til tillidsskabelse, sikkerhed og stabilitet i det euro-atlantiske område. EAPC har allerede bevist sit værd som et forum for politiske konsultationer om emner, der rækker fra Bosnien-Hercegovina og krisen i Kosovo til humanitær minerydning.

Vi har også set udbyttet fra vores praktiske PfP-samarbejde på det forsvarsmæssige og militære område. Den interoperabilitet, som vi opnåede i de første år med Partnerskab, gav hurtigt resultat og var en vigtig faktor for den succesfulde integration af partnerstyrker i IFOR og SFOR. Både EAPC og PfP vil imidlertid fortsat blive videreudviklet for at imødegå udfordringerne fra det til dynamiske sikkerhedsmiljø i det euro-atlantiske område. Ingen af dem har nået sine fulde udviklingsmuligheder inden for kriseforebyggelse og krisestyring.

At nå de udviklingsmuligheder er et af partnerskabets fremtidige udfordringer. Den operationelle dimension af især PfP har i det store og hele fokuseret på interoperabilitet, hvilket gav mulighed for at opstille en NATO-ledet multinational styrke, der inddrog partnerne i en krise, hvis det skulle blive nødvendigt. De forstærkede kapaciteter, som nu forudses, vil i fremtiden i endnu højere grad stille skarpt på dette aspekt.

PfP har også vist sig at være et værdifuldt og fleksibelt redskab til krisestyring. I Albanien har de skræddersyede hjælpeprogrammer, der blev etableret efter den indenrigspolitiske krise i 1997, bidraget til at genopbygge de albanske styrker og håndtere andre

Albanske soldater betragter en faldskræmsøvelse over Bize-øvelsesområdet i Albanien under NATO/PfP-øvelsen Cooperative Assembly i august 1998.

(Foto: NATO)

(Fra venstre til højre) USA's præsident strækker hånden ud til Rumæniens præsident Emil Constantinescu hen over præsident Kiro Gligorov fra Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonein[1] og premierminister Janez Drnovsek fra Slovenien. På Washington-Topmødet i april mødtes Alliancens ledere med syd-østeuropæiske lande, der grænser op til Serbien, for at lancere arbejdet med initiativer for at øge sikkerheden i regionen.

(NATO Foto)

konsekvenser af krisen, især problemer forbundet med ødelæggelsen og plyndring af lagringspladser for krigsmateriel. NATO/PfP-cellen i Tirana er et synligt bevis på Alliancens interesse i og forpligtelse over for området.

I dag er skræddersyede programmer i Albanien og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien[1] naturlige elementer i Alliancens overordnede tilgang til håndtering af krisen i Kosovo. PfP-øvelser har givet værdifulde, operationelle erfaringer i regionen, og praktisk bistand gennem PfP har hjulpet begge lande med at forbedre deres kapacitet til at patruljere deres grænser og modernisere deres væbnede styrker.

Andre Topmøde-initiativer styrkes

På Washington-Topmødet mødtes Alliancens stats- og regeringschefer med landene i det sydøstlige Europa og foreslog et konsultationsforum vedrørende sikkerhedsspørgsmål som led i NATO's egen indsats for at styrke sikkerheden og stabiliteten i regionen. PfP-redskaber og PfP-mekanismer kan hjælpe med til at give dette forslag indhold, muligvis gennem målrettede sikkerhedssamarbejdsprogrammer for landene i området, hvilket ville demonstrere PfP's muligheder for at støtte fredsopbygning i kølvandet på en krise.

PfP's indbyggede fleksibilitet vil også blive demonstreret gennem dets rolle i forbindelse med støtte til forsvarsmæssige og militære aspekter af MAP for de lande, der ønsker at blive medlemmer af Alliancen. Under MAP vil ansøgere kunne anmode om skræddersyede Individuelle Partnerskabsprogrammer (IPP) med henblik på at fokusere deres PfP-samarbejde på centrale medlemskabsrelaterede spørgsmål. Disse skræddersyede IPPer vil blive opbygget omkring nogle samarbejdsprogrammer, som vil være afgørende for ansøgere. Denne tilgang vil opmuntre til øget specialisering, vurdering og tilbagemelding i PfP-programmerne og dermed støtte planlægningsmålene for ansøgere og udviklet inden for den overordnede ramme af det udvidede og tilpassede PARP. Sådan et samarbejde med lande, der ønsker medlemskab, vil, samtidig med at det tilbyder centrale samarbejdsområder gennem Partnerskabsarbejdsprogrammet, muligvis udbrede rækkevidden af samarbejdet for alle partnere og dermed styrke Partnerskabet som helhed.

Et "strategisk" Partnerskab for det enogtyvende århundrede

Alliancen har altid betragtet sit samarbejde med partnerne som en dynamisk proces, som udviklede sig, i takt med at NATO og partnerne nærmede sig hinanden. PfP's første fem år med aktivt samarbejde mellem allierede og partnerne er en succes, som langt har overgået de oprindelige forventninger. Ikke desto mindre rummer Partnerskabet stadigvæk et uudnyttet potentiale. Allierede og partnere opbygger sammen mekanismer for fremtidige "koalitioner af de egnede" ikke kun til fælles operationer, men også til konfliktforebyggelse og genopbygning efter en konflikt. Det Partnerskab, som er forudset, vil også udvikle en stærkere politisk dimension til at supplere det mere robuste forsvarsmæssige og militære samarbejde. Det vil være afgørende for det "strategiske" Partnerskab for det enogtyvende århundrede. ◆

(1) Tyrkiet anerkender Republikken Makedonien ved dens konstitutionelle navn.

Topmøde-initiativet om masseødelæggelsesvåben: baggrund og målsætninger

Crispin Hain-Cole
Chef for Sektionen for Nedrustning, Våbenkontrol og Samarbejdende Sikkerhed i NATO's Politiske Afdeling

Et af de nye initiativer, som blev vedtaget af NATO's ledere på Washington-Topmødet i april, gik ud på at sikre Alliancens mulighed for at håndtere udfordringerne fra spredning af masseødelæggelsesvåben (Weapons of Mass Destruction, WMD). Initiativet, som er led i Alliancens løbende tilpasning, har til hensigt at integrere politiske og militære aspekter af arbejdet med WMD og supplere eksisterende internationale bestræbelser på området. Centralt i initiativet står skabelsen af et WMD-Center til fremme af koordination af spørgsmål vedrørende spredning i hele Alliancen.

Selvom udviklingen i det strategiske miljø er positiv, står Alliancen ifølge NATO's reviderede Strategiske Koncept over for en lang række militære og ikke-militære risici, som kommer fra mange retninger, og som ofte er vanskelige at forudsige og vurdere. Én af de risici udgøres af spredningen af atomare, biologiske og kemiske (ABC) våben og deres fremføringsmidler. Uanset at der er sket fremskridt i styrkelsen af internationale regimer vedrørende ikke-spredning, udgør spredning af masseødelæggelsesvåben stadig en stor udfordring.

Trods bestræbelser på at forebygge spredning ved hjælp af diplomatiske midler udgør spredning stadig en direkte militær trussel mod Alliancen. Nogle stater, blandt andet i NATO's periferi og tilstødende regioner, forsøger at sælge eller anskaffe ABC-våben og deres fremføringsmidler. Produkter og teknologi, som kan anvendes til at bygge disse våbensystemer, bliver mere og mere almindelige, mens opsporing og forebyggelse af ulovlig handel med disse materialer og viden fortsat er vanskelig. Ikke-statslige aktører har også vist sig i stand til at fremstille og bruge nogle af disse våben.

Politiske beslutninger

I december 1998 udtrykte Alliancens udenrigs- og forsvarsministre, at de ønskede at forberede NATO's styrker på at kunne udføre hele spektret af opgaver, som de måtte stå overfor, trods truslen om eller anvendelsen af kemiske eller biologiske våben.

Med udgangspunkt i det succesfulde arbejde i NATO's grupper vedrørende spredning, som blev nedsat som følge af NATO-Topmødet i 1994[1], tilkendegav ministrene, at de var rede til at styrke NATO's indsats for at håndtere den stadigt stigende risiko fra spredning.

I overensstemmelse hermed blev Det Nordatlantiske Råd pålagt til Washington-Topmødet at fremsætte etforslag til et initiativ, der skal sikre, at Alliancen har den politiske og militære kapacitet til på passende og effektiv måde at tage hånd om udfordringen ved spredning af ABC-våben og deres fremføringsmidler.

Initiativet

WMD-Initiativet bør anskues i sammenhæng med Alliancens eksisterende tilgang til spredningsspørgs-

(1)
Den Politisk-Militære Gruppe af Højtstående Repræsentanter vedrørende Spredning (SGP) og Gruppen af Højtstående Forsvarsrepræsentanter vedrørende Spredning (DGP) under myndighed af Fælleskomiteen vedrørende Spredning (CJP).

En særligt trænet polsk soldat stikker hovedet op fra en pansret mandskabsvogn. Polen forberedte sig på at sende tropper specialiseret i forholdsregler mod kemisk krigsførelse som led i den FN-ledede indsats under Golf-krisen.
(Foto: Reuters)

mål. Initiativet søger at udvide de allieredes forståelse af spredning, henlede opmærksomheden på risici ved WMD og koordinere aktiviteterne i de forskellige NATO-organer, der beskæftiger sig med spredningsspørgsmål. Med henblik herpå skal det:

- sikre en mere levende og struktureret debat i NATO, hvilket skal føre til en stærkere fælles forståelse blandt de allierede om WMD-spørgsmål og om, hvordan man reagerer på dem;
- forbedre kvaliteten og kvantiteten af efterretnings- og informationsdeling blandt allierede vedrørende spredningsspørgsmål;
- støtte udviklingen af de allieredes offentlige informationsstrategi ved at øge bevidstheden om spredningsspørgsmål og de allieredes indsats til støtte for ikke-spredning;
- forstærke de allieredes eksisterende programmer, som øger det militære beredskab til at operere i et miljø med masseødelæggelsesvåben og modgå truslerne herfra;
- styrke informationsudvekslingen om nationale programmer vedrørende bilateral WMD-destruktion og WMD-bistand ;
- forstærke de allieredes muligheder for at bistå hinanden i beskyttelsen af deres civile befolkninger mod WMD-risici.

WMD-Initiativet vil integrere politiske og militære aspekter af Alliancens arbejde med WMD-spørgsmål og supplere - ikke erstatte - eksisterende internationale regimer og bestræbelser på våbenkontrol som svar på spredning af masseødelæggelsesvåben.

WMD-Centeret

Et WMD-Center vil blive oprettet i NATO's Internationale Stab i Bruxelles for at forbedre koordinationen af alle de aktiviteter i NATO, der er forbundet med masseødelæggelsesvåben. Det vil styrke de politiske konsultationer, der har med ikke-spredning at gøre, samt den forsvarsmæssige indsats for at forbedre allierede styrkers beredskab og bidrage til nationale bestræbelser på at beskytte civilbefolkning. Centret vil:

- vedligeholde oversigten over bilaterale WMD-destruktionsprogrammer og programmer for bistand til WMD-styring - en database, der er udformet med henblik på at øge informationsdelingen mellem medlemslandene vedrørende nationale bidrag til tilbagetrækning af WMD og demontering af WMD i det tidligere Sovjetunionen;
- tjene som informationslager vedrørende WMD-relaterede civile beredskabsprogrammer i allierede lande;
- støtte alliancens grupper[2] der beskæftiger sig med spredning af WMD og, gennem disse, Det Nordatlantiske Råd;
- forbedre briefinger, fakta og andet informationsmateriale vedrørende WMD-spørgsmål til en bredere offentlighed.

Uden for Alliancen

WMD-Initiativet vil i første omgang blive gennemført blandt de 19 NATO-medlemsstater, og i takt med at programmet udvikles, vil deltagelsen blive udvidet til partner- og Middelhavsdialoglande, hvor det skønnes passende.

Alliancen har allerede afholdt - eller planlægger at afholde - møder vedrørende spredningsspørgsmål med forskellige partnerlande inden for rammen af Det Permanente NATO-Rusland Fællesråd, NATO-Ukraine Kommissionen, Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd og Middelhavsdialoggruppen.

Med initiativet har NATO gjort spørgsmålet om masseødelæggelsesvåben til en integreret del af Alliancens fortsatte tilpasning til det nye sikkerhedsmiljø. ◆

FOCUS

Ny fast repræsentant for Portugal

Ambassadør Fernando Andresen-Guimaraes (57 år) har efterfulgt ambassadør António Martins da Cruz som Portugals faste repræsentant ved Det Nordatlantiske Råd.

Andresen-Guimaraes, som er kandidat i økonomi fra Lissabons universitet, kom i udenrigstjenesten i 1967 og har haft poster på ambassader i Malawi og London i begyndelsen af 1970'erne. Han blev udnævnt som revisor ved NATO's Forsvarsakademi i Rom i 1977 og blev det efterfølgende år udnævnt som ambassaderåd ved den faste FN-repræsentation i New York.

Derefter tjente han som generalkonsul i Luanda i 1982 indtil han blev udnævnt som ambassadør i Bagdad i 1986 og bagefter i Algier i 1988. Da han i 1991 vendte hjem til Lissabon var han et år generaldirektør for udviklingshjælp i Udenrigsministeriet, hvorefter han blev udpeget som formand for den interministerielle kommission vedrørende Macau, der ledte frem til Den Fælles Portugisisk-kinesiske Forbindelsesgruppe.

I 1995 vendte Andresen-Guimaraes tilbage til USA som ambassadør i Washington. Denne post havde han indtil han den 14. maj i år indledte sit nuværende virke ved NATO's hovedkvarter i Bruxelles.

(2) Se forrige note.

Byggearbejdere færdiggør Washington-Topmødet logoet, som hænger på Det Internationale Ronald Reagan Handelscenter, hvor begivenheden til markering af NATO's 50-års jubilæum fandt sted.

(Foto: Belga)

TOPMØDE-UDGAVE · TOPMØDE-UDGAVE · TOPMØDE-UDGAVE · TOPMØDE-UDGAVE

TOPMØDE-UDGAVE · TOPMØDE-UDGAVE · TOPMØDE-UDGAVE · TOPMØDE-UDGAVE

TOPMØDE-UDGAVE · TOPMØDE-UDGAVE · TOPMØDE-UDGAVE · TOPMØDE-UDGAVE · TOPMØDE-UDGAVE · TOPMØDE-UDGAVE

WASHINGTON-ERKLÆRINGEN

Underskrevet og udsendt af stats- og regeringscheferne under Det Nordatlantiske Råds møde i Washington DC den 23. og 24. april 1999

1. Vi, stats- og regeringscheferne fra Den Nordatlantiske Alliances medlemslande, erklærer, at vi også i det nye århundrede har en gensidig forpligtelse til at beskytte vores folk, vores territorium og vores frihed, der bygger på demokrati, menneskerettigheder og retsstatsprincipper. Verden har ændret sig dramatisk i det forgangne halve århundrede, men vores fælles værdier og sikkerhedsinteresser er fortsat de samme.

2. På dette jubilæumstopmøde bekræfter vi vores beslutsomhed med hensyn til fortsat at fremme disse mål på grundlag af den tradition for tillid og samarbejde, som vi har udviklet over de seneste halvtreds år. Kollektivt forsvar er stadig NATO's helt centrale formål. Vi bekræfter vores vilje til at fremme fred, stabilitet og frihed.

3. Vi hylder de mænd og kvinder, som har tjent vores Alliance, og som har arbejdet i frihedens tjeneste. Med henblik på at ære dem og skabe en bedre fremtid vil vi bidrage til at opbygge et stærkere og bredere euro-atlantisk fællesskab af demokratier - et fællesskab hvor menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder respekteres, hvor grænser i stadigt højere grad er åbne for mennesker, ideer og handel, og hvor krig bliver utænkelig.

4. Vi bekræfter på ny vores tro, således som den kommer til udtryk i Den Nordatlantiske Traktat, på formålene og principperne i De Forenede Nationers Pagt og gentager vores ønske om at leve i fred med alle lande og bilægge enhver international stridighed ad fredelig vej.

5. Vi må være lige så effektive i fremtiden til at håndtere de nye udfordringer, som vi har været det hidtil. Vi udstikker NATO's kurs her på tærsklen til det 21. århundrede: en Alliance der er fast besluttet på kollektivt forsvar, der er i stand til at håndtere aktuelle og fremtidige trusler mod vores sikkerhed, der er styrket af og åben over for nye medlemmer, og som arbejder sammen med andre institutioner, partnere og Middelhavsdialoglande på en gensidigt forstærkende måde for at styrke euro-atlantisk sikkerhed og stabilitet.

6. NATO er udtryk for et livsvigtigt partnerskab mellem Europa og Nordamerika. Vi glæder os over den yderligere fremdrift i bestræbelserne på at styrke europæisk forsvarskapacitet, så de europæiske allierede kan handle mere effektivt i fællesskab og dermed yderligere styrke det transatlantiske partnerskab.

7. Vi er fortsat besluttet på at vise fasthed over for dem, som overtræder menneskerettigheder, fører krig og erobrer territorium. Vi vil bevare både den politiske solidaritet og de militære styrker, der er nødvendige for at beskytte vores lande og imødegå det kommende århundredes udfordringer mod sikkerheden. Vi agter at forbedre vores forsvarskapacitet med henblik på at udføre hele spektret af Alliancens opgaver i det 21. århundrede. Vi vil fortsætte med at skabe tillid og sikkerhed gennem våbenkontrol, nedrustning og ikke-spredningsforanstaltninger. Vi gentager vores fordømmelse af terrorisme og vores beslutsomhed med hensyn til at beskytte os selv mod denne svøbe.

8. Vores Alliance er fortsat åben over for alle demokratier, uanset geografisk beliggenhed, der vil og kan leve op til ansvaret ved medlemskab, og hvis optagelse vil styrke den generelle sikkerhed og stabilitet i Europa. NATO er en afgørende søjle i det bredere fællesskab af delte værdier og fælles ansvar. I fællseskab udvikler allierede og partnere, herunder Rusland og Ukraine, deres samarbejde og udvisker skillelinjerne fra Den Kolde Krig med henblik på bistå med opbygningen af et Europa, der er helt og frit, og hvor sikkerhed og velstand er for alle og udelelig.

9. Halvtreds år efter NATO's skabelse er Nordamerikas og Europas skæbner uadskillelige. Når vi agerer i fællseskab, beskytter vi vores frihed og sikkerhed og øger stabiliteten mere effektivt, end nogen af os ville kunne gøre alene. Nu og i det århundrede, som vi står på tærsklen til, erklærer vi, at denne Alliances grundlæggende mål er varig fred, sikkerhed og frihed for alle mennesker i Europa og Nordamerika.

ERKLÆRING OM KOSOVO

Udsendt af stats- og regeringscheferne under Det Nordatlantiske Råds møde i Washington DC den 23. og 24. april 1999

1. Krisen i Kosovo udgør en grundlæggende udfordring for de værdier, som NATO har stået for siden sin oprettelse: demokrati, menneskerettigheder og retsstatsprincipper. Den er kulminationen på en bevidst politik bestående af undertrykkelse, etnisk udrensning og vold, udført af Beograd-regimet under ledelse af præsident Milosevic. Vi vil ikke tillade denne terrorkampagne at lykkes. NATO er besluttet på at sejre.

2. NATO's militære aktion mod Forbundsrepublikken Jugoslavien understøtter det internationale samfunds politiske mål, som for nyligt blev bekræftet i udtalelser af FN's generalsekretær og Den Europæiske Union: et fredeligt, multi-etnisk og demokratisk Kosovo, hvor alle dets folk kan leve i sikkerhed og nyde universelle menneskerettigheder og frihedsrettigheder uden forskelsbehandling.

3. Vores militære aktioner er ikke rettet mod det serbiske folk, men mod den politik, der føres af Beograd-regimet, som gentagne gange har forkastet alle bestræbelser på at løse krisen fredeligt. Præsident Milosevic skal:

- sikre en kontrollerbar standsning af enhver militær aktivitet og omgående indstille volden og undertrykkelsen i Kosovo;
- trække sine militære, politimæssige og paramilitære styrker tilbage fra Kosovo;
- tillade opstillingen af en international militær tilstedeværelse i Kosovo;
- tillade alle flygtninge og fordrevne at vende sikkert tilbage uden betingelser og lade humanitære hjælpeorganisationer få uhindret adgang til dem;
- på troværdig måde forsikre om sin vilje til at arbejde for skabelsen af en politisk rammeaftale, baseret på Rambouillet-aftalerne.

4. Der vil ikke blive gået på kompromis med disse betingelser. Sålænge Beograd ikke lever op til det internationale samfunds legitime krav og fortsætter med at forårsage umådelige menneskelige lidelser, vil Alliancens luftoperationer mod den jugoslaviske krigsmaskine fortsætte. Vi holder præsident Milosevic og ledelsen i Beograd ansvarlig for alle Kosovo-borgeres sikkerhed. Vi vil holde vores løfte til Kosovos befolkning om, at de kan vende tilbage til deres hjem og leve i fred og sikkerhed.

5. Vi intensiverer NATO's militære aktioner med henblik på at øge presset på Beograd. Allierede regeringer er i færd med at tage yderligere forholdsregler for at stramme grebet om Beograd-regimet. De omfatter intensiveret gennemførelse af økonomiske sanktioner og en embargo for olieprodukter, hvor det glæder os, at EU er gået i spidsen. Vi har givet vores forsvarsministre i opdrag at finde ud af, hvordan NATO kan bidrage

til at standse leveringen af krigsmateriel, herunder gennem maritime operationer, under hensyntagen til mulige konsekvenser for Montenegro.

6. NATO er rede til at indstille sine luftangreb, så snart Beograd utvetydigt har accepteret ovenstående betingelser og bevisligt er begyndt at trække sine styrker ud af Kosovo i overensstemelse med en præcis og hurtig tidsplan. Dette kunne ske efter vedtagelse af en FN Sikkerhedsrådsresolution, som vi vil søge at opnå, der kræver tilbagetrækning af serbiske styrker og demilitarisering af Kosovo samt indsættelse af en international militær styrke, der kan til at sikre hurtig tilbagevenden af alle flygtninge og fordrevne og oprettelse af en international midlertidig administration af Kosovo, der giver Kosovos befolkning omfattende selvstyre inden for Forbundsrepublikken Jugoslavien. NATO er rede til at udgøre kernen i en sådan international militær styrke. Der ville blive tale om en multinational styrke med bidrag fra lande uden for NATO.

7. Rusland har et særligt ansvar i FN og spiller en vigtig rolle for at finde en løsning på konflikten i Kosovo. Sådan en løsning må være baseret på det internationale samfunds betingelser, således som de er anført ovenfor. Præsident Milosevic' tilbud har til dato ikke levet op til disse betingelser. Vi ønsker at arbejde konstruktivt med Rusland i overensstemmelse med ånden i Den Grundlæggende Akt.

8. De umådeholdne og fortsatte angreb på Kosovo-albanerne, som har været planlagt i lang tid, og som udføres af jugoslavisk militær, politi og paramilitære styrker, såvel som undertrykkelsen af andre minoriteter i Forbundsrepublikken Jugoslavien forværrer den allerede omfattende humanitære katastrofe. Dette truer med at destabilisere den omkringliggende region.

9. NATO, dets medlemmer og partnere har reageret på den humanitære nødsituation og forstærker deres indsats for flygtningene og og humanitære nødoperationer i tæt samarbejde med UNHCR, der er den førende organisation på dette område, og med andre relevante organisationer. Vi vil fortsætte vores bistand, så længe det er nødvendigt. NATO's styrker yder et stort bidrag til den opgave.

10. Vi hylder de mænd og kvinder i NATO, hvis mod og målbevidsthed sikrer vores militære og humanitære operationers succes.

11. Grusomheder mod Kosovos befolkning begået af Forbundsrepublikken Jugoslaviens militære, politimæssige og paramilitære styrker udgør en åbenlys overtrædelse af folkeretten. Vores regeringer vil samarbejde med den Internationale Krigsforbryderdomstol for Det Tidligere Jugoslavien (ICTY) for at støtte efterforskningen af alle dem, som er ansvarlige for krigsforbrydelser og forbrydelser mod menneskeheden - også på højeste niveau. NATO vil støtte ICTY i dens bestræbelser på at få fat i relevant information. Der kan ikke opnås varig fred uden retfærdighed.

12. Vi anerkender og glæder os over den modige støtte, som staterne i området yder vores indsats i Kosovo. Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien(1) og Albanien har spillet en særligt vigtig rolle, ikke mindst ved at acceptere hundred tusinder af flygtninge fra Kosovo. Staterne i området har båret væsentlige økonomiske og sociale byrder, der stammer fra den nuværende konflikt.

13. Vi vil ikke tolerere trusler fra regimet i Beograd mod dets naboers sikkerhed. Vi vil reagere, hvis Beograd på denne måde udfordrer sine naboer på grund af tilstedeværelsen af styrker eller sådanne styrkers aktivitet på deres territorium under denne krise.

14. Vi bekræfter vores støtte til den territoriale integritet og suverænitet af alle lande i regionen.

15. Vi bekræfter vores stærke støtte til den demokratisk valgte regering i Montenegro. Ethvert skridt fra Beograds side for at underminere præsident Djukanovic' regering vil få alvorlige konsekvenser. Styrker fra Forbundsrepublikken Jugoslavien bør straks forlade den demilitariserede zone Prevlaka.

16. Målet om et frit, velstående, åbent og økonomisk integreret sydøstligt Europa kan ikke sikres fuldt ud, før Forbundsrepublikken Jugoslavien indleder overgangen til demokrati. I den forbindelse udtrykker vi vores støtte til målet om et demokratisk Jugoslavien, som beskytter alle minoriteters rettigheder, inklusive dem i Vojvodina og Sandjak, og som lover at arbejde for sådanne forandringer under og efter den nuværende konflikt.

17. Det er vores mål at give stabiliteten i det sydøstlige Europa høj prioritet på vores transatlantiske dagsorden. Vores regeringer vil samarbejde intensivt i NATO, i OSCE, og - de af dem, som som er medlemmer - i Den Europæiske Union for at bistår landene i det sydøstlige Europa med at skabe en bedre fremtid i deres region. En fremtid der er baseret på demokrati, retfærdighed, økonomisk integration og sikkerhedssamarbejde.

(1) Tyrkiet anerkender Republikken Makedonien ved dens konstitutionelle navn.

WASHINGTON-TOPMØDEKOMMUNIKE

Udsendt af stats- og regeringscheferne på Det Nordatlantiske Råds møde i Washington, D.C. den 24. april 1999

EN ALLIANCE FOR DET 21. ÅRHUNDREDE

1. Vi, stats- og regeringscheferne fra medlemslandene af Den Nordatlantiske Alliance, er samlet i Washington for at fejre NATO's 50-års jubilæum og fremlægge vores vision om det 21. århundredes Alliance. Den Nordatlantiske Alliance, som blev grundlagt på principperne om demokrati, individuel frihed og retsstaten, er fortsat grundlaget for vores kollektive forsvar. Den udtrykker den transatlantiske forbindelse, som binder Nordamerika og Europa sammen i et enestående forsvar og sikkerhedsfællesskab.

2. Den Nordatlantiske Alliance blev dannet for 50 år siden i en tid med problemer og usikkerhed. Den har bestået fem årtiers prøve og gjort det muligt for borgere i allierede lande at leve i fred, frihed og velstand uden fortilfælde. Her i Washington har vi fejret de hidtidige resultater, og vi har skabt en ny Alliance, som kan imødegå fremtidens udfordringer. Denne nye Alliance vil være større, bedre egnet og mere fleksibel, forpligtet til kollektivt forsvar og i stand til at påtage sig nye opgaver, herunder bidrage til effektiv konfliktforebyggelse og engagere sig aktivt i krisestyring, inklusive krisestyringsoperationer. Alliancen vil arbejde sammen med andre lande og organisationer for at fremme sikkerhed, velstand og demokrati i hele det euro-atlantiske område. Tilstedeværelsen i dag af tre nye allierede - Polen, Den Tjekkiske Republik og Ungarn - beviser, at vi har overvundet fortidens skillelinjer i Europa.

3. Alliancen benytter sig af dette 50-års jubilæum til at anerkende og udtrykke sin dybtfølte påskønnelse af det engagement og den offervilje, beslutsomhed og loyalitet, som mænd og kvinder fra alle allierede lande har udvist i frihedens tjeneste. Alliancen hylder disse aktive styrkers og reservestyrkers afgørende bidrag, som i 50 år har været garanten for frihed og transatlantisk sikkerhed. Vores lande og vores Alliance er dem en stor og inderlig tak skyldig.

4. Det 21. århundredes NATO begynder i dag. Det er et NATO, som bevarer sine eksisterende fortrin, og som har fået nye opgaver, nye medlemmer og nye partnerskaber. Til det formål har vi

- vedtaget et ajourført Strategisk Koncept,
- bekræftet vores vilje til at fortsætte Alliancens udvidelse og vedtaget en Medlemskabshandlingsplan *(Membership Action Plan)* for lande, som ønsker optagelse,
- færdiggjort arbejdet med kerneelementer af Berlin-beslutninger vedrørende opbygningen af Den Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsidentitet inden for Alliancen og besluttet yderligere at styrke dens effektivitet,
- søsat Forsvarskapacitetsinitiativet (Defence Capability Initiative),
- intensiveret vores forhold til partnerne gennem et styrket og mere operationelt Partnerskab for Fred og styrket vores konsultationer og samarbejdet inden for Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd,
- styrket Middelhavsdialogen, og
- besluttet at styrke Alliancens indsats mod masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler.

5. Som led i Alliancens tilpasning til de nye sikkerhedspolitiske udfordringer har vi ajourført vores Strategiske Koncept for at gøre det i fuldstændig overensstemmelse med Alliancens nye sikkerhedsmiljø. Det ajourførte koncept bekræfter vores vilje til kollektivt forsvar og den transatlantiske forbindelse; tager hensyn til de udfordringer, som Alliancen nu står overfor; præsenterer en Alliance, som er parat, og som råder over et fuldt spektrum af kapaciteter til at styrke sikkerheden og stabiliteten i det euro-atlantiske område; bekræfter atter vores vilje til at opbygge ESDI inden for Alliancen; fremhæver partnerskabets og dialogens styrkede rolle; understreger behovet for at udvikle forsvarskapaciteter fuldt ud for at kunne udføre hele spekteret af Alliancens opgaver, inklusive styrker, som lettere kan indsættes, opretholdes, overleve, og som er i stand til effektivt at tage kampen op; samt tilvejebringer retningslinjer til NATO's militære myndigheder med henblik på dette.

6. For at nå dette fundamentale mål udfører Alliancen, som en Alliance af lande, der er forpligtet af Washington-Traktaten og De Forenede Nationers Pagt, følgende fundamentale sikkerhedsopgaver:

Sikkerhed: At udgøre en af de uundværlige grundpiller for et stabilt euro-atlantisk sikkerhedsmiljø, baseret på fremvæksten af demokratiske institutioner og viljen til fredelig bilæggelse af stridigheder, hvor intet land vil være i stand til at true eller intimidere noget andet land ved trussel om eller anvendelse af magt.

Konsultation: At tjene, således som Artikel 4 i Washington-Traktaten foreskriver det, som et afgørende transatlantisk forum for allierede konsultationer om alle spørgsmål, der berører deres vitale interesser, herunder mulige udviklingstendenser, som frembyder risici for medlemmernes sikkerhed, samt for en passende koordinering af deres bestræbelser på områder, hvor der findes fælles interesser.

Afskrækkelse og forsvar: At afskrække fra og forsvare imod enhver trussel om aggression mod nogen NATO-medlemsstat, således som Artikel 5 og 6 i Washington-Traktaten foreskriver det.

Og for at øge sikkerheden og stabiliteten i det euro-atlantiske område:

- Krisestyring: At være parat til, ud fra en konkret vurdering og gennem enighed i overensstemmelse med Artikel 7 i Washington-Traktaten, at bidrage til effektiv konfliktforebyggelse og til at gå aktivt ind i krisestyring, herunder krisestyringsoperationer.
- Partnerskab: At fremme et bredspektret partnerskab, samarbejde og dialog med andre lande i det euro-atlantiske område med henblik på at øge gennemsigtighed, gensidig tillid og evnen til at agere sammen med Alliancen.

7. Vi byder varmt de tre nye allierede - Polen, Den Tjekkiske Republik og Ungarn - velkommen på deres første topmøde i Alliancen. Deres tiltrædelse til Den Nordatlantiske Traktat indleder et nyt kapitel i Den Atlantiske Alliances historie.

Vi bekræfter i dag igen vores vilje til at holde Alliancen åben i henhold til Den Nordatlantiske Traktats Artikel 10 og i overensstemmelse med afsnit 8 i topmødeerklæringen fra Madrid. Vi forpligter os til, at NATO vil fortsætte med at byde velkommen til nye medlemmer, som er i stand til at fremme Traktatens principper og bidrage til fred og sikkerhed i det euro-atlantiske område. Dette er led i en gradvis proces, som tager hensyn til den politiske og sikkerhedsmæssige udvikling i Europa som helhed. Vores ønske om udvidelse er led i en bredere strategi med det sigte at fremme stabiliteten og samarbejdet med vores partnere med henblik på at opbygge et helt og frit Europa. Den løbende udvidelsesproces styrker Alliancen og forstærker sikkerheden og stabiliteten i det euro-atlantiske område. Disse tre nye medlemmer vil ikke blive de sidste.

På topmødet i Madrid anerkendte vi fremskridtene i en række lande, som ønsker at blive medlemmer af Alliancen, med hensyn til at leve op til ansvaret og forpligtelserne ved et muligt medlemskab.

I dag anerkender vi og byder Rumæniens og Sloveniens fortsatte indsats og fremskridt velkommen. Vi anerkender og byder også indsatsen og fremskridtene i Estland, Letland og Litauen velkommen. Siden Madrid-Topmødet noterer vi os og byder den positive udvikling i Bulgarien velkommen. Vi noterer os også og byder den seneste positive udvikling i Slovakiet velkommen. Vi er taknemlige for Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedoniens(1) samarbejde med NATO under den igangværende krise og byder reformfremskridtene i landet velkommen. Vi byder Albaniens samarbejde med Alliancen under den igangværende krise velkommen og opmuntrer Albaniens reformindsats.

Vi byder den indsats og de fremskridt velkommen, som har fundet sted, siden vi sidst mødtes, i lande, som ønsker optagelse, med henblik på at fremme politiske, militære og økonomiske reformer. Vi påskønner de opnåede resultater og ser frem til yderligere fremskridt i disse lande med hensyn til at styrke deres demokratiske institutioner og omstrukturere deres økonomi og militær. Vi er opmærksomme på disse landes indsats for, sammen med en række andre partnerlande, at forbedre forholdet til naboer og bidrage til sikkerhed og stabilitet i det euro-atlantiske område. Vi ser frem til yderligere at styrke vores samarbejde med lande, som ønsker at blive medlemmer, og til at øge deres politiske og militære inddragelse i Alliancens arbejde.

Alliancen forventer at udstede nye invitationer i de kommende år til lande, som ønsker og er i stand til at påtage sig ansvaret og forpligtelserne ved medlemskab, og idet NATO afgør, om optagelsen af disse lande vil tjene Alliancens overordnede politiske og strategiske interesser, og at optagelsen vil styrke den overordnede europæiske sikkerhed og stabilitet. Med henblik på at give dette løfte indhold vil NATO bevare et aktivt forhold til de lande, som har udtrykt interesse i medlemskab af NATO, og til dem, som måske vil ønske at søge medlemskab i fremtiden. De lande, som har udtrykt interesse i at blive medlem af NATO, vil forblive under aktiv overvejelse til fremtidigt medlemskab. Intet europæisk demokratisk land, hvis optagelse opfylder målene i Traktaten vil blive udelukket fra at komme i betragtning, uanset dets geografiske beliggenhed, og de vil hver især blive vurderet ud fra deres egne fortjenester. Alle stater har en naturlig ret til at vælge midlerne til sikring af deres egen sikkerhed. For at styrke den overordnede sikkerhed og stabilitet i Europa vil ethvert nyt skridt i Alliancens løbende udvidelsesproces endvidere skulle tage hensyn til alle allieredes sikkerhedsinteresser.

Vi byder ønskerne hos de ni lande, som aktuelt er interesseret i medlemskab, velkommen. I overensstemmelse hermed er vi rede til at yde rådgivning, bistand og praktisk støtte. Til det formål har vi i dag godkendt en Medlemsskabshandlingsplan, som omfatter følgende elementer:

- indsendelse fra lande, som ønsker optagelse, af individuelle, årlige nationale programmer vedrørende deres forberedelser til et eventuelt fremtidigt medlemskab, omfattende politiske, økonomiske, forsvarsmæssige, ressourcemæssige, sikkerhedsmæssige og retlige aspekter;
- en målrettet og ærlig feedbackmekanisme vedrørende disse landes fremskridt inden for deres programmer, mekanismen skal omfatte både politisk og teknisk rådgivning samt årlige 19+1 møder på Rådsniveau med henblik på at vurdere fremskridtene,
- en clearingcentral til koordination af NATO's og medlemslandenes bistand til lande, som ønsker optagelse, på det forsvarsmæssige/militære område,
- en tilgang vedrørende forsvarsplanlægning for lande, der ønsker optagelse, som omfatter uddybning og gennemgang af vedtagne planlægningsmål.

Vi anmoder NATO's udenrigsministre om, at de løbende gennemgår udvidelsesprocessen, herunder gennemførelsen af Medlemsskabshandlingsplanen, og at de rapporterer til os. Vi vil gennemgå processen på vores næste Topmøde, som skal afholdes ikke senere end 2002.

(1) Tyrkiet anerkender Republikken Makedonien ved dens konstitutionelle navn.

8. Vi bekræfter på ny vores vilje til at bevare den transatlantiske forbindelse, herunder vores beredthed til at forfølge fælles sikkerhedsmål gennem Alliancen, overalt hvor det er muligt. Vi er tilfredse med de opnåede fremskridt med at gennemføre beslutningerne fra Berlin og bekræfter igen vores stærke vilje til fortsat at styrke den europæiske søjle i Alliancen på grundlag af vores Bruxelles-erklæring fra 1994 og de principper, som blev vedtaget i Berlin i 1996. Vi noterer os med tilfredshed, at de centrale elementer i Berlin-beslutningerne er på plads. De omfatter fleksible muligheder for udvælgelse af en europæisk NATO-chef og NATO-hovedkvarterer til WEU-ledede operationer samt specifikke opgavebeskrivelser for DSACEUR og et tilpasset CJTF-koncept. Der er etableret tætte forbindelser mellem de to organisationer, herunder planlægning, øvelser (især en fælles krisestyringsøvelse i år 2000) og konsultation samt en ramme for frigivelse og tilbagelevering af Alliancens aktiver og kapaciteter.

9. Vi byder den nye fremdrift velkommen til styrkelse af en fælles europæisk politik på sikkerheds- og forsvarsområdet, der har fundet sted med Amsterdam-Traktaten og de tanker, der siden da er fremsat i WEU og - efter St. Malo-erklæringen - i EU, inklusive Det Europæiske Råds konklusioner i Wien. Det er en proces, som har betydning for alle allierede. Vi bekræfter, at en stærkere europæisk rolle vil øge livskraften i vores Alliance i det 21. århundrede, som udgør grundlaget for dens medlemmers kollektive forsvar. I den henseende:

a. anerkender vi Den Europæiske Unions beslutsomhed med hensyn til at opbygge en kapacitet til selvstændig handling, så den kan tage beslutninger og vedtage militære aktioner, hvor Alliancen som helhed ikke er engageret,

b. bør NATO og EU, i takt med at denne proces skrider frem, sikre, at der udvikles effektiv gensidig konsultation, samarbejde og gennemsigtighed, byggende på de eksisterende mekanismer mellem NATO og WEU,

c. bifalder vi både EU-medlemmers og andre europæiske allieredes beslutning om at tage de nødvendige skridt til at styrke deres forsvarskapacitet, især hvad angår nye opgaver, idet de vil undgå unødvendig overlapning,

d. tillægger vi det overordentlig stor betydning, at der sikres størst mulig inddragelse af europæiske allierede uden for EU i EU-ledede krisestyringsoperationer baseret på eksisterende konsultationsarrangementer inden for WEU. Vi noterer os også med interesse Canadas interesse i at deltage i sådanne operationer under passende omstændigheder.

e. er vi fast besluttet på, at der bør ske en videreudvikling af beslutningerne i Berlin i 1996, inklusive konceptet om at bruge adskillelige, men ikke adskilte NATO-aktiver og kapaciteter til WEU-ledede operationer.

10. På grundlag af ovenstående principper og byggende på beslutningerne fra Berlin er vi derfor rede til at definere og vedtage de nødvendige arrangementer til hurtig adgang for EU til Alliancens kollektive aktiver og kapaciteter til operationer, som Alliancen som helhed ikke ønsker at blive inddraget militært i som Alliance. Rådets faste repræsentanter vil godkende disse arrangementer, som vil respektere behovene i forbindelse med NATO-operationer og sammenhængskraften i NATO' s kommandostruktur. Rådet bør tage følgende spørgsmål op:

a. Sikkerhed for EU's adgang til NATO's planlægningskapaciteter, som kan bidrage til militær planlægning med henblik på EU-ledede operationer,

b. Formodningen for, at EU kan få rådighed over forud udpegede NATO-kapaciteter og fælles aktiver til brug i EU-ledede operationer,

c. Identifikation af en række af europæiske kommandomuligheder for EU-ledede operationer og videreudvikling af DSACEUR's rolle, så han fuldt ud og effektivt kan påtage sig sit europæiske ansvar,

d. Yderligere tilpasning af NATO's forsvarsplanlægningssystem til mere omfattende at inkorporere tilgængeligheden af styrker til EU-ledede operationer.

Vi pålægger Rådets faste repræsentanter løbende at behandle disse tiltag under hensyntagen til udviklingen i relevante arrangementer i EU. Rådet vil udarbejde anbefalinger med henblik på overvejelse på det næste Ministermøde.

11. Vi har lanceret et Forsvarskapacitetsinitiativ med det formål at forbedre Alliancens forsvarskapacitet for at sikre fremtidige multinationale operationers effektivitet inden for hele spektret af Alliancens opgaver i det nuværende og forudseelige sikkerhedsmiljø med særlig fokus på at forbedre interoperabiliteten mellem Alliancens styrker (og hvor det er relevant også mellem Alliancens og partnernes styrker). Forsvarskapaciteterne vil blive forøget gennem forbedringer i muligheden for deployering og mobilitet af Alliancens styrker, deres udholdenhed og logistik, deres overlevelsesevne og effektive kampkraft samt kommando-, kontrol- og informationssystemer. I den forbindelse tilslutter vi os Rådets beslutning om at påbegynde gennemførelsen af konceptet om det Multinationale Fælles Logistikcenter med udgangen af år 1999 og at udvikle C3-systemarkitektur i år 2002, som skal udgøre grundlaget for en integreret kernekapacitet inden for Alliancen, der gør det muligt at sikre interoperabiliteten med nationale systemer. Vi har oprettet en midlertidig Styregruppe bestående af Højtstående Repræsentanter til at kontrollere gennemførelsen af Forsvarskapacitetsinitiativet og sørge for koordinering og harmonisering blandt relevante planlægningsdiscipliner, inklusive styrkeplanlægning for de berørte allierede med det mål at opnå varige forbedringer af kapaciteter og interoperabilitet. Forbedring med hensyn til interoperabilitet og afgørende kapaciteter vil også styrke den europæiske søjle i NATO.

12. Vi bekræfter vores støtte til den Fredsaftale, som i 1995 blev forhandlet i Dayton og underskrevet i Paris, og som opretter Bosnien-Hercegovina som en enkelt, demokratisk og multi-etnisk stat, og til den fuldstændige gennemførelse af Fredsaftalen. Vi gentager, at vi er rede til at arbejde konstruktivt sammen med alle dem, som støtter Fredsaftalen, og som søger at gennemføre den.

13. På mødet i Fredsimplementeringsrådet i Madrid i december 1998 blev det bekræftet, at de næste to år vil være afgørende for styrkelsen af fredsprocessen i Bosnien-Hercegovina, og det blev anerkendt, at SFOR's tilstedeværelse fortsat er afgørende, både for at sikre fred og for at tilvejebringe et sikkert miljø og støtte til gennemførelse af de civile dele af Fredsaftalen. Flygtninges tilbagevenden til områder, hvor de udgør mindretal, er fortsat helt central for den politiske stabilitet og forsoning. Vi støtter bestræbelser på at bringe denne proces fremad.

14. SFOR fortsætter med at arbejde tæt og effektivt sammen med Den Høje Repræsentant, hvis rolle vi støtter, Den Internationale Krigsforbryderdomstol for Det Tidligere Jugoslavien, OSCE og andre betydningsfulde internationale organisationer, FN's Internationale Politistyrke og andre organer, der gennemfører de civile aspekter af Fredsaftalen. Vi påskønner det afgørende bidrag fra mænd og kvinder fra både NATO og partnerlandene, som tjener i SFOR, og som hjælper med til at skabe fred i Bosnien-Hercegovina.

15. SFOR's tilstedeværelse kan dog ikke fortsætte i det uendelige. SFOR strømlines ved gennemførelse af tiltag, som skal øge effektiviteten. Vi noterer os, at Rådets faste repræsentanter undersøger, hvilke muligheder der er med hensyn til SFOR's fremtidige størrelse og struktur.

16. Den fortsatte krise i og omkring Kosovo truer med at destabilisere områderne uden for Forbundsrepublikken Jugoslavien (FRY) yderligere. Faren for, at ustabiliteten breder sig, understreger behovet for på en omfattende måde at stabilisere det sydøstlige Europa. Vi anerkender og støtter den enorme betydning, som skabelsen af et sydøstligt Europa frit for vold og ustabilitet, har. Der er derfor behov for at løfte det internationale engagement til et højere niveau for at opbygge sikkerhed, velstand og demokratisk civilsamfund, hvilket med tiden vil føre til fuldstændig integration i den bredere europæiske familie.

17. NATO er besluttet på at deltage fuldt ud i denne proces ved at bidrage til skabelsen af et mere sikkert og samarbejdspræget forhold med og mellem landene i regionen. Givet kompleksiteten i hvert lands problemer må den internationale indsats for at udvikle og stabilisere regionen være vidtfavnende, sammenhængende og koordineret. For at nå disse mål må NATO, WEU, EU, OSCE og FN arbejde tæt sammen. De internationale finansielle institutioner spiller også en afgørende rolle. Alliancens indsats for at øge den regionale sikkerhed og stabilitet i det sydøstlige Europa og for at bistå med at løse humanitære problemer, såvel som andre internationale organisationers indsats, samt indsatsen fra landene i regionen, bør være gensidigt forstærkende.

18. Vi vil mødes med vores kolleger fra landene i det sydøstlige Europa i morgen. Vi ønsker at bygge videre på det møde ved at fortsætte NATO's konsultationer med landene i regionen. I overensstemmelse hermed vil vi foreslå dem at oprette et konsultationsforum vedrørende sikkerhedsspørgsmål, som skal samle alle NATO's medlemmer og landene i regionen på passende niveau.

19. Vi pålægger Rådets faste repræsentanter at give dette forslag indhold på blandt andet følgende områder, idet de bygger på eksisterende EAPC- og PfP-rammer, hvor det er passende:

- konsultationer i en 19+1 ramme, hvor det er passende,
- fremme af regionalt samarbejde inden for rammen af EAPC's samarbejdsmekanisme, idet de tager hensyn til andre regionale initiativer,
- målrettede NATO-sikkerhedssamarbejdsprogrammer for landene i regionen, hvor det er passende,
- regionale PfP-aktiviteter og -øvelser,
- bedre målretning og koordinaiton af de allieredes og partnernes bilaterale bistand til regionen.

20. Alliancens indsats for at styrke regional sikkerhed i det sydøstlige Europa supplerer andre internationale organisationers indsatser og den indsats, der ydes af landene i selve regionen. Vi byder den forestående EU-konference om en Stabilitetspagt for det Sydøstlige Europa den 27. maj 1999 såvel som Samarbejdsprocessen for det Sydøstlige Europa og andre regionale bidrag velkommen. Sammenhæng og koordination mellem de forskellige initiativer vil være af allerstørste betydning.

21. Sikkerheden i Balkan-regionen er af central betydning for at skabe varig stabilitet i hele det euro-atlantiske område. Vores mål er at integrere landene i regionen i det euro-atlantiske fællesskab. Vi ønsker, at alle lande og folk i det sydøstlige Europa skal nyde fred og sikkerhed og oprette normale forhold til hinanden med udgangspunkt i respekten for menneskerettigheder, demokrati, individuel frihed og retsstatsprincipper.

22. Vi bekræfter vores vilje til konsultation, partnerskab og praktisk samarbejde gennem Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd og Partnerskab for Fred. I dag forpligter vi os til i det 21. århundrede at skabe et styrket og mere operationelt forhold med partnerne, som vil styrke stabilitet, gensidig tillid og sikkerhed i hele det euro-atlantiske område. EAPC og PfP har ændret de politisk-militære relationer på hele kontinentet og er blevet det instrument, Alliancen og dens partnere vælger, når de konsulterer hinanden og agerer sammen for at opnå fred og sikkerhed. Vi ser frem til at konsultere med vores partnere på morgendagens topmøde i EAPC.

23. EAPC, som blev oprettet i 1997, bidrager væsentligt til at styrke politisk konsultation og praktisk samarbejde mellem Alliancen og dens partnere for at finde løsninger på sikkerhedsproblemer. Vi bifalder denne udvidede dimension af de politiske konsultationer, som har styrket gennemskueligheden og tilliden mellem alle medlemmer af EAPC. Alliancen og dens partnere har regelmæssigt konsulteret hinanden om regionale sikkerhedsspørgsmål som for eksempel om Bosnien-Hercegovina og Kosovo. Vi har også udviklet nye områder for samarbejde som for eksempel fredsbevarelse, humanitær minerydning, kontrol med salg af lette våben og koordinering af katastrofehjælp og humanitær bistand.

24. Vi byder den succesfulde gennemførelse af fem års Partnerskab for Fred og den fulde gennemførelse af det styrkede PfP, således som den blev lanceret i 1997, velkommen. Det styrkede PfP har sikret, at samarbejdet mellem NATO og partnerne bidrager konkret til euro-atlantisk stabilitet og sikkerhed. Deltagelsen af 15 PfP-partnere i IFOR/SFOR er bevis på de virkelige fordele af PfP's fokus på interoperabilitet og udgør værdifulde erfaringer for fremtidigt samarbejde mellem Alliancen og partnere. Tilstedeværelsen af partnerofficerer i international tjeneste ved NATO's militære hovedkvarterer gør partnernes deltagelse i planlægning af NATO's PfP-øvelser og NATO-ledede PfP-operationer mulig. Det styrkede PfP har også gjort det muligt for NATO at indlede sin bistand til Albanien og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien med deres enestående sikkerhedsproblemer.

25. Vi byder det velkomment og noterer os særskilt initiativerne for at gøre Partnerskabet mere operationelt og sikre større partnerdeltagelse i beslutningstagning og planlægning, således som vi forudså det i vores Madrid-Erklæring. Disse skridt vil sikre, at Partnerskabet bliver bedre i stand til at udgøre et solidt grundlag for den fortsatte udvikling som kernen i et samarbejdsbaseret sikkerhedsnetværk mellem NATO og dets partnere i det 21. århundrede. For at nå det mål har vi i dag vedtaget følgende omfattende pakke. Vi har:

- godkendt en politisk-militær ramme for NATO-ledede PfP-operationer, som vil styrke partnernes rolle i udformningen af politiske retningslinjer og kontrol, planlægning og kommandoarrangementer til sådanne operationer,
- godkendt den udvidede og tilpassede Planlægnings- og Gennemgangsproces som yderligere vil styrke interoperabiliteten af partneres styrker, som står til rådighed for PfP-aktiviteter, og som vil tillade mere målrettet og forøget partnerbidrag af værdifulde styrker og kapaciteter til fremtidige NATO-ledede PfP-operationer,
- godkendt skitsen til et Operationelt Kapacitetskoncept for NATO-ledede PfP-operationer, som vil muliggøre et udvidet militært samarbejde mellem Alliancen og partnere med det mål at forbedre partnernes styrkers og kapaciteters evne til at operere sammen med Alliancen i NATO-ledede PfP-operationer, og pålagt Rådets faste repræsentanter at videreudvikle dette,
- godkendt udkastet til et program for styrkelse af PfP-træning og -uddannelse med henblik på at optimere og harmonisere PfP-aktiviteter både i NATO og nationalt for at imødekomme nuværende og fremtidige krav til et forstærket og mere operationelt PfP. Udkastet til programmet omfatter de tre nye PfP-redskabers rolle: PfP-Konsortiet af Forsvarsakademier og Institutter for Sikkerhedsstudier, et PfP-Øvelsessimulationsnetværk og PfP-Træningscentre. Vi pålagde Rådets faste repræsentanter at udvikle et PfP-Trænings- og Uddannelses Forstærkningsprogram.

26. Vi står fast på vores stærke tilslutning til partnerskabet med Rusland under NATO-Rusland Akten. NATO og Rusland har det samme mål om at styrke sikkerheden og stabiliteten i det euro-atlantiske område. Under Kosovo-krisen har NATO og Rusland delt det internationale samfunds mål: at standse volden, at undgå en humanitær katastrofe og at skabe betingelser for en politisk løsning. Disse mål gælder stadig. Konsultation og dialog er endnu vigtigere i krisetider. NATO og dets medlemslande er fast besluttet på at bygge på det, vi er enige med Rusland om med hensyn til det internationale svar på krisen i Kosovo, og er fortsat rede til at genoptage konsultationerne og samarbejdet inden for rammerne af Den Grundlæggende Akt.

27. Et tæt forhold mellem NATO og Rusland er af stor betydning for stabilitet og sikkerhed i det euro-atlantiske område. Siden Den Grundlæggende Akt blev indgået i maj 1997, er der sket væsentlige og opmuntrende fremskridt med hensyn til intensiveret konsultation og samarbejde med Rusland. Det Permanente NATO-Rusland Fællesråd har udviklet sig til et vigtigt forum for konsultation, fremme af gennemskuelighed og tillidsskabelse og for at styrke samarbejdet. Ruslands deltagelse i gennemførelsen af fredsaftalen for Bosnien-Hercegovina var et betydningsfuldt skridt i retning af et samarbejdsbaseret forhold. Vi har skabt en omfattende dialog vedrørende spørgsmål som nedrustning og våbenkontrol, inklusive tilpasning af CFE-Traktaten, fredsbevarelse og atomvåbenspørgsmål. Strategi, forsvarsspørgsmål og -doktriner, budgetter og infrastrukturudviklingsprogrammer samt ikke-spredning er flere eksempler på dette stadigt voksende samarbejde.

28. Vi tillægger et stærkt, varigt og særligt partnerskab mellem NATO og Ukraine stor betydning. Ukraine spiller en vigtig rolle for at styrke sikkerheden og stabiliteten i det euro-atlantiske område og især i Central- og Østeuropa. Vi glæder os over de fremskridt, der har fundet sted siden underskrivelsen af NATO-Ukraine Charteret i Madrid, og vil fortsætte med at styrke vores særlige partnerskab. Vi fortsætter med at støtte ukrainsk suverænitet og uafhængighed, territorial integritet, demokratisk udvikling, økonomisk velstand og Ukraines status som atomvåbenfri stat som nøglefaktorer i stabiliteten og sikkerheden i Europa. Vi opmuntrer Ukraine til at fortsætte de demokratiske og økonomiske reformer, herunder forsvarsreform, og bekræfter NATO's støtte til Ukraines indsats med henblik herpå. Vi bifalder fremskridtene i Den Fælles Arbejdsgruppe om Forsvarsreform. Vi byder oprettelsen af en NATO-forbindelseskontor i Kiev velkommen, som skal styrke Ukraines rolle som en særlig partner. Vi ser også frem til det stiftende topmøde i dag i NATO-Ukraine Kommissionen.

29. Middelhavsdialogen er en integreret del af Alliancens samarbejdsbaserede tilgang til sikkerhed, eftersom sikkerhed i hele Europa er tæt forbundet med sikkerhed og stabilitet i Middelhavsområdet. Vi glæder os over udviklingen i Middelhavsdialogen. Dialogen er fremadskridende, og vi

byder fremskridtet mod udviklingen af et bredere og dybere samarbejde og dialog med landene i Middelhavsområdet velkommen. Vi godkender styrkelsen af det politiske og praktiske samarbejde i Middelhavsdialogen, således som Rådets faste repræsentanter har vedtaget, og pålægger Rådet at sikre en hurtig gennemførelse. Vi opmuntrer allierede lande og Middelhavsdialoglande til at organisere arrangementer som for eksempel Romkonferencen i 1997 og Valencia-konferencen i 1999 som positive skridt for at styrke den gensidige regionale forståelse. Vi ser frem til flere muligheder for at styrke samarbejdet på områder, hvor NATO kan bidrage – især militært – og hvor Dialoglandene har udtrykt interesse. Dialogen og andre internationale bestræbelser, inklusive EU's Barcelonaproces, er komplementære og gensidigt forstærkende og bidrager dermed til gennemskueligheden og tillidsskabelsen i regionen.

30. Spredningen af atomare, biologiske og kemiske (ABC) våben og deres fremføringsmidler kan udgøre en direkte militær trussel mod de allieredes befolkninger, territorier og styrker og er derfor fortsat genstand for stor bekymring i Alliancen og blandt dens medlemmer. Hovedmålet på ikke-spredningsområdet for Alliancen og dens medlemmer er at forebygge spredning og at vende udviklingen med diplomatiske midler, hvis spredning alligevel skulle ske. Vi gentager vores fulde støtte til internationale ikke-sprednings-regimer og styrkelse af dem. Vi anerkender de fremskridt, der er sket i så henseende. For at gøre noget ved risiciene mod Alliancen fra spredningen af masseødelæggelsesvåben *(weapons of mass destruction*, WMD) og deres fremføringsmidler har vi lanceret et initiativ, som videreføre arbejdet fra Bruxelles-Topmødet med henblik på at forbedre Alliancens generelle politiske og militære indsats på området.

31. WMD-initiativet vil: sikre en mere livskraftig, struktureret debat i NATO, hvilket skal føre til en styrket fælles forståelse blandt de allierede om WMD-spørgsmål og om, hvordan man besvarer dem; forbedre kvaliteten og kvantiteten af efterretnings- og informationsdelingen blandt de allierede vedrørende spredningsspørgsmål; støtte udviklingen af en allieret offentlig informationsstrategi for at øge bevidstheden om spredningsspørgsmål og de allieredes indsats for at støtte bestræbelser på ikke-spredningsområdet; styrke eksisterende allierede programmer, som øger den militære beredthed til at operere i et WMD-miljø og imødegå WMD-trusler; styrke udvekslingen af information om de allieredes nationale programmer for bilateral WMD-destruktion og WMD–bistand; styrke de allieredes mulighed for at hjælpe hinanden med at beskytte deres civile befolkninger mod WMD-risici og oprette et WMD-Center i NATO's Internationale Stab med henblik på at understøtte disse bestræbelser. WMD-Initiativet vil integrere politiske og militære aspekter i Alliancens arbejde som svar på spredningen af masseødelæggelsesvåben.

32. Våbenkontrol, nedrustning og ikke-spredning vil fortsat være vigtige for at nå Alliancens sikkerhedsmål. NATO's forpligtelse på dette område går langt tilbage. Allierede styrker, både konventionelle og atomare, er blevet betydeligt reduceret siden afslutningen af Den Kolde Krig som led i det ændrede sikkerhedsmiljø. Alle allierede er deltagerstater i de centrale traktater, der er forbundet med nedrustning og ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben - Den Atomare Ikke-spredningstraktat, Konventionen om Biologiske og Toksine Våben og Konventionen om Kemiske Våben - og de er forpligtet til fuldt ud at gennemføre disse traktater. NATO er en defensiv Alliance, der søger at øge sikkerhed og stabilitet på det mindst mulige styrkeniveau, der er foreneligt med behovene i forbindelse med hele spektret af Alliancens missioner. Som led i sin brede tilgang til sikkerhed støtter NATO aktivt våbenkontrol og nedrustning, både konventionel og atomar, og forfølger sin tilgang mod spredning af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler. I lyset af den generelle strategiske udvikling og den mindskede betydning af atomvåben vil Alliancen overveje muligheder for tillids- og sikkerhedsskabende foranstaltninger, verifikation, ikke-spredning og våbenkontrol og nedrustning. Rådets faste repræsentanter vil i december forelægge ministrene en proces med henblik på at overveje disse muligheder. De ansvarlige NATO-organer vil færdiggøre dette arbejde. Vi støtter uddybende konsultationer med Rusland på disse og andre områder i Det Permanente Fællesråd samt med Ukraine i NATO-Ukraine Kommissionen og med andre partnere i EAPC.

33. CFE-Traktaten er en hjørnesten i europæisk sikkerhed. Vi bekræfter vores ønske om en succesfuld tilpasning af Traktaten, som vil afspejle det nye sikkerhedsmiljø og bane vej for større konventionel sikkerhed og stabilitet i Europa. Alliancens medlemmer har allerede under forhandlingerne erklæret, at de har til hensigt at skære ned på deres materielrettigheder eller beholdninger, og vi opfordrer stærkt andre til at følge trop med tilsvarende væsentlige nedskæringer. I den sammenhæng glæder vi os over, at deltagerstaterne i CFE i marts i Wien har indgået aftale om de vigtigste udestående spørgsmål, hvilket vil gøre det muligt at fortsætte arbejdet med udkastet uden forsinkelser. De allierede vil gøre deres yderste for at færdiggøre en tilpasset traktat til underskrivelse op til OSCE's Istanbul-topmøde i november 1999. Indtil tilpasningsprocessen er tilendebragt vil fuldstændig gennemførelse af den eksisterende traktat og dens dertil knyttede dokumenter være afgørende.

34. Vi opfordrer Rusland til at ratificere START II-traktaten uden forsinkelser. Det vil bane vej for betydelige nedskæringer af atomarsenaler og muliggøre starten på forhandlinger om en START III-Traktat, der tager sigte på yderligere vidtrækkende nedskæringer. Vi ønsker fortsat en hurtig ikrafttræden af Traktaten om et Altomfattende Forbud mod Atomprøvesprængninger (CTBT) og opfordrer alle lande til at tiltræde og gennemføre traktaten snarest. Vi støtter en hurtig indledning af forhandlinger om en Traktat om et Forbud mod Produktion af Spalteligt Materiale til Brug for Kernevåben.

35. Vi er fast besluttet på at nå resultater med hensyn til en retligt bindende protokol, inklusive effektiv verifikationsforanstaltninger, for at styrke overholdelsen og fremme gennemskueligheden med henblik på at styrke gennemførelsen af Konventionen om Biologiske og Toksine Våben. Vi understreger på ny betydningen af en verdensomspændende tilslutning til og effektiv gennemførelse af Konventionen om Kemiske Våben. Vi støtter minerydningsinitiativer i Bosnien, udviklingen af praktiske initiativer inden for rammen af EAPC og aktiviteter med henblik på at leve op til forpligtelserne under Ottawa-Konventionen for de lande, som har underskrevet den.

36. Vi opfordrer Hviderusland,Rusland og Ukraine til at ratificere Traktaten om Observationsflyvninger (Open Skies Treaty) uden forsinkelse.

37 Vi vil søge på gensidigt forstærkende basis at intensivere Alliancens kontakter og samarbejde med andre internationale organisationer, der spiller en rolle for at konsolidere demokrati og bevare fred i det euroatlatiske område.

38. Som det blev udtrykt i Washington-Traktaten, anerkender vi De Forenede Nationers Sikkerhedsråds hovedansvar for opretholdelse af international fred og sikkerhed. Alliancen og FN har arbejdet effektivt sammen for at gennemføre Fredsaftalen for Bosnien-Hercegovina. Vi ser frem til at udvikle kontakterne og informationsudvekslingen med FN inden for rammen af samarbejdet om konfliktforebyggelse, krisestyring, krisestyringsoperationer, inklusive fredsbevarelse, og humanitær bistand. Under krisen i Kosovo bruger Alliancen sine civile og militære kapaciteter i samarbejdet med UNHCR, den vigtigste organisation inden for flygtningehjælp, og andre relevante internationale organisationer til at tilvejebringe humanitær bistand og flygtningehjælp. Alliancen vil, ud fra en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, tage stilling til fremtidigt samarbejde af denne slags.

39. Samarbejdet og koordinationen mellem Alliancen og Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa er udvidet betydeligt i lyset af den støtte, vi ydede til de OSCE-ledede Kosovo Verifikationsmissioner. Vi håber at gøre brug af disse vigtige broer mellem vores to organisationer med henblik på at arbejde sammen om konfliktforebyggelse, fredsbevarelse, krisestyring og genopbygning efter en konflikt i overensstemmelse med ånden i OSCE's Fælles Koncept for Udviklingen af Samarbejde mellem Gensidigt Forstærkende Institutioner. Vi støtter fortsat OSCE's indsats for at udvikle et Charter om Europæisk Sikkerhed, der vil kunne vedtages på OSCE's Istanbul-topmøde i november 1999.

40. Alliancen og Den Europæiske Union har fælles strategiske interesser. Vores indsats for hver i sær at skabe fred i det tidligere Jugoslavien supplerer hinanden. Begge organisationer yder afgørende bidrag til fred og stabilitet på det europæiske kontinent. Samarbejde mellem de to organisationer vedrørende emner af fælles interesse, der vil blive besluttet ud fra en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, kan udvikles, når det øger effektiviteten af NATO's og EU's handlinger.

41. Alliancen har for at tilpasse sine strukturer og for bedre at forberede sig på at imødegå fremtidens udfordringer lanceret et omfattende program, der også omfatter fortsat tilpasning af NATO's kommandostruk-

tur. I overensstemmelse hermed byder de allierede beslutningen om at aktivere gennemførelsesfasen af Alliancens nye kommandostruktur velkommen. Den vil sikre NATO's evne til at udføre hele spektret af sine missioner mere effektivt og fleksibelt, støtte en udvidet Alliance og vores mere operationelle forhold til partnerne og - som led i udviklingen af ESDI inden for NATO - tilvejebringe europæiske kommandoarrangementer, der kan forberede, støtte, kommandoføre og udføre WEU-ledede operationer. Efter succesfulde afprøvninger har vi taget hul på fuldt ud at gennemføre CJTF-konceptet, der giver os et vigtigt nyt redskab til krisestyring i det næste århundrede. De allierede byder også Spaniens fulde integration i NATO's militære struktur fra januar i år velkommen, hvilket er endnu en betydningsfuld milepæl for Alliancen.

42. Terrorisme udgør en alvorlig trussel mod fred, sikkerhed og stabilitet, hvilket kan true staters territoriale integritet. Vi gentager vores fordømmelse af terrorismen og bekræfter vores beslutning om at bekæmpe den i overensstemmelse med vores internationale forpligtelser og nationale lovgivning. Terrortruslen mod deployerede NATO-styrker og NATO-installationer kræver overvejelse og udvikling af passende tiltag til fortsat beskyttelse af dem, idet der tages fuldt hensyn til værtsnationens ansvar.

43. NATO's stats- og regeringschefer fastholder, at en nøgle til Den Nordatlantiske Alliances fremtidige succes er effektiv produktion og tilgængelighed af avancerede våben og teknologi til støtte for dens medlemmers sikkerhed. Vi mener også, at levedygtige forsvarsindustrier på begge sider af Atlanterhavet er afgørende for, at NATO's militære styrker kan fungere. Med henblik herpå byder vi det fortsatte transatlantiske forsvarsindustrielle samarbejde velkommen. Det skal sikre interoperabilitet, stordriftsfordele, konkurrenceevne og innovation. Vi vil søge at sikre, at NATO's våbenaktiviteter lever op til Alliancens militære behov, efterhånden som de udvikler sig.

44. Vi byder tilstedeværelsen af præsidenten og andre repræsentanter for NATO's Parlamentariske Forsamling (NPA) i Washington velkommen. NPA spiller en betydningsfuld rolle ved at supplere NATO's indsats for at sprede stabilitet i hele Europa. Vi tillægger det derfor stor betydning at styrke forholdet til NPA på områder af fælles interesse. Vi værdsætter også bidraget fra Den Internationale Atlantsammenslutning (Atlantic Treaty Association) til fremme af bedre forståelse af Alliancen og dens mål i offentligheden.

* * *

45. Vi udtrykker vores dybe taknemlighed over den amerikanske regerings venlige gæstfrihed over for os i anledning af Den Nordatlantiske Traktats 50-års jubilæum.

ALLIANCENS STRATEGISKE KONCEPT

Vedtaget af stats- og regeringscheferne på Det Nordatlantiske Råds møde i Washington D.C. den 23.-24. april 1999

INTRODUKTION

1. På deres topmøde i Washington i april 1999 vedtog NATO's stats- og regeringschefer Alliancens nye Strategiske Koncept.

2. NATO har garanteret sine medlemmers frihed og forhindret krig i Europa i de 40 år, Den Kolde Krig varede. NATO spillede en afgørende rolle i den fredelige afslutning på konfrontation mellem Øst og Vest ved at kombinere forsvar med dialog. De dramatiske forandringer i det euro-atlantiske strategiske landskab efter afslutningen på Den Kolde Krig blev afspejlet i Alliancens Strategiske Koncept fra 1991. Siden da er der imidlertid sket yderligere vidtrækkende politiske og sikkerhedsmæssige forandringer.

3. Den Kolde Krigs farer er afløst af mere lovende, men også udfordrende fremtidsudsigter, af nye muligheder og risici. Et nyt og mere integreret Europa vokser frem, og der udvikler sig en euro-atlantisk sikkerhedsstruktur, hvori NATO spiller en central rolle. Alliancen har stået helt centralt i indsatsen for at skabe nye samarbejdsmønstre og gensidig forståelse i hele den euro-atlantiske region og har erklæret sig villig til at gennemføre nye vigtige aktiviteter til fremme af bredere stabilitet. Med sin indsats for at standse de enorme menneskelige lidelser, som konflikten på Balkan har ført med sig, har Alliancen vist, at den mener dette løfte alvorligt. Siden Den Kolde Krig sluttede, har vi også været vidne til en vigtig udvikling inden for våbenkontrol, hvilket er en proces, som Alliancen er stærkt engageret i og ønsker skal forts,ætte. Alliancens rolle i denne positive udvikling er blevet understøttet af en omfattende tilpasning i både dens tilgang til sikkerhed og i dens procedurer og strukturer. I løbet af de seneste ti år er der imidlertid også opstået nye risici mod euro-atlantisk fred og stabilitet som for eksempel undertrykkelse, etnisk konflikt, økonomisk nød, politisk sammenbrud og spredning af masseødelæggelsesvåben.

4. Alliancen har en uerstattelig rolle at spille, når det drejer sig om at konsolidere og værne om de positive forandringer, der nyligt har fundet sted, og om at imødegå nutidige og fremtidige udfordringer mod sikkerheden. Alliancen har derfor en krævende dagsorden. Den må beskytte fælles sikkerhedsinteresser i et miljø, som er præget af yderligere, ofte uforudsigelige forandringer. Den må opretholde kollektivt forsvar, styrke den transatlantiske forbindelse og sikre en balance, som gør det muligt for europæerne at påtage sig et større ansvar. Den må styrke sit forhold til partnerne og forberede optagelsen af nye medlemmer. Frem for alt må den fastholde den politiske vilje og de militære midler, der er nødvendige for at udføre hele spekteret af opgaver.

5. Dette nye Strategiske Koncept vil være styrende for Alliancen, når den forfølger denne dagsorden. Det udtrykker NATO's blivende formål og karakter og fundamentale sikkerhedsopgaver, identificerer centrale træk i det nye sikkerhedsmiljø, præciserer elementerne i Alliancens brede syn på sikkerhed og angiver retningslinjer for den fremtidige tilpasning af dens militære styrker.

DEL I

ALLIANCENS MÅL OG OPGAVER

6. NATO's grundlæggende og blivende mål er ifølge Washington-Traktaten at opretholde alle dets medlemmers frihed og sikkerhed med politiske og militære midler. Alliancen har siden sin dannelse stræbt efter at sikre en retfærdig og varig fredelig orden i Europa, baseret på fælles værdier som demokrati, menneskerettigheder og retsstatsprincipper. Det vil den fortsætte med. Opnåelsen af dette mål kan bringes i fare af kriser og konflikter, der har indvirkning på det euro-atlantiske områdes sikkerhed. Alliancen sikrer derfor ikke blot sine medlemmers forsvar, men bidrager til fred og stabilitet i denne region.

7. Alliancen udtrykker den transatlantiske forbindelse, som for altid forbinder Nordamerikas sikkerhed til Europas. Den er det praktiske udtryk for den effektive kollektive indsats blandt dens medlemmer til støtte for deres fælles interesser.

8. Det grundlæggende princip, som Alliancen bygger på, er den fælles forpligtelse og samarbejdet mellem suveræne stater med henblik på

at støtte alle medlemmers udelelige sikkerhed. Solidaritet og sammenhold inden for Alliancen - gennem dagligt samarbejde på såvel det politiske som det militære område - sikrer, at ingen allieret er tvunget til alene at bero på egen national indsats i håndteringen af grundlæggende udfordringer mod sikkerheden. Uden at fratage staterne deres ret og pligt til at påtage sig deres suveræne forsvarsmæssige ansvar gør Alliancen det muligt for dem gennem kollektiv indsats at nå deres centrale, nationale sikkerhedsmål.

9. Den følelse af lige sikkerhed blandt Alliancens medlemmer, som følger heraf - uanset forskelle i vilkår eller national militær kapacitet - bidrager til stabiliteten i det euro-atlantiske område. Alliancen søger ikke disse fordele for sine medlemmer alene, men ønsker at skabe betingelser, der fører til øget partnerskab, samarbejde og dialog med andre, som deler dens brede politiske mål.

10. For at nå dette fundamentale mål udfører Alliancen, som en Alliance af lande, der er forpligtet af Washington-Traktaten og De Forenede Nationers Pagt, følgende fundamentale sikkerhedsopgaver:

- Sikkerhed: At udgøre en af de uundværlige grundpiller for et stabilt euro-atlantisk sikkerhedsmiljø, baseret på fremvæksten af demokratiske institutioner og viljen til fredelig bilæggelse af stridigheder, hvor intet land vil være i stand til at true eller intimidere noget andet land ved trussel om eller anvendelse af magt.

- Konsultation: At tjene, således som Artikel 4 i Washington-Traktaten foreskriver det, som et afgørende transatlantisk forum for allierede konsultationer om alle spørgsmål, der berører deres vitale interesser, herunder mulige udviklingstendenser, som frembyder risici for medlemmernes sikkerhed, samt for en passende koordinering af deres bestræbelser på områder, hvor der findes fælles interesser.

- Afskrækkelse og forsvar: At afskrække fra og forsvare imod enhver trussel om aggression mod nogen NATO-medlemsstat, således som Artikel 5 og 6 i Washington-Traktaten foreskriver det.

Og for at øge sikkerheden og stabiliteten i det euro-atlantiske område:

- Krisestyring: At være parat til, ud fra en konkret vurdering og gennem enighed i overensstemmelse med Artikel 7 i Washington-Traktaten, at bidrage til effektiv konfliktforebyggelse og til at gå aktivt ind i krisestyring, herunder krisestyringsoperationer.
- Partnerskab: At fremme et bredspektret partnerskab, samarbejde og dialog med andre lande i det euro-atlantiske område med henblik på at øge gennemsigtighed, gensidig tillid og evnen til at agere sammen med Alliancen.

11. Samtidig med at Alliancen opfylder sit formål og varetager sine grundlæggende sikkerhedsopgaver, vil den fortsætte med at respektere andres legitime sikkerhedsinteresser og søge fredelig bilæggelse af stridigheder, således som FN-Pagten foreskriver. Alliancen vil fremme fredelige og venskabelige internationale forhold og støtte demokratiske institutioner. Alliancen betragter ikke sig selv som nogen stats fjende.

DEL II

STRATEGISKE PERSPEKTIVER

DET STRATEGISKE MILJØ UNDER UDVIKLING

12. Alliancen agerer i et miljø under konstant forandring. Udviklingen har i de seneste år generelt været positiv, men der findes stadigvæk usikkerheder og risici, som kan udvikle sig til akutte kriser. I dette dynamiske miljø har NATO siden Den Kolde Krigs afslutning spillet en væsentlig rolle for at styrke euro-atlantisk sikkerhed. Alliancens vilje til at forme sikkerhedsmiljøet og styrke freden og stabiliteten i det euro-atlantiske område afspejles i dens voksende politiske rolle, dens tiltagende politiske og militære partnerskab, samarbejde og dialog med andre stater, herunder Rusland, Ukraine og Middelhavsdialoglandene, dens fortsatte åbenhed over for optagelse af nye medlemmer, dens samarbejde med andre internationale organisationer, dens vilje - således som det ses på Balkan - til konfliktforebyggelse og krisestyring, blandt andet gennem fredsstøttende operationer.

13. Samtidig har NATO med succes tilpasset sig for at styrke sin evne til at bidrage til euro-atlantisk fred og stabilitet. Den interne tilpasning har blandt andet resulteret i en ny kommandostruktur, herunder konceptet om de multinationale, værnsfælles indsatsstyrker (CJTF), arrangementer til hurtig indsættelse af styrker i alle Alliancens opgaver samt opbygning af Den Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsidentitet (ESDI) inden for Alliancen.

14. De Forenede Nationer (FN), Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE), Den Europæiske Union (EU) og Den Vesteuropæiske Union (WEU) har hver især ydet deres bidrag til euro-atlantisk sikkerhed og stabilitet. Gensidigt forstærkende organisationer er blevet et centralt træk ved sikkerhedsmiljøet.

15. FN's Sikkerhedsråd har hovedansvaret for opretholdelse af international fred og sikkerhed og spiller som sådan en afgørende rolle ved bidraget til sikkerhed og stabilitet i det euro-atlantiske område.

16. OSCE er som regionalt arrangement den mest omfattende sikkerhedsorganisation i Europa, som også omfatter Canada og USA, og som spiller en væsentlig rolle for at fremme fred og stabilitet, styrke den samarbejdsbaserede sikkerhed og fremme demokrati og menneskerettigheder i Europa. OSCE er især aktiv på områderne forebyggende diplomati, konfliktforebyggelse, krisestyring og genopbygning efter en konflikt. NATO og OSCE har udviklet tæt praktisk samarbejde, især med hensyn til den internationale indsats for at bringe fred til det tidligere Jugoslavien.

17. Den Europæiske Union har truffet vigtige beslutninger og givet indsatsen for at styrke sin sikkerheds- og forsvarsdimension yderligere fremdrift. Denne proces vil få konsekvenser for hele Alliancen, og alle europæiske allierede bør inddrages i den, byggende på arrangementer, som er udviklet af NATO og WEU. Udviklingen af en Fælles Udenrigs- og Sikkerhedspolitik (FUSP) omfatter den gradvise udformning af en fælles forsvarspolitik. Sådan en politik, som Amsterdam-Traktaten opfordrer til, ville være forenelig med den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, som er skabt inden for rammen af Washington-Traktaten. Vigtige skridt, som er taget i den forbindelse, omfatter inkorporeringen af WEU's Petersberg-opgaver i Traktaten om Den Europæiske Union og udviklingen af tættere institutionelle bånd med WEU.

18. Som det blev slået fast i Topmøde-erklæringen fra 1994 og bekræftet i Berlin i 1996, støtter Alliancen fuldt ud udviklingen af Den Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsidentitet inden for Alliancen ved at stille aktiver og kapaciteter til rådighed for WEU-ledede operationer. Med henblik herpå har Alliancen og WEU udviklet et tæt forhold og oprettet centrale elementer af ESDI, således som det blev aftalt i Berlin. For at styrke freden og stabiliteten i Europa og mere generelt er de europæiske allierede i færd med at styrke deres handleevne, blandt andet gennem en styrkelse af deres militære kapaciteter. De europæiske allieredes øgede ansvar og kapacitet med hensyn til sikkerhed og forsvar styrker Alliancens sikkerhedsmiljø.

19. Den stabilitet, gennemskuelighed, forudsigelighed, det lavere rustningsniveau og den verifikation, som kan skabes gennem våbenkontrol og ikke-spredningsaftaler, understøtter NATO's politiske og militære indsats for at nå dets strategiske mål. De allierede har spillet en vigtig rolle i de betydningsfulde resultater på dette område. Disse resultater omfatter forøget stabilitet som følge af CFE-Traktaten, de omfattende atomvåbenreduktioner, som er foreskrevet i START-traktaterne, underskrivelsen af Traktaten om et Altomfattende Forbud mod Atomprøvesprængninger (CTBT), den tidsubegrænsede og betingelsesløse forlængelse af Ikke-spredningsaftalen, Hvideruslands, Kasakhstans og Ukraines tiltrædelse af denne som atomvåbenfrie lande og ikrafttrædelsen af Konventionen om Kemiske Våben. Ottawa-Konventionen om forbud mod anti-personel landminer og tilsvarende aftaler bidrager afgørende til at hindre menneskelig lidelse. Der er glædeligvis udsigt til yderligere fremskridt med hensyn til kontrol af konventionelle samt atomare, kemiske og biologiske (ABC) våben.

SIKKERHEDSPOLITISKE UDFORDRINGER OG RISICI

20. På trods af de positive udviklingstræk i det strategiske miljø og det faktum, at en stor konventionel aggression mod Alliancen er højst usandsynlig, eksisterer muligheden for en sådan trussel på længere sigt. Alliancens sikkerhed er genstand for en lang række militære og ikke-militære risici, som kommer fra mange retninger, og som ofte er vanskelige

at forudsige. Disse risici omfatter usikkerhed og ustabilitet i og omkring det euro-atlantiske område og mulighed for regionale kriser i Alliancens periferi, som kan udvikle sig hurtigt. Nogle lande i og omkring det euro-atlantiske område står over for alvorlige økonomiske, sociale og politiske vanskeligheder. Etnisk og religiøs rivalisering, territoriale stridigheder, utilstrækkelige eller fejlslagne reformer, overtrædelser af menneskerettigheder og opløsning af stater kan føre til lokal og endda regional ustabilitet. De spændinger, som følger heraf, kan føre til kriser, der påvirker den euro-atlantiske stabilitet, menneskelig lidelse og væbnet konflikt. Sådanne konflikter kunne få indvirkning på Alliancens sikkerhed ved spredning til nabolande, herunder NATO-lande, eller på anden måde, og kunne også få konsekvenser for andre staters sikkerhed.

21. Eksistensen af kraftfulde atomstyrker uden for Alliancen udgør også en betydningsfuld faktor, som Alliancen må tage i betragtning, hvis sikkerhed og stabilitet i det euro-atlantiske område skal opretholdes.

22. Spredning af ABC-våben og deres fremføringsmidler er fortsat kilde til stor bekymring. Trods fremskridt i styrkelsen af internationale ikke-spredningsregimer udgør spredning fortsat en stor udfordring. Alliancen anerkender, at spredning kan finde sted trods indsatsen for at forebygge den, og at den kan udgøre en direkte militær trussel mod de allierede landes befolkninger, territorier og styrker. Nogle stater, blandt andet i NATO's periferi og i andre regioner, sælger eller anskaffer sig eller forsøger at anskaffe sig ABC-våben og deres fremføringsmidler. Materiel og teknologi, som kan bruges til at lave disse masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler, er stadigt mere almindelige, mens opsporing og forebyggelse af ulovlig handel med disse materialer og know-how fortsat er vanskelig. Ikke-statslige aktører har vist sig at have evnen til at skabe og bruge nogle af disse våben.

23. Den globale spredning af teknologi, som kan anvendes i produktionen af våben, kan føre til større tilgængelighed af moderne militær kapacitet, hvilket vil tillade modstandere at tilegne sig særdeles kapable offensive og defensive luft-, land- og sø-bårne systemer, krydsermissiler og andre avancerede våben. Derudover kan statslige og ikke-statslige modstandere tænkes at udnytte Alliancens øgede afhængighed af informationssystemer gennem operationer, der tager sigte på at afbryde sådanne systemer. Sådanne modstandere vil måske bruge den slags strategier for at modvirke NATO's overlegenhed på det traditionelle våbenområde.

24. Ethvert angreb på Alliancens område - uanset hvilken retning det måtte komme fra - vil være dækket af Artikel 5 og 6 i Washington-Traktaten. Ikke desto mindre må sikkerhed i Alliancen også tage den globale sammenhæng i betragtning. Alliancens sikkerhedsinteresser kan påvirkes af andre risici af bredere karakter, inklusive terrorhandlinger, sabotage og organiseret kriminalitet og afbrydelse af forsyningen med vitale ressourcer. Store ukontrollerede menneskestrømme, især som resultat af væbnede konflikter, kan også skabe sikkerheds- og stabilitetsproblemer, som påvirker Alliancen. Inden for Alliancen findes der mekanismer til konsultation under Artikel 4 i Washington-Traktaten og, hvor det er passende, til koordination af medlemmernes indsats, herunder af deres svar på denne slags risici.

DEL III

TILGANG TIL SIKKERHED I DET 21. ÅRHUNDREDE

25. Alliancens tilgang bygger på det brede sikkerhedsbegreb, som anerkender betydningen af politiske, økonomiske, sociale og miljømæssige faktorer udover den uomgængelige forsvarsdimension. Denne brede tilgang udgør grundlaget for, at Alliancen kan udføre sine fundamentale sikkerhedsopgaver effektivt, og dens stigende indsats for at udvikle effektivt samarbejde med andre europæiske og euro-atlantiske organisationer samt med FN. Vores kollektive mål er at opbygge en europæisk sikkerhedsarkitektur, hvor Alliancens bidrag til sikkerheden og stabiliteten i det euro-atlantiske område og bidraget fra disse andre internationale organisationer er komplementære og gensidigt forstærkende, både med hensyn til at uddybe forholdet mellem euro-atlantiske lande og med hensyn til krisestyring. NATO er fortsat det væsentligste konsultationsforum mellem de allierede samt forum for politiske aftaler, der har indvirkning på dets medlemmers sikkerheds- og forsvarsforpligtelser i henhold til Washington-Traktaten.

26. Alliancen søger at bevare freden og styrke euro-atlantisk sikkerhed og stabilitet gennem: bevarelse af den transatlantiske forbindelse, opretholdelse af tilstrækkelig militær kapacitet til afskrækkelse og forsvar og til at udføre hele spektret af Alliancens opgaver, udvikling af Den Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsidentitet inden for Alliancen, overordnet evne til at håndtere kriser med succes, fortsat åbenhed over for nye medlemmer og fortsat udvidelse af partnerskab, samarbejde og dialog med andre lande som del af Alliancens samarbejdsbaserede tilgang til euro-atlantisk sikkerhed, blandt andet inden for våbenkontrol og nedrustning.

DEN TRANSATLANTISKE FORBINDELSE

27. NATO ønsker et stærkt og dynamisk partnerskab mellem Europa og Nordamerika til støtte for de fælles værdier og interesser. Europas og Nordamerikas sikkerhed er udelelig. Derfor er Alliancens forpligtelse over for den uundværlige transatlantiske forbindelse og dens medlemmers kollektive forsvar grundlæggende for dens troværdighed og for det euro-atlantiske områdes sikkerhed og stabilitet.

OPRETHOLDELSE AF ALLIANCENS MILITÆRE KAPACITET

28. Opretholdelse af en tilstrækkelig militær kapacitet og klar beredthed til kollektiv handlen i fælles forsvar er fortsat af central betydning for Alliancens sikkerhedsmål. En sådan kapacitet står - sammen med politisk solidaritet - fortsat centralt i Alliancens evne til at forebygge ethvert forsøg på tvang eller intimidering og til at garantere, at militær aggression rettet mod Alliancen aldrig vil blive opfattet som en mulighed med udsigt til succes.

29. Militær kapacitet, som vil være effektiv under alle forudselige omstændigheder udgør også grundlaget for Alliancens evne til at bidrage til konfliktforebyggelse og krisestyring gennem ikke-Artikel 5-krisestyringsoperationer. Disse opgaver kan været yderst krævende og kan forudsætte de samme politiske og militære kvaliteter, som vil være afgørende i en Artikel 5 situation, som for eksempel sammenhold, multinational træning og omfattende forudgående planlægning. Da disse operationer kan stille særlige krav, vil de derfor blive håndteret gennem et fælles sæt af strukturer og procedurer i Alliancen.

DEN EUROPÆISKE SIKKERHEDS- OG FORSVARSIDENTITET

30. Alliancen, som er grundlaget for medlemmernes kollektive forsvar, og som vil blive brugt til at forfølge fælles sikkerhedsmål, hvor som helst det er muligt, ønsker fortsat et afbalanceret og dynamisk transatlantisk partnerskab. De europæiske allierede har truffet beslutninger, der gør dem i stand til at påtage sig et større ansvar på sikkerheds- og forsvarsområdet med henblik på at styrke freden og stabiliteten i det euro-atlantiske område og dermed alle de allieredes sikkerhed. På grundlag af beslutninger, der er truffet af Alliancen i Berlin i 1996 og i årene derefter, vil Den Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsidentitet fortsat blive udviklet inden for NATO. Denne proces kræver tæt samarbejde mellem NATO, WEU og - hvis og når det er passende - Den Europæiske Union. Den vil gøre det muligt for de europæiske allierede at yde et mere sammenhængende og effektivt bidrag til Alliancens opgaver og aktiviteter som udtryk for vores fælles ansvar, den vil styrke det transatlantiske partnerskab, og den vil bistå de europæiske allierede med at handle selvstændigt, hvor det vurderes passende, gennem Alliancens parathed til efter konkret vurdering i det enkelte tilfælde og ved konsensus at stille sine aktiver og kapaciteter til rådighed for operationer, som Alliancen ikke engagerer sig i militært, under den politiske kontrol og strategiske ledelse af enten WEU eller som det ellers aftales, idet der tages hensyn til alle europæiske allieredes fulde deltagelse, hvis de ønsker det.

KONFLIKTFOREBYGGELSE OG KRISESTYRING

31. NATO vil for at fremme sin politik til bevarelse af fred, forebyggelse af krig og skabelse af sikkerhed og stabilitet, således som det er fastlagt i de grundlæggende sikkerhedsopgaver, i samarbejde med andre organisationer søge at forebygge konflikt eller, hvis en krise skulle opstå, at bidrage til effektiv styring af den i overensstemmelse med folkeretten, herunder gennem muligheden for at udføre ikke-Artikel 5 krisestyringsoperationer. Alliancens beredthed til at udføre sådanne operationer støtter de bredere mål med at styrke og udbrede stabiliteten og indebærer ofte deltagelse af NATO's partnere. NATO gentager sit tilbud fremsat i 1994 i Bruxelles om, på grundlag af en konkret vurdering i det enkelte tilfælde og i overensstemmelse med sine egne procedurer, at støtte fredsbevarelse

og andre operationer under FN's Sikkerhedsråds myndighed eller OSCE's ansvar, herunder at stille Alliancens ressourcer og ekspertise til rådighed. I den sammenhæng minder NATO om sine efterfølgende beslutninger med hensyn til kriseoperationer på Balkan. Under hensyntagen til nødvendigheden af Alliancens solidaritet og sammenhold vil enhver deltagelse i en sådan operation eller opgave fortsat være genstand for beslutninger i medlemsstaterne i overensstemmelse med de nationale forfatninger.

32. NATO vil gøre fuldt brug af partnerskab, samarbejde og dialog samt sine forbindelser til andre organisationer med henblik på at forebygge kriser og afværge dem på et tidligt stade, hvis de skulle opstå. En sammenhængende tilgang til krisestyring vil - som enhver anden form for magtanvendelse fra Alliancen - kræve, at Alliancens politiske myndigheder vælger og koordinerer passende svar blandt en række mulige politiske og militære foranstaltninger og udøver tæt politisk kontrol på alle trin.

PARTNERSKAB, SAMARBEJDE OG DIALOG

33. Ved aktivt at skabe partnerskab, samarbejde og dialog udgør Alliancen en positiv kraft til fremme af sikkerhed og stabilitet i hele det euro-atlantiske område. Gennem tilbud om samarbejde og åbenhed søger Alliancen at bevare fred, samt støtte og fremme demokrati, bidrage til velfærd og fremskridt og skabe et ægte partnerskab med og blandt alle demokratiske euro-atlantiske lande. Dets mål er at styrke sikkerheden for alle, det udelukker ikke nogen, og det bidrager til at overvinde skillelinjer og uenigheder, som kunne føre til ustabilitet og konflikt.

34. Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd *(Euro-Atlantic Partnership Council*, EAPC) vil fortsat udgøre den overordnede ramme for alle aspekter af NATO's samarbejde med partnerne. Det tilføjer en udvidet politisk dimension for både konsultation og samarbejde. EAPC-konsultationer skaber øget gennemsigtighed og tillid blandt dets medlemmer med hensyn til sikkerhedsspørgsmål, bidrager til konfliktforebyggelse og krisestyring og udvikler praktisk samarbejde, blandt andet inden for beredskabsplanlægning, videnskabeligt arbejde og på miljøområdet.

35. Partnerskab for Fred er den vigtigste mekanisme til skabelse af praktiske sikkerhedsforbindelser mellem Alliancen og dens partnere og til at styrke interoperabiliteten mellem partnerne og NATO. Gennem detaljerede programmer, som afspejler de enkelte partneres kapaciteter og interesser, arbejder de allierede og partnerne for skabelse af gennemskuelighed i national forsvarsplanlægning og budgetlægning, demokratisk kontrol med forsvarsstyrkerne, beredthed i forbindelse med civile katastrofer og andre krisesituationer, samt udvikling af evnen til at arbejde sammen, blandt andet i NATO-ledede PfP-operationer. Alliancen ønsker at øge partnernes rolle i beslutningsprocessen og planlægningen inden for PfP og gøre PfP mere operationel. NATO vil konsultere med enhver aktiv deltager i Partnerskabet, hvis denne partner opfatter en direkte trussel mod sin territoriale integritet, politiske uafhængighed eller sikkerhed.

36. Rusland spiller en enestående rolle for euro-atlantisk sikkerhed. Inden for rammen af Den Grundlæggende Akt mellem NATO og Rusland om Gensidige Relationer, Samarbejde og Sikkerhed har NATO og Rusland vist vilje til at udvikle deres forhold på grundlag af fælles interesse, gensidighed og gennemskuelighed med henblik på at opnå varig og omfattende fred i det euro-atlantiske område, baseret på principper om demokrati og samarbejdsbaseret sikkerhed. NATO og Rusland er blevet enige om at give deres fælles ønske om at opbygge et stabilt, fredeligt og udelt Europa indhold. Et stærkt, stabilt og varigt partnerskab mellem NATO og Rusland er væsentligt for at opnå varig stabilitet i det euro-atlantiske område.

37. Ukraine indtager en særlig plads i det euro-atlantiske sikkerhedsmiljø og er en vigtig og værdifuld partner i skabelsen af stabilitet og fælles demokratiske værdier. NATO ønsker yderligere at styrke det særlige partnerskab med Ukraine på grundlag af NATO-Ukraine Charteret, inklusive politiske konsultationer om emner af fælles interesse og et bredt spektrum af praktiske samarbejdsaktiviteter. Alliancen fortsætter med at støtte ukrainsk suverænitet og uafhængighed, territorial integritet, demokratisk udvikling, økonomisk velstand og Ukraines status som atomvåbenfri stat som nøglefaktorer for stabilitet og sikkerhed i Central- og Østeuropa og i Europa som helhed.

38. Middelhavsområdet er af særlig interesse for Alliancen. Sikkerhed i Europa er tæt forbundet med sikkerhed og stabilitet i Middelhavsområdet. NATO's Middelhavsdialogproces er en integreret del af NATO's samarbejdsbaserede tilgang til sikkerhed. Den skaber en ramme for tillidsskabende foranstaltninger, fremmer gennemskuelighed og samarbejde i regionen og styrker og bestyrkes af andre internationale bestræbelser. Alliancen ønsker gradvist at udvikle de politiske, civile og militære aspekter af dialogen med henblik på at opnå tættere samarbejde med - og større aktiv deltagelse af - lande, som er partnere i denne dialog.

UDVIDELSE

39. Alliancen forbliver åben over for nye medlemmer i henhold til Washington-Traktatens Artikel 10. Den forventer i de kommende år at udstede yderligere invitationer til lande, som kan og ønsker at påtage sig ansvaret og forpligtelserne ved medlemskab, og idet NATO afgør, om optagelsen af disse lande vil tjene Alliancens overordnede politiske og strategiske interesser, styrke dens effektivitet og sammenhold og styrke den overordnede europæiske sikkerhed og stabilitet. Til det formål har NATO udformet et aktivitetsprogram, der skal bistå lande, der ønsker optagelse, i deres forberedelse af muligt fremtidigt medlemskab i sammenhæng med NATO's generelle forhold til dem. Intet europæisk demokratisk land, hvis optagelse opfylder målene i Traktaten, vil blive udelukket fra at blive taget i betragtning.

VÅBENKONTROL, NEDRUSTNING OG IKKE-SPREDNING

40. Alliancens politik til støtte for våbenkontrol, nedrustning og ikke-spredning vil fortsat spille en vigtig rolle for opnåelse af Alliancens sikkerhedsmål. De allierede søger at styrke sikkerheden og stabiliteten på det lavest mulige styrkeniveau i overensstemmelse med Alliancens evne til at yde kollektivt forsvar og udføre hele spektret af dens opgaver. Som led i sin brede tilgang til sikkerhed vil Alliancen fortsætte med at sikre, at målsætninger for forsvar og våbenkontrol, nedrustning og ikke-spredning fortsat harmonerer. Alliancen vil fortsætte med aktivt at bidrage til udviklingen af vbenkontrol, nedrustning og ikke-spredningsaftaler samt til tillids- og sikkerhedsskabende foranstaltninger. De allierede tager deres særlige rolle alvorligt med henblik på at fremme en bredere, mere omfattende og mere verificerbar international våbenkontrol- og nedrustningsproces. Alliancen vil styrke sin politiske indsats for at reducere de farer, der stammer fra spredning af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler. Alliancens og dens medlemmers vigtigste mål på ikke-spredningsområdet er at forebygge spredning og at vende udviklingen ad diplomatisk vej, hvis spredning alligevel skulle ske. Alliancen tillægger det stor betydning, at CFE-Traktaten bevarer sin gyldighed, og at alle parter fuldt ud gennemfører den, hvilket er et vigtigt element med henblik på at sikre stabilitet i det euro-atlantiske område.

DEL IV

RETNINGSLINJER FOR ALLIANCENS STYRKER

PRINCIPPER FOR ALLIANCENS STRATEGI

41. Alliancen vil opretholde den nødvendige militære kapacitet til at udføre hele spektret af NATO's opgaver. Principperne om allieret solidaritet og strategisk enhed er fortsat altafgørende for Alliancens opgaver. Alliancens styrker må sikre NATO's militære effektivitet og handlefrihed. De allieredes sikkerhed er udelelig: et angreb på én er et angreb på alle. Med hensyn til kollektivt forsvar under Washington-Traktatens Artikel 5 må Alliancens forenede militære styrker være i stand til at afskrække enhver mulig aggression mod sig, standse en aggressors fremrykken så fremskudt som muligt, hvis et angreb ikke desto mindre skulle ske, og sikre sine medlemsstaters politiske uafhængighed og territoriale integritet. De må også være forberedt på at bidrage til konfliktforebyggelse og gennemføre ikke-Artikel 5 krisestyringsoperationer. Alliancens styrker har en væsentlig rolle at spille ved at fremme samarbejde og forståelse med NATO's partnere og andre stater, især ved at bistå partnerne i at deltage i NATO-ledede PfP-operationer. På den måde bidrager de til opretholdelse af fred, beskyttelse af alliancemedlemmernes fælles sikkerhedsinteresser og opretholdelse af sikkerhed og stabilitet i det euro-atlantiske område. Ved at afskrække fra brug af ABC-våben bidrager de til Alliancens indsats, der er rettet mod at forebygge spredning af disse våben og deres fremføringsmidler.

42. For at Alliancen kan nå sit mål, er det afgørende vigtigt, at rollerne, risiciene og ansvaret samt fordelene ved det fælles forsvar er lige-

ligt fordelt. USA's konventionelle og atomare tilstedeværelse i Europa er fortsat afgørende for Europas sikkerhed, som er uadskilleligt forbundet med Nordamerikas. De nordamerikanske allierede bidrager til Alliancen gennem militære styrker, der står til rådighed for Alliancens opgaver, gennem deres bredere bidrag til international fred og sikkerhed og gennem tilvejebringelse af enestående træningsfaciliteter på det nordamerikanske kontinent. De europæiske allierede yder også vidtrækkende og betydningsfulde bidrag. I takt med at ESDI udvikles inden for Alliancen, vil de europæiske allierede yderligere styrke deres bidrag til det fælles forsvar og til international fred og stabilitet - blandt andet gennem multinationale enheder.

43. Princippet om kollektiv indsats i Alliancens forsvar er udtrykt i praktiske arrangementer, som gør det muligt for de allierede at nyde afgørende politiske, militære og ressourcemæssige fordele ved det kollektive forsvar og forebygge renationaliseringen af forsvarspolitikkerne uden at fratage de allierede deres suverænitet. Disse arrangementer gør det også muligt for NATO's styrker at udføre ikke-Artikel 5 krisestyringsoperationer og udgøre forudsætningen for et sammenhængende allieret svar på alle mulige situationer. De er baseret på konsultationsprocedurer, en integreret militær struktur og samarbejdsarrangementer. Blandt nøglefaktorerne er kollektiv styrkeplanlægning, fællesfinansiering, fælles operationel planlægning, multinationale enheder, hovedkvarterer og kommandoarrangementer, et integreret luftforsvarssystem, en afbalancering af roller og ansvar mellem de allierede, stationering og deployering af styrker uden for eget territorium, hvor det skønnes nødvendigt, samt arrangementer, inklusive planlægning, til krisestyring og forstærkning, fælles standarder og procedurer med hensyn til udstyr, træning og logistik, multinationale og værnsfælles doktriner og øvelser, hvor det skønnes nødvendigt, samt infrastruktur-, rustnings- og logistiksamarbejde. Inddragelse af NATO's partnere i sådanne arrangementer eller udviklingen af tilsvarende arrangementer for dem på passende områder bidrager også til at styrke samarbejdet og den fælles indsats i euro-atlantiske sikkerhedsspørgsmål.

44. Multinational finansiering, herunder gennem militærbudgettet og NATO's sikkerhedsinvesteringsprogram, vil fortsat spille en vigtig rolle med henblik på at anskaffe og vedligeholde nødvendige aktiver og kapaciteter. Ressourcestyringen bør udspringe af Alliancens militære behov, i takt med at de opstår.

45. Alliancen støtter videreudviklingen af ESDI inden for Alliancen, blandt andet ved at være parat til at stille aktiver og kapaciteter til rådighed for operationer enten under WEU's politiske kontrol og strategiske ledelse, eller som det ellers aftales.

46. Med henblik på at værne om freden og forebygge krig eller enhver form for tvang vil Alliancen i forudseelig fremtid opretholde en passende sammensætning af atomare og konventionelle styrker, som er baseret i Europa, og som ajourføres, hvor det er nødvendigt, om end på laveste tilstrækkelige niveau. Under hensyntagen til de store forskelle i risiciene, som Alliancen kan stå overfor, må den opretholde de nødvendige styrker til at sikre en troværdig afskrækkelse og tilvejebringe et bredt spektrum af konventionelle svarmuligheder. Men Alliancens konventionelle styrker kan ikke alene sikre en troværdig afskrækkelse. Atomvåben udgør et enestående bidrag ved at gøre risiciene ved aggression mod Alliancen uberegnelige og uacceptable. På den måde er de fortsat afgørende for at bevare freden.

ALLIANCENS STYRKESTRUKTUR

Opgaverne for Alliancens militære styrker

47. Den primære rolle for Alliancens militære styrker er at sikre fred og garantere medlemsstaternes territoriale integritet, politiske uafhængighed og sikkerhed. Alliancens styrker må derfor være i stand til at yde effektiv afskrækkelse og forsvar, opretholde eller genskabe allierede landes territoriale integritet og - i tilfælde af konflikt – hurtigt at bringe en krig til afslutning ved at få en aggressor til at genoverveje sin beslutning, standse sit angreb og trække sig tilbage. NATO's styrker må bevare evnen til kollektivt forsvar, samtidig med at de udfører effektive ikke-Artikel 5 krisestyringsoperationer.

48. Opretholdelse af sikkerhed og stabilitet i det euro-atlantiske område er af helt central betydning. Et af Alliancens og dens styrkers vigtige mål er at mindske risici ved at håndtere mulige kriser på et tidligt tidspunkt. I tilfælde af kriser, som kan sætte euro-atlantisk stabilitet på spil, og som kan påvirke Alliancens medlemmers sikkerhed, kan der blive trukket på Alliancens militære styrker for at udføre krisestyringsoperationer. De kan også blive sat til at bidrage til at bevare international fred og sikkerhed ved at udføre operationer til støtte for andre internationale organisationer og dermed supplere og støtte politiske handlinger i overensstemmelse med en bred tilgang til sikkerhed.

49. Når Alliancens styrker bidrager til styring af kriser gennem militære operationer, vil de komme til at stå over for en kompleks og uensartet sammensætning af aktører, risici, situationer og krav, inklusive humanitære nødsituationer. Nogle ikke-Artikel 5 krisestyringsoperationer kan være lige så krævende som nogle opgaver inden for kollektiv forsvar. Veltrænede og veludstyrede styrker på passende beredskabsniveau og med en passende styrke til at imødegå hele spektret af krisesituationer samt passende støttestruktur, planlægningsinstrumenter og kommando- og kontrolkapaciteter er afgørende for at tilvejebringe et effektivt militært bidrag. Alliancen skal også være forberedt på at støtte operationer under WEU's kontrol og strategiske ledelse, eller som det ellers aftales, på grundlag af adskillelige, men ikke adskilte kapaciteter. Partnernes og andre ikke-NATO landes mulige deltagelse i NATO-ledede operationer, samt mulige operationer med Rusland, kan blive yderligere værdifulde bidrag til at håndtere kriser, som kan have indvirkning på euro-atlantisk sikkerhed.

50. Alliancens militære styrker bidrager også til at fremme stabilitet i hele det euro-atlantiske område ved deres deltagelse i militære kontakter og i andre samarbejdsaktiviteter og øvelser under Partnerskab for Fred samt dem, der er etableret til at uddybe NATO's forhold med Rusland, Ukraine og Middelhavsdialoglandene. De bidrager til stabilitet og forståelse gennem deres deltagelse i tillidsskabende aktiviteter, for eksempel med henblik på at øge gennemskueligheden og forbedre kommunikationen, samt i verifikation af våbenkontrolaftaler og i humanitær minerydning. Nøgleområder for konsultation og samarbejde kan blandt andet omfatte: træning og øvelser, interoperabilitet, civil-militære relationer, udvikling af koncept og doktrin, forsvarsplanlægning, krisestyring, spørgsmål vedrørende spredning, våbensamarbejde samt deltagelse i operationel planlægning og operationer.

Retningslinjer for Alliancens styrkestruktur

51. Med henblik på at udføre Alliancens grundlæggende sikkerhedsopgaver og principperne bag dens strategi skal Alliancens styrker fortsat tilpasses for effektivt at opfylde behovene i forbindelse med hele spektret af Alliancens opgaver og for at håndtere fremtidige udfordringer. Alliancens styrkeopstilling, som bygger på de forskellige nationale forsvarsstruktures respektive fordele, vil overholde retningslinjerne i de følgende afsnit.

52. Alliancens militære styrkers størrelse, beredskab, rådighed og deployering vil afspejle dens vilje til kollektivt forsvar og til at udføre krisestyringsoperationer, nogle gange med kort varsel og langt fra egne baser - også uden for de allieredes territorier. Alliancens styrkers egenskaber vil også afspejle bestemmelserne i relevante våbenkontrolaftaler. Alliancens styrker må være passende i styrke og kapacitet til at afskrække og modstå aggression mod enhver allieret. De skal være interoperable og have passende doktriner og teknologier. De skal holdes på et passende beredskabs- og deployeringsniveau og kunne opnå militær succes inden for et bredt spektrum af komplekse multinationale og værnsfælles operationer, som også kan omfatte partnere og ikke-NATO lande.

53. Det indebærer især:

a. at den samlede størrelse af Alliancens styrker holdes på det laveste niveau i overensstemmelse med det kollektive forsvars behov og behovene i forbindelse med andre af Alliancens opgaver; styrkerne vil blive holdt på passende og gradueret beredskab,

b. at den geografiske styrkefordeling i fredstid vil sikre en tilstrækkelig militær tilstedeværelse i hele Alliancens område, blandt andet ved stationering og deployering af styrker uden for eget territorium og farvand og fremskudt deployering af styrker, når og hvor det er nødvendigt. Regionale og især geostrategiske betragtninger inden for Alliancen vil skulle tages i betragtning, idet ustabilitet i NATO's periferi kan føre til kriser og konflikter, der kræver militært svar fra Alliancen, muligvis med kort varsel,

c. at NATO's kommandostruktur vil være i stand til at udføre kommando og kontrol over hele spekteret af Alliancens militære opgaver,

blandt andet ved brug af indsættelige multinationale og værnsfælles hovedkvarterer, især CJTF-hovedkvarterer, til at kommandoføre og kontrollere multinationale og flerværns styrker. Den vil også blive i stand til at støtte operationer under WEU's politiske kontrol og strategiske ledelse eller som det ellers aftales, hvorved den bidrager til udviklingen af ESDI inden for Alliancen, og at udføre NATO-ledede ikke-Artikel 5 krisestyringsoperationer, som partnere og andre lande måtte ønske at deltage i,

d. at Alliancen generelt - både på kort og lang sigt og med hensyn til hele spektret af sine opgaver - har behov for afgørende operationel kapacitet som for eksempel evne til effektivt engagement, deployeringsevne og mobilitet, overlevelsesevne af styrker og infrastruktur og udholdenhed med anvendelse af logistik og styrkerotation. Med henblik på at udvikle disse kapaciteter fuldt ud til multinationale operationer, er det nødvendigt med interoperabilitet, blandt andet med hensyn til de menneskelige faktorer, moderne teknologi, fortsat overlegenhed på informationsområdet i militære operationer samt højt kvalificeret personel, der besidder et bredt spektrum af færdigheder. Tilstrækkelig kapacitet inden for kommando, kontrol og kommunikation samt efterretning og overvågning vil være nødvendige for at få det maksimale ud af styrkerne;

e. at der på et hvilket som helst tidspunkt er en begrænset, men militært betydningsfuld andel af jord-, luft- og flådestyrker, som er i stand til at reagere så hurtigt som nødvendigt på en lang række mulige situationer, herunder et angreb på en enhver allieret med kort varsel. Et større antal styrkelementer vil være til rådighed på passende beredskabsniveauer med henblik på at understøtte længere operationer, uanset om det er inden for eller uden for Alliancens område, blandt andet gennem rotation af indsatte styrker. Tilsammen må disse styrker også være af tilstrækkelig kvalitet, omfang og beredskab til at kunne bidrage til afskrækkelse og forsvar mod begrænsede angreb på Alliancen;

f. at Alliancen skal være i stand til at opstille større styrker, både som svar på enhver grundlæggende ændring i sikkerhedsmiljøet og som svar på mere begrænsede behov, gennem forstærkning, mobilisering eller ved at gendanne styrker, hvor det er nødvendigt. Denne evne skal stå i forhold til de sandsynlige trusler mod Alliancens sikkerhed, herunder den mulige langsigtede udvikling. Den skal tage hensyn til muligheden af væsentlige forbedringer i militære styrkers beredskab og kapacitet i Alliancens periferi. Evnen til rettidig forstærkning og genforsyning både inden for og fra Europa og Nordamerika er fortsat af afgørende betydning, hvoraf følger et behov for høj grad af deployeringsevne, mobilitet og fleksibilitet;

g. at det er nødvendigt med passende styrkestrukturer og procedurer, der blandt andet giver evne til hurtig og selektiv opbygning, indsættelse og tilbagetrækning, med henblik på at kunne svare afmålt, fleksibelt og i tide for at begrænse og afdramatisere spændinger. Disse arrangementer skal øves regelmæssigt i fredstid;

h. at Alliancens forsvarsopstilling på passende og effektiv måde skal kunne håndtere risiciene ved spredning af ABC-våben og deres fremføringsmidler, som også udgør en mulig trussel mod Alliancens befolkning, område og styrker. En afbalanceret styrkesammensætning, svarkapacitet og forstærket forsvar er nødvendig;

i. at Alliancens styrker og infrastruktur skal beskyttes mod terrorangreb.

Konventionelle styrkers karakteristika

54. Det er afgørende, at Alliancens militære styrker på en troværdig måde kan udføre hele spektret af Alliancens opgaver. Dette krav har betydning for styrkestruktur, styrke- og udstyrsniveau, beredskab, tilgængelighed samt udholdenhed, træning og øvelser, deployering og anvendelsesoptioner, samt styrkeopbygning og mobiliseringsevne. Målet bør være at opnå en optimal balance mellem styrker i højt beredskab, som er i stand til hurtigt – og umiddelbart om nødvendigt – at udføre kollektivt forsvars- eller ikke-Artikel 5 krisestyringsoperationer; styrker på forskellige lavere beredskabsniveauer, der kan udgøre hovedparten af de styrker, der er nødvendig til kollektivt forsvar, til rotation af styrker med henblik på at opretholde krisestyringsoperationer eller til yderligere forstærkning af en særlig region; samt en opbygnings- og forstærkningsevne på længere sigt med henblik på det værst tænkelige men meget lidt sandsynlige tilfælde, at der bliver behov for store operationer til kollektivt forsvar. En væsentlig del af Alliancens styrker vil være i stand til at udføre mere end én af disse roller.

55. Alliancens styrker vil blive struktureret med henblik på at afspejle den multinationale og værnsfælles karakter af Alliancens opgaver. Blandt de afgørende opgaver vil være kontrol, beskyttelse og forsvar af territorium; sikring af uhindret brug af transportveje til søs, i luften og på landjorden; kontrol med søen og beskyttelse af Alliancens søbaserede afskrækkelsesmidler; gennemførelse af uafhængige og værnsfælles luftoperationer, sikring af et sikkert luftmiljø og effektivt udvidet luftforsvar; overvågning, efterretning, opklaring og elektronisk krigsførelse; strategisk løftekapacitet; samt tilvejebringelse af effektiv og fleksibel kommando- og kontrolfaciliteter, inklusive deployerbare multinationale og værnsfælles hovedkvarterer.

56. Alliancens forsvar mod risiciene ved og mulige trusler fra spredning af ABC-våben og deres fremføringsmidler skal fortsat forbedres, blandt andet gennem arbejdet med raketforsvar. Eftersom NATO's styrker kan blive anmodet om at operere uden for NATO's grænser skal kapaciteter til håndtering af risici ved spredning af masseødelæggelsesvåben være fleksible, mobile, hurtigt deployerbare og udholdende. Doktriner, planlægning samt trænings- og øvelsespolitikker må også forberede Alliancen på at afskrække og forsvare mod brugen af ABC-våben. Målet hermed vil være yderligere at reducere NATO's militære styrkers operationelle sårbarhed, samtidig med at deres fleksibilitet og effektivitet bevares trods tilstedeværelsen, truslen om eller anvendelsen af ABC-våben.

57. Alliancens strategi omfatter ikke kemisk eller biologisk krigsføringskapacitet. De allierede støtter den verdensomspændende tilslutning til relevante nedrustningsregimer. Men selvom der kan opnås yderligere fremskridt med hensyn til forbud mod kemiske og biologiske våben, vil forsvarsmæssige forholdsregler fortsat være afgørende.

58. På baggrund af det reducerede samlede styrkeniveau og de begrænsede ressourcer vil evnen til at arbejde tæt sammen fortsat være afgørende for at løse Alliancens opgaver. Alliancens kollektive forsvarsarrangementer, hvor den integrerede militære struktur spiller nøglerollen for de berørte, er af central betydning i så henseende. De forskellige slags forsvarsplanlægning i NATO bør koordineres effektivt på alle niveauer for at sikre, at styrkerne og støttestrukturerene er rede til at kunne udføre hele spektret af deres roller. Informationsudveksling mellem de allierede om deres styrkeplaner bidrager til at sikre tilgængeligheden af de nødvendige kapaciteter til udførelse af disse roller. Konsultationer i tilfælde af vigtige ændringer i nationale forsvarsplaner er fortsat også af central betydning. Samarbejde med hensyn til udvikling af nye operationelle koncepter vil være afgørende for at besvare de foranderlige udfordringer mod sikkerheden. De detaljerede praktiske arrangementer, som er blevet udviklet som del af ESDI inden for Alliancen, bidrager til tæt allieret samarbejde uden unødvendig overlapning af aktiver og kapaciteter.

59. Med henblik på at kunne svare fleksibelt på mulige krisesituationer og tillade effektiv udførelse af Alliancens opgaver har Alliancen behov for tilstrækkelig logistisk kapacitet, inklusive transportkapacitet, medicinsk støtte og beholdninger, for effektivt at kunne indsætte og understøtte alle typer af styrker. Standardisering vil fremme samarbejde og omkostningsbesparelse ved logistisk støtte til allierede styrker. Opstilling af og støtte til operationer uden for allieret område, hvor der kan være lidt eller ingen støtte fra værtsnationen, vil byde på særlige logistiske udfordringer. Evnen til at opbygge større styrker, der er passende udstyret og trænede, i tide og på et niveau, der kan løse hele spektret af Alliancens opgaver, vil også være et væsentligt bidrag til krisestyring og forsvar. Dette vil omfatte evnen til at forstærke ethvert område, der er udsat for risiko, og etablere en multinational tilstedeværelse når og hvor, der er behov for det. Styrker af forskellig type og på forskellige beredskabsniveau vil være i stand til fleksibel anvendelse i forstærkning både inden for Europa og over Atlanten. Det vil kræve kontrol med transportveje og passende støtte- og øvelsesarrangementer.

60. Samspillet mellem Alliancens styrker og det civile miljø (både det offentlige og det private), som de opererer i, er afgørende for operationernes succes. Der er en gensidig afhængighed i det civilt-militære samarbejde: militære midler er i stigende grad nødvendige for at bistå civile myndigheder, samtidig med at civil støtte til militære operationer er vigtig for logistikken, kommunikationen, sanitetsstøtte og offentlige anliggender. Samarbejdet mellem Alliancens militære og civile organer vil som følge heraf fortsat være af stor betydning.

61. Alliancens evne til at udføre hele spektret af sine opgaver vil i stigende grad afhænge af multinationale styrker som supplement til de

berørte allieredes nationale forpligtelser over for NATO. Sådanne styrker, som kan tages i anvendelse ved alle Alliancens opgaver, beviser Alliancens beslutsomhed med hensyn til at opretholde et troværdigt kollektivt forsvar, styrke Alliancens sammenhold og forstærke det transatlantiske partnerskab og styrke ESDI inden for Alliancen. Multinationale styrker – især de, som kan indsættes hurtigt i kollektive forsvarsopgaver eller ikke-Artikel 5 krisestyringsoperationer - forstærker solidariteten. De kan også give mulighed for at indsætte stærkere enheder end dem, som måtte være til rådighed nationalt, og således bidrage til en mere effektiv brug af knappe forsvarsressourcer. Der kan blandt andet være tale om en højt integreret, multinational tilgang til særlige opgaver og funktioner, en tilgang som ligger til grund for gennemførelsen af CJTF-konceptet. I forbindelse med fredsstøtteoperationer vil effektive, multinationale enheder og andre arrangementer, der inddrager partnerne, være værdifulde. Forbedring af interoperabiliteten – blandt andet gennem tilstrækkelig træning og øvelser – er af største betydning med henblik på at udnytte den mulighed, som multinationale enheder udgør, fuldt ud.

Atomstyrkernes karakteristika:

62. Det grundlæggende formål med de allieredes atomstyrker er politisk: at bevare freden og forhindre tvang og enhver form for krig. De vil fortsat spille en væsentlig rolle ved at så usikkerhed i enhver aggressors sind om karakteren af de allieredes svar på militær aggression. De beviser, at aggression af enhver art ikke er en rationel valgmulighed. De allieredes største sikkerhedsgaranti udgøres af Alliancens strategiske atomstyrker, især USA's; Storbritanniens og Frankrigs uafhængige atomstyrker, som har en selvstændig afskrækkende rolle, bidrager til de allieredes overordnede afskrækkelse og sikkerhed.

63. En troværdig allieret atomopstilling og demonstration af allianceholidaritet og fælles vilje til at forhindre krig kræver fortsat udbredt deltagelse af europæiske allierede, der er involveret i kollektiv forsvarsplanlægning, i nukleare roller, i opstilling af atomstyrker på deres territorium i fredstid og i kommando-, kontrol- og konsultationsarrangementer. Atomstyrker baseret i Europa og tilmeldt NATO udgør en central politisk og militær forbindelse mellem de europæiske og nordamerikanske medlemmer af alliancen. Alliancen vil derfor bevare tilstrækkelige atomstyrker i Europa. Disse styrker vil skulle have de nødvendige egenskaber og passende fleksibilitet og overlevelsesevne, så de bliver opfattet som et troværdigt og effektivt element i de allieredes strategi med henblik på at forhindre krig. De vil blive holdt på lavest mulige niveau, der er tilstrækkeligt til at bevare freden og stabiliteten.

64. De berørte allierede mener, at NATO's mulighed for at afværge en krise med diplomatiske og andre midler eller for at opstille et succesfuldt konventionelt forsvar, hvis det skulle blive nødvendigt, er blevet væsentligt forbedret på grund af de afgørende ændringer i sikkerhedssituationen, herunder det reducerede styrkeniveau i Europa og den øgede varslingstid. De omstændigheder, som kunne gøre det nødvendigt at overveje en anvendelse af atomvåben, er derfor ekstremt usandsynlige. Siden 1991 har de allierede derfor taget en række skridt, som afspejler sikkerhedsmiljøet efter afslutningen af Den Kolde Krig. Disse skridt omfatter en dramatisk reduktion i typerne og antallet af NATO's substrategiske styrker, herunder fjernelsen af al atomartilleri og landbaserede kortrækkende atommissiler; en betydelig nedsættelse af beredskabskravene til styrker med nukleare roller; og afskaffelse af stående atomberedskabsplaner i fredstid. NATO's atomstyrker er ikke længere rettet mod noget land. Ikke desto mindre vil NATO – på det laveste niveau, der er i overensstemmelse med det herskende sikkerhedsmiljø – bevare tilstrækkelige substrategiske styrker, baseret i Europa, som vil udgøre et vigtigt bindeled med de strategiske styrker og således styrke den transatlantiske forbindelse. De vil bestå af fly, der både kan bære konventionelle våben og atomvåben, og et mindre antal britiske Trident-sprænghoveder. Substrategiske atomvåben vil imidlertid ikke under normale omstændigheder blive opstillet på overfladeskibe og angrebsubåde.

DEL V

KONKLUSION

65. Nu hvor Den Nordatlantiske Alliance træder ind i sit sjette årti, må den være forberedt på at tage et nyt århundredes udfordringer og muligheder op. Det Strategiske Koncept bekræfter Alliancens blivende formål og definerer dens grundlæggende sikkerhedsopgaver. Det gør det muligt for et omformet NATO at bidrage til det foranderlige sikkerhedsmiljø ved at fremme sikkerhed og stabilitet på grundlag af styrken i dets fælles bekendelse til demokrati og fredelig konfliktløsning. Det Strategiske Koncept vil være styrende for Alliancens sikkerheds- og forsvarspolitik, dens operationelle koncepter, dens konventionelle og atomare styrkeopstilling og dens kollektive forsvarsarrangementer, og det vil løbende blive revideret i lyset af det foranderlige sikkerhedsmiljø. I en usikker verden er der fortsat behov for et effektivt forsvar, men samtidig med at Alliancen bekræfter sin vilje hertil, vil den fortsætte med at udnytte enhver mulighed for at bistå med at opbygge et udelt kontinent ved at fremme visionen om et Europa, der er helt og frit.

MEDLEMSSKABSHANDLINGSPLAN (MAP)

Udsendt på Det Nordatlantiske Råds møde i Washington DC den 23. og 24. april 1999

1. Døren til NATO-medlemskab i henhold til Washington-Traktatens Artikel 10 står fortsat åben. Medlemskabshandlingsplanen *(Membership Action Plan,* MAP), som bygger på den Intensiverede, Individuelle Dialog om medlemskabsspørgsmål, er udformet med henblik på at bestyrke denne faste forpligtelse til yderligere udvidelse ved at skabe et aktivitetsprogram, som skal bistå lande, der ønsker at blive medlemmer, med deres forberedelser til et muligt, fremtidigt medlemskab. Det er vigtigt at forstå, at de beslutninger, som ande, der ønsker medlemskab, træffer på grundlag af modtagne råd, er og bliver nationale beslutninger, der træffes og gennemføres ene og alene på det berørte lands ansvar.

2. Programmet tilbyder lande, som ønsker optagelse, en liste over aktiviteter, hvorfra de kan vælge dem, som de mener bedst kan hjælpe dem med deres forberedelser. Det er fortsat afgørende, at lande, som ønsker optagelse, og som ønsker at udvide deres politiske og militære engagement i Alliancens arbejde, deltager aktivt i PfP- og EAPC-mekanismerne.

3. Enhver beslutning om at invitere et land, som ønsker optagelse, til

at indlede optagelsesforhandlinger med Alliancen vil ske ud fra en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, foretaget af de allierede i overensstemmelse med Afsnit 8 i Madrid-Topmødeerklæringen. Deltagelse i Medlemskabshandlingsplanen, der sker på grundlag af princippet om selvudskillelse, indebærer ikke nogen tidsramme for en sådan beslutning, eller nogen garanti for medlemskab på sigt. Programmet kan ikke betragtes som en tjekliste over kriterier for medlemskab.

Gennemførelse

4. Medlemskabshandlingsplanen, som er et praktisk udtryk for Den Åbne Dør, er delt op i fem kapitler. Kapitlerne er

I. Politiske og økonomiske emner

II. Forsvarsmæssige/militære emner

III. Ressourcemæssige emner

IV. Sikkerhedsmæssige emner

V. Retlige emner

Inden for hvert kapitel, identificerer MAP emner (ikke udtømmende), som kan diskuteres, og fremhæver mekanismer, som bedst forbereder til et muligt, endeligt medlemskab.

Listen over emner, som kan tages op til diskussion, er ikke medlemskabskriterier og har til formål at inddrage emner, som de lande, som ønsker medlemskab, selv har identificeret som spørgsmål, de ønsker behandlet.

5. Hvert land, som ønsker optagelse, vil blive bedt om at udarbejde et årligt nationalt program om forberedelser til fremtidigt medlemskab. I programmet opstilles generelle målsætninger og specifikke mål for forberedelserne, og der gives præcis information om de skridt, som tages, og om hvilke myndigheder der er ansvarlige, og, hvor det er passende, udarbejdes en arbejdsplan vedrørende specifikke aspekter i disse forberedelser. Lande, som ønsker optagelse, skal have mulighed for at ajourføre programmet, når de ønsker det. Programmet vil danne grundlag for, at Alliancen kan følge med i landets fremskridt og give det tilbagemelding.

6. Møderne vil finde sted i et 19+1-format i Rådet og i andre organer samt i NATO's IS/NMA-hold, hvor det er passende.

7. Feedback og rådgivning vedrørende emner inden for MAP til de lande, som ønsker optagelse, vil finde sted gennem de mekanismer, der for øjeblikket anvendes for partnere, i 19+1-møder og i workshops med NATO-hold. Disse workshops vil blive afholdt, når det berettiget, for at diskutere emner fra MAP.

8. NATO-holdet vil normalt være ledet af den relevante assisterende generalsekretær, assisterende direktør for Den Internationale Stab, kontorchef eller hans repræsentant. NATO-holdet vil holde tæt kontakt til de relevante NATO-organer med henblik på rådgivning af de lande, som ønsker optagelse. Relevante procedurer vil blive raffineret over tid, i takt med at erfaringerne opbygges. Lande, som ønsker optagelse, bør søge skriftligt om workshops til ASG/PA. Han vil have ansvaret for gennemførelse af MAP og planlægning af møderne under den generelle ledelse af og koordination ved SPC(R).

9. Hvert år vil Alliancen udarbejde en rapport for hver enkelt land, som ønsker optagelse, med feedback, der fokuserer på fremskridtene inden for de områder, der er dækket i deres årlige nationale programmer. Dette dokument vil danne grundlag for diskussion på et møde i Det Nordatlantiske Råd med det land, der ønsker optagelse. Rapporten vil hjælpe med at identificere områder, der kræver yderligere handling, men det vil fortsat være landenes eget valg at forpligte sig til yderligere handling.

I. POLITISKE OG ØKONOMISKE EMNER

1. Lande, der ønsker optagelse, vil blive tilbudt mulighed for at diskutere og underbygge deres vilje og evne til at påtage sig ansvaret og forpligtelserne under Washington-Traktaten og relevante bestemmelser i NATO's udvidelsesstudie. Fremtidige medlemmer må overholde grundlæggende principper, nedfældet i Washington-Traktaten såsom demokrati, individuel frihed og andre relevante bestemmelser fra Præamblen.

2. Lande, der ønsker optagelse, forventes også:

a) at bilægge deres internationale stridigheder fredeligt,

b) at vise, at de vil overholde retsstatsprincipper og menneskerettigheder,

c) at løse etniske stridigheder eller eksterne territoriale stridigheder, herunder krav på gamle områder, eller interne juridiske stridigheder fredeligt i overensstemmelse med OSCE's principper og søge at opnå gode naboforhold,

d) at etablere passende demokratisk og civil kontrol med deres væbnede styrker,

e) at afstå fra trussel om eller brug af vold på enhver måde, der er i uoverensstemmelse med FN's formål,

f) at bidrage til udvikling af fredelige og venskabelige internationale forhold ved at styrke deres frie institutioner og ved at fremme stabilitet og velsfærd,

g) at fortsætte med fuldt ud at støtte og engagere sig i Det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd og Partnerskab for Fred,

h) at vise vilje til at fremme stabilitet og velfærd gennem økonomisk frihed, social retfærdighed og miljøansvar.

3. Endvidere forventes lande, der søger om optagelse, ved tiltrædelse:

a) at yde deres bidrag til det kollektive forsvar og til opretholdelse af fred og sikkerhed,

b) at opretholde Alliancens effektivitet gennem deling af ansvar, omkostninger og fordele,

c) at forpligte sig til i god tro at opbygge konsensus på alle områder,

d) at påtage sig at deltage fuldt ud i Alliancens konsultations- og beslutningsproces vedrørende politiske og sikkerhedsmæssige emner, der angår Alliancen,

e) at forpligte sig til den fortsatte åbenhed i Alliancen i overensstemmelse med Washington-Traktaten og topmødedeklarationerne fra Madrid og Washington.

Gennemførelse

4. Lande, der ønsker optagelse, forventes at beskrive, hvordan deres politikker og praksis udvikler sig med henblik på at afspejle de betragtninger, der er opregnet ovenfor (i afsnit 1-2), og at give deres syn på og underbygge deres vilje og evne til at overholde andre dele af NATO's "acquis", inklusive NATO's Strategiske Koncept, udviklingen af Den Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsidentitet inden for Alliancen, NATO-Rusland Akten og NATO-Ukraine Charteret.

5. Lande, der ønsker optagelse, forventes årligt at give oplysninger om deres økonomiske situation, inklusive de vigtigste makroøkonomiske og budgetmæssige data og relevante ændringer i deres økonomisk politik.

6. Lande, der ønsker optagelse, vil blive bedt om over for NATO-holdet at komme med et skriftligt bidrag, som derefter vil blive videregivet direkte til de allierede til deres kommentar. Efter passende konsultation i Alliancen vil NATO-holdet derefter indkalde til et møde for at diskutere bidraget og relevante politiske emner. Sådanne møder vil blive holdt en gang om året. Yderligere møder vil kunne blive indkaldt efter aftale.

7. Et årligt møde i Politisk Komite af Højtstående Repræsentanter (Forstærket) vil blive afholdt med henblik på at give direkte tilbagemelding fra de allierede til individuelle lande, som ønsker optagelse.

II. FORSVARSMÆSSIGE OG MILITÆRE SPØRGSMÅL

1. Evnen hos de lande, som ønsker optagelse, til at bidrage militært til kollektivt forsvar og til Alliancens nye opgaver og deres vilje til at gradvise forbedringer i deres militære kapacitet vil være faktorer, der vil blive taget i betragtning, når deres egnethed til NATO-medlemskab skal vurderes. Fuld deltagelse i det operationelle PfP er et væsentligt element, idet det vil uddybe landets politiske og militære bånd med Alliancen og således bistå det med at forberede sig til deltagelse i hele spektret af nye missioner. Nye medlemmer i Alliancen må være forberedt på at tage del i roller, risici, ansvar, fordele og byrder ved fælles sikkerhed og kollektivt forsvar. De forventes at tilslutte sig Alliancens strategi, således som det er formuleret i Det Strategiske Koncept og i andre ministerrådserklæringer.

2. Lande, der ønsker optagelse, forventes ved tiltrædelse:

a) at acceptere den tilgang til sikkerhed, som er fastlagt i Det Strategiske Koncept,

b) at stille styrker og kapaciteter til kollektivt forsvar og andre af Alliancens opgaver,
c) at deltage, hvor det er passende, i den militære struktur,
d) at deltage, hvor det er passende, i Alliancens kollektive forsvarsplanlægning,
e) at deltage, hvor det er passende, i NATO-organer,
f) fortsat fuldt ud at støtte PfP og udviklingen af samarbejdsforhold med ikke-NATO partnere,
g) at øge standardiseringen og/eller interoperabiliteten.

Gennemførelse

3. De efterfølgende tiltag er udformet med henblik på at bistå de lande, som ønsker optagelse, med at udvikle deres væbnede styrkers kapacitet, blandt andet ved at styrke interoperabiliteten, for at gøre dem i stand til at bidrage til Alliancens effektivitet og dermed bevise deres egnethed til fremtidigt medlemskab. Tiltagene bygger, hvor det er muligt, på allerede eksisterende initiativer:

a) Lande, som ønsker optagelse, vil i overensstemmelse med eksisterende PfP-procedurer få mulighed for at anmode om skræddersyede Individuelle Partnerskabsprogrammer (IPP) med henblik på bedre at kunne målrette deres deltagelse i PfP mod de centrale medlemskabsrelaterede emner. Inden for hvert IPP vil visse områder blive markeret som centrale for lande, som ønsker optagelse, og disse lande vil blive inviteret til at give disse samarbejdsområder særlig prioritet.
b) Der vil blive udviklet årlige Clearingcentral-møder i 19+1-format for lande, som ønsker optagelse, for at bistå med at koordinere bilateral og multilateral hjælp og maksimere dens samlede effektivitet for bedre at kunne assistere dem i deres forberedelser til medlemskab.
c) Inden for den generelle ramme af et udvidet og tilpasset PARP og i overensstemmelse med procedurerne i PARP, vil der sammen med de lande, som ønsker optagelse, blive udviklet planlægningsmål, der specifikt dækker de områder, der direkte er relevante for de lande, der forbereder deres styrkestrukturer og kapaciteter til fremtidig medlemskab af Alliancen. Disse lande vil blive underkastet en gennemgang af deres fremskridt i forhold til disse planlægningsmål.
d) Disse planlægningsmål vil blive etableret på grundlag af konsultationer mellem hvert land, som ønsker optagelse, og NATO, og kan blive anvendt på enhver del af deres styrkestruktur, snarere end blot på deres PfP-tilmeldte styrker.
e) De politiske retningslinjer (Ministerial Guidance) for PARP vil omfatte tilgange og specifikke mekanismer, som lande, der ønsker optagelse, kan vælge at vedtage inden for rammen af MAP med henblik på at forberede deres styrker på muligt fremtidigt NATO-medlemskab.
f) PARP-Analysen vil kunne bruges af lande, som ønsker optagelse, til at søge mere information og data på en række områder, såsom generel forsvarspolitik, ressourcer og nuværende og planlagte forsvarsudgifter.
g) Som et udtryk for gennemskuelighed og i overensstemmelse med PARP-procedurerne vil landene blive anmodet om at uddele individuelle PARP-dokumenter til andre lande, som ønsker optagelse, foruden til de allierede i NATO. Og lande, som ønsker optagelse, vil blive opfordret til at invitere andre lande, der ønsker optagelse, til at deltage i gennemgangsprocessen vedrørende planlægningsmål.
h) Lande, som ønsker optagelse, vil blive inviteret til at observere og deltage i udvalgte, klart definerede faser af NATO-øvelser, når Rådet beslutter at åbne disse i overensstemmelse med gældende procedurer. Øvelsernes effektivitet vil givet høj prioritet.

i) Enhver fremtidig NATO-facilitet, der er oprettet til vurdering af partnernes styrker i NATO-ledede fredsstøttende operationer og af partnernes udførelse af NATO/PfP-øvelser og –operationer, vil blive anvendt til at vurdere aspirantlandenes styrkers interoperabilitet og kapacitet. Hvis disse vurderingsfaciliteter udvides til at omfatte styrker ud over dem, der skal bruges til fredsstøttende operationer, vil de blive anvendt til at bistå landene, som ønsker optagelse.

j) Der vil blive gjort passende brug af simulationsteknologi til træning af styrker og procedurer.

RESSOURCESPØRGSMÅL

1. Nye medlemmer af Alliancen forventes at afsætte tilstrækkelige budgetmæssige ressourcer, der gør det muligt for dem at leve op til forpligtelserne ved et muligt medlemskab. Nationale programmer for lande, som ønsker optagelse, må fastlægge de nødvendige strukturer til at planlægge og gennemføre forsvarsbudgetter, som lever op til etablerede prioriteter på forsvarsområdet, og opstille træningsskemaer for at gøre stabe bekendt med NATO's praksis og procedurer for at forberede dem på fremtidig deltagelse i Alliancens strukturer.

1. Lande, som ønsker optagelse, forventes ved tiltrædelse:

a) at tildele tilstrækkelige ressourcer til budgetter til gennemførelse af Alliancens forpligtelser,
b) at have nationale strukturer på plads med henblik på at håndtere sådanne budgetmæssige ressourcer,
c) at deltage i Alliancens fællesfinansierede aktiviteter ud fra vedtagne fordelinger af omkostninger,
d) at deltage i Alliancens strukturer (fast repræsentation ved NATO's hovedkvarter, militære repræsentation ved NATO's militære strukturer, deltagelse, hvor det skønnes passende, i NATO's organer).

Gennemførelse

3. Gennem eksisterende mekanismer, blandt andet inden for PfP, eventuelt gennem praktikant-ordninger og træningssessioner, og gennem NATO's workshops vil lande, som ønsker optagelse, efter opfordring

a) modtage råd om udvikling af deres nationale strukturer, procedurer og mekanismer til at håndtere ovenstående emner og sikre den mest effektive brug af deres forsvarsudgifter.
b) modtage hjælp til træning af de ansatte, der er nødvendige til at bemande disse strukturer og arbejde i og med NATO.

IV. SIKKERHEDSSPØRGSMÅL

1. Lande, som ønsker optagelse, forventes ved tiltrædelse at have tilstrækkelige forholdsregler og procedurer med henblik på at sikre sikkerheden for de mest følsomme informationer, således som det er fastlagt i NATO's sikkerhedspolitik.

Gennemførelse

2. Lande, som ønsker optagelse, kan på anmodning få stillet passende kurser til rådighed vedrørende personel-, dokument-, fysisk og industriel sikkerhed og INFOSEC. Individuelle programmer for lande, som ønsker optagelse, kan også komme på tale, hvor det er påkrævet. NATO's Sikkerhedskomite og Specialkomite kan også ønske at mødes med et land, som ønsker optagelse, når de skønner det nødvendigt og nyttigt.

RETLIGE EMNER

1. For at kunne påtage sig forpligtelsen ved medlemskab skal lande, som ønsker optagelse, analysere og gøre sig bekendt med de retlige arrangementer og aftaler, som hersker i samarbejdet inden for NATO. Det skulle gøre det muligt for landene at analysere landets love med henblik på at vurdere deres forenelighed med NATO's regler. Derudover skal landene informeres om de formelle retlige processer, der fører til medlemskab.

a) Nye medlemmer vil efter afslutning af relevante procedurer tilslutte sig Den Nordatlantiske Traktat (Washington, den 4. april 1949)
b) På opfordring skal nye medlemmer tiltræde:
   (i) Aftale mellem Parterne til Den Nordatlantiske Traktat med hensyn til deres styrkers status (London SOFA) (London, den 19. juni 1951)
   (ii) Protokollen vedrørende status for Internationale Militære Hovedkvarterer, opstillet i forlængelse af Den Nordatlantiske Traktat (Paris Protokollen) (Paris, den 28. august 1952)
c) det forventes, at nye medlemmer tiltræder følgende statusaftaler:
   (i) Aftale om status for Den Nordatlantiske Traktat Organisation, Nationale Repræsentanter og International stab (Ottawa-aftalen) (Ottawa, den 20. september 1951)
   (ii) Aftale om status for Tredjelandes Missioner og Repræsentanter ved Den Nordatlantiske Traktatorganisation (Bruxelles-aftalen) (Bruxelles, den 14. september 1994).

d) Det forventes, at nye medlemmer tiltræder følgende tekniske aftaler:
   (i) Aftale mellem parterne ved Den Nordatlantiske Traktat med hensyn til Sikkerheden af Information (Bruxelles, den 6. marts 1997)
   (ii) Aftale om gensidig sikring af hemmeligholdelse af forsvarsrelaterede opfindelser, hvor der foreligger en ansøgning om patent (Paris, den 21. september 1960)
   (iii) NATO-Aftalen om kommunikation af teknisk information til forsvarsformål (Bruxelles, den 19. oktober 1970)

e) For mulig adgang til ATOMAL-information forventes nye medlemmer at tiltræde:
   (i) "Aftale om Samarbejde vedrørende Atominformation" (C-M(64)39-Basisaftale);
   (ii) "Administrative Aftaler med henblik på at Gennemføre Aftalen" (C-M(68)41, 5. reviderede version)

f) Lovgivning i de lande, som ønsker optagelse, skal i størst muligt omfang være forenelig med andre arrangementer og gennemførelsespraksis, som hersker i NATO-samarbejdet.

Gennemførelse

2. Workshops af NATO-hold vil give briefinger vedrørende retlige emner og arrangere diskussioner vedrørende de skridt, som skal tages. Lande, som ønsker optagelse, skal fremskaffe information om eksisterende retlige arrangementer og de skridt, som skal tages for at tiltræde aftalerne, herunder om der hersker forfatningsmæssige/retlige barrierer mod at gøre dette.

3. Lande, som ønsker optagelse, kan også give oplysning om, hvorvidt og i givet fald hvordan national lovgivning kan stå i vejen for den umiddelbare og fulde integration i Alliancens aktiviteter. Udveksling af information og erfaringer om dette emne kan ske med alle landene, hvis det skønnes passende.

FORSVARSKAPACITETSINITIATIV

Udsendt på Det Nordatlantiske Råds møde i Washington den 23. og 24. april 1999

INTRODUKTION

1. I Washington offentliggjorde NATO's stats- og regeringschefer et Forsvarskapacitetsinitiativ *(Defence Capabilities Initiative*, DCI). Formålet med initiativet et at forbedre forsvarskapaciteten for at sikre fremtidige multinationale operationers effektivitet i forbindelse med hele spektret af Alliancens opgaver i det nuværende og forudseelige sikkerhedsmiljø med særlig fokus på at forbedre interoperabiliteten mellem allierede styrker, og hvor det et relevant, også mellem Alliancens og partneres styrker.

UDFORDRINGEN: TILPASNING AF KAPACITETEN TIL DET NYE SIKKERHEDSMILJØ

2. I overensstemmelse med Alliancens nye Strategiske Koncept må NATO fortsat opretholde kapacitet til at håndtere aggression i stor målestok mod et eller flere medlemmer, selvom sandsynligheden for, at en sådan vil ske i fremtiden, er lille. Varslingstiden for mulige opståen af en sådan trussel er sandsynligvis lang. Mulige trusler mod Alliancens sikkerhed kommer med større sandsynlighed fra regionale konflikter, etniske stridigheder eller andre kriser, der er opstået uden for Alliancens område samt fra spredningen af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler.

3. Alliancens fremtidige militære operationer, herunder ikke-Artikel 5-krisestyringsoperationer, vil sandsynligvis være mindre i målestok end dem, som udgjorde grundlaget for Alliancens planlægning under Den Kolde Krig. De kan også være af længere varighed, udbrede multinationalt samarbejde til lavere niveauer og finde sted samtidig med andre af Alliancens operationer. I mange tilfælde omfatter ikke-Artikel 5-operationer styrkebidrag fra partnere og muligvis også andre lande uden for Alliancen. Operationer uden for Alliancens område kan finde sted uden, eller med kun begrænset, adgang til NATO's infrastruktur. Der kan muligvis ikke påberåbes national beredskabslovgivning med henblik på at tilvejebringe civil transportfaciliteter til deployering eller at mobilisere reserver. Denne udvikling vil stille krav til de allierede styrkers kapacitet, især med hensyn til interoperabilitet. Det er vigtigt, at alle lande kan yde et fair bidrag til hele spektret af Alliancens opgaver uanset forskelle i de nationale forsvarsstrukturer.

4. Der er i de seneste år sket betydelige fremskridt med hensyn til at tilpasse Alliancens styrker til kravene fra det nye sikkerhedsmiljø. Ikke desto mindre har mange allierede kun begrænset kapacitet til hurtig indsættelse af betydelige styrker uden for det nationale område eller for længerevarende opretholdelse af operationer og beskyttelse af styrker langt fra hjemmebaserne. Der er behov for, at kommandoføring og informationssystemer svarer bedre til kravene til Alliancens fremtidige militære operationer, som vil medføre langt større informationsudveksling og udbredelse til langt lavere niveauer end førhen. Opretholdelse af effektiviteten i multinationale operationer vil kræve, at der vies særlig opmærksomhed til den udfordring, som interoperabilitet udgør. I den forbindelse skal der sættes mere fokus på de menneskelige faktorer (som fælles tilgang til doktrin, træning og operationelle procedurer) og standardisering samt til udfordringerne fra den accelererende teknologiske udvikling og de forskellige hastigheder, hvormed de Allierede indfører avanceret kapacitet. Forbedringer med hensyn til interoperabilitet og afgørende kapacitet bør også styrke den europæiske søjle i NATO.

VEJEN FREM

5. På den baggrund har Alliancen analyseret de områder, hvor forbedringer i kapacitet vil udgøre et væsentligt bidrag til at imødegå fremtidens udfordringer. Målet har været at udvikle en fælles vurdering af behovene i forbindelse med hele spektret af Alliancens opgaver. Under identifikationen af de vigtigste områder forforbedringer, og med særlig fokus på interoperabilitet, har arbejdet været koncentreret om indsættelsesevne og mobilitet af Alliancens styrker, deres opretholdelse og logistik, deres overlevelse og effektive kampkraft samt kommandoførings- og informationssystemer. I nogle tilfælde har det været muligt på dette tidlige tidspunkt at definere de skridt, der skal tages for at forbedre nogle kapaciteter. I andre tilfælde er det nødvendigt at arbejde videre for at analysere forskellige muligheder og fremsætte mere håndfaste anbefalinger vedrørende påkrævede forbedringer. Initiativet understreger betydningen af ressourcedimensionen i dette arbejde samt kravene til bedre koordination mellem forsvarsplanlægningsdiscipliner. Det tager de europæiske allieredes evne til at udføre WEU-ledede operationer i betragtning, undersøger muligheder for at forbedre kapaciteten i multinationale enheder og behandler spørgsmål som træning, doktrin, menneskelige faktorer, udvikling af og eksperimenteren med koncepter samt standardisering.

6. Som led i dette Forsvarskapacitetsinitiativ har stats- og regeringscheferne oprettet en midlertidig Styringsgruppe af Højtstående Repræsentanter (HLSG), der skal overvåge gennemførelsen af DCI og opfylde kravene med hensyn til koordination og harmonisering blandt relevante planlægningsdiscipliner, inklusive styrkeplanlægning for de berørte allierede, og NATO-standardisering med henblik på at opnå varige forbedringer af kapacitet og interoperabilitet.